THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
WEDNESDAY, AUGUST 2, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

61. N-RS. TRESDIENA, 1967. GADA 2. AUGUSTS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Minsteres ģimnazijas absolventi studēs Otavā

XXII IZLAIDUMA ĢIMNAZIJU BEIDZ 1 MEITENE UN 7 ZĒNI

Minsteres latviešu ģimnaziju otrā īsajā mācības gadā beidza 8 absolventi: Klāvs Bērziņš (studēs architektūru), Aleksandrs Bobkovs (psiholoģiju), Viktors Kangeris (fizisko audzināšanu), Raimonds Liepiņš (elektrotechniku), Antons Pērkons (medicinu), Māra Sausiņa (medicīnu), Mārtiņš Sausiņš (politiku) un Imants Vētra (tautsaimniecību).

Svinīgo izlaiduma aktu 21. jūlijā skolas aulā ievadīja māc. R. Bērziņš ar svētbrīdi un uzrunu absolventiem. Mācītājs jauniešiem norādīja, ka cilvēkam dzīvē ir daudz jautājumu, bet svarīgākie, uz kuriem noteikti jāatrod atbilde: „No kurienes es nāku, un kurp es eju?" Pareiza atbilde uz šiem jautājumiem cilvēkam uzliek zināmu jūgu, bet pēdējais savukārt to dara laimīgu, ja vien cilvēks pats savu jūgu nes apzinīgi. Cilvēka dzīve var kļūt par tuksnesi, ja tas nezina, kurp iet. Te daudz var dot zināšanas, tādēļ jācenšas, jāmācās.

Skolas direktors prof. Dr. Z. Vitens savā uzrunā sveica Ziemeļreinas - Vestfāles valdības un Minsteres pilsētas viesus, pateicoties par atbalstu skolai. Viņš aicināja jaunos censonus turpināt izglītību, kalpot latviešu tautai baltās un nebaltās dienās, jo — kāda jaunatne, tāda tautas nākotne. Darbā cilvēka istā dzīve. Katram jāizvēlas piemērotākais darbs, tas tad jāveic ar sirdi un dvēseli kā apzinīgam latvietim par godu Dievam un tēvzemei. Direktors uzsvēra, ka laika zaudēšana, ko daži jauns cilvēks neapdomā, cilvēkam ir nāve, jo nelietderīgi zaudēto laiku nevar nekad vairs atgūt. Tāpat svarīgi — izskaust sevī negatīvās īpašības, lai veidotu vērtīgās, kuras Gēte raksturīgi izteicis „Vilhelma Meistara" veidošanās atziņās. Uzrunas beigās direktors absolventiem izsniedza gatavības liecības, LCK, DV un skolas dāvināto grāmatu veltes un nākslinieka Juŗa Soikana dāvināto Goppera fonda godalgoto gravējumu „Zobena pasniegšana".

Minsteres pils. vārdā absolventus sveica padomnieks Dr. Hoss, kas savā ziņā ir latviešu ģimnazijas inspektors. Viņš aicināja jauniešus augt par labiem latviešiem un eiropiešiem. LCK vārdā sveicienus un aicinājumus nenomaldīties, sasniegt ko vēlas, un palikt latviešiem izteica V. Janums. LCK izglītības daļas vadītājs J. Daģis sveica skolu beigušos ar prezidenta K. Ulmaņa norādījumu: „Jaunietis, kas nespēj pārvarēt dzīves grūtības, nav vēl izaudzis." Latviešu katoļu misijas direktors Vācijā, prāv. M. Lizdiks, aicināja absolventus censties pēc gudrības, lūgt Dievu, lai dod gudrību dzīvei.

Audzēkņu vecāku vārdā Irma Bērziņa pateicās Vācijas un Ziemeļreinas - Vestfāles valdībām par atbalstu skolai un audzinātājiem par pūlēm. Atsevišķi runāja divu beigušo tēvs — Sausiņš, aicinot jauniešus populārizēt Minsteres ģimnaziju, kuŗa jaunatnei paver vārtus tālākai izglītībai. Abi Sausiņa bērni — Māra un Mārtiņš — jau uzņemti Otavas universitātē Kanadā.

Kā pēdējā, izvadot dzīvē savu klasi, runāja mag. mat. Aina Silde, dodot vēl pēdējo uzdevumu absolventiem: pasaulē esot 600 miljonu ķīniešu, 80 milj. vāciešu un 1,5 milj. latviešu; aprēķināt, cik reižu vairāk un dziļāk sāpēs latviešu tautai, ja kāds tautas loceklis aizmirsīs, ka ir latvietis?

Izlaiduma aktu kuplināja skolniece Boronovska ar Haidna klavieŗu sonāšu un skolas koris ar dziesmām skolotājas A. Aluzānes vadībā. Aktu pabeidza ar kopīgu Tautas lūgšanu. Abiturija ballē bija ieradušies arī daudz agrāko gadu absolventu. — ģis

Foto: A. Purmalis

Ierosināts likumprojekts par Baltijas valstu pastmarku

TĀ UZŅEMTA ASV PASTA MINISTRIJAS DARBA KĀRTĀ IZLEMSANAI, BET ĪSTENOŠANA ATKARIGA VIENIGI NO BALTIEŠU SABIEDRĪBAS ATSAUCĪBAS UN AKTĪVITĀTES IECERES

Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienas atzīmēšanas plānā paredzēts arī panākt, lai ASV pasta ministrija nākošajā gadā izdotu Baltijas valstīm veltītu atceres marku. Šai virzienā jau labu laiku darbojas Amerikas latviešu apvienība un Daugavas Vanagi, bet jo sevišķi rosīgi organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States, kas jau noorganizējusi īpašu vēstuļu rakstīšanas akciju ASV tautas vietnieku nama un senāta locekļiem, jo izšķirīga var izrādīties katra vēstule.

Pirmais atbalsts šai iecerei jau gūts. Kā minēts 11. jūlijā izdotajā paziņojumā presei, ASV tautas vietnieku nama pasta komisijas loceklis — Ilinojas republikāņu deputāts Eduards J. Dervinskis jau ierosinājis attiecīgu likumprojektu īpašas piemiņas markas izdošanai sakarā ar Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu nākošajā gadā, E. Dervinska ierosinātais likumprojekts paredz šīs piemiņas markas pārdošanu uzsākt nāk. gada 16. februārī, kad Lietuvai kā pirmai no Baltijas valstīm ir neatkarības pasludināšanas 50 gadu jubileja. Izdodamās pastmarkas vērtību un metu likumprojektu atstāj pasta ministrijas ziņā.

So likumprojektu ierosinot, deputāts E. Dervinskis cita vidū uzsvēris, ka nelikumīgā padomju Baltijas valstu okupācija ir viena no lielākajām traģēdijām mūsdienu vēsturē, tādēļ jādara viss iespējamais, lai atbalstītu Baltijas tautu vēlēšanos atjaunot neatkarību, kuŗa tām pienākas. Īpašas Baltijas valstu pastmarkas izdošana iedarbīgi un iespaidīgi parādītu, ka amerikāņu tauta un valdība stāv aiz baltiešu tautām to nerimtīgajās cerībās atjaunot savu brīvību un neatkarīgas valdības, kuŗas patiešām atspoguļotu baltiešu nacionālās tradicijas un vēsturi.

Deputāts Eduards J. Dervinskis ASV tautas vietnieku namā un citās izdevībās jau daudzkārt iestājies par Baltijas valstu interesēm. Arī pastmarkas lietā šis patiesais baltiešu draugs nu izrādījies tas, kas ierosinājis likumprojektu, bez kuŗa visi mūsu centieni paliktu nesekmīgi. Tādēļ būtu ļoti nozīmīgi mūsu turpmākajiem centieniem, ja latviešu organizācijas un atsevišķi autiešī vēstulēs izteiktu E. Dervinskim pateicību ne vien par šī likumprojekta ierosināšanu, bet vispār par viņa līdz šim sniegto atbalstu baltiešu centieniem atgūt patstāvību, reizē pastmaksas lietā rakstot arī savu pavalstu kongresa locekļiem. Ja kāds vēl nezinātu, še E. Dervinska adrese: Representative Edward J. Derwinski, House Office Building, Washington, D.C. 20510.

Amerikas latviešu apvienības 23. jūlija valdes sēdē prof. P. Lejiņš ziņoja, ka bijušas jau vairākas apspriedes ASV valdības iestādījumos, kas visumā izteikušās par pastmarkas izdošanas iespējamību, taču viss atkarīgs no tā, cik lielu atbalstu šai lietai sniegs ASV tautas vietnieku nama un senāta locekļi. Tas savukārt atkarīgs no tā, cik atsaucīgi un aktīvi būs tautieši, rakstot vēstules pavalstu kongresa locekļiem un prasot projekta atbalstīšanu. Pēc prof. P. Lejiņa domām, nevar būt runas par to, ka šādu marku varētu izdot ar kādu politisku motīvu zīmējumā un tekstā, bet marka varētu rādīt, piemēram, trīs baltiešu tautu meitas tautas tērpos. Mākslinieks A. Griķēvičs apņēmies izstrādāt markas metu, kuŗu iesniegtu ASV pasta ministrijai.

Prof. P. Lejiņš arī ziņoja, ka ALAs vārdā 17. jūlijā iesniedzis ASV pasta ministram Obraienam rakstu, lūdzot šādu pastmarku izdot un norādot tās nepieciešamības iemeslus. Iesniegumā raksturota Baltijas valstu tapšana, izceļot faktu, ka Baltijas valstis pēc pirmā pasaules kara radušās ASV prezidenta Vilsona slaveno 14 punktu rezultātā. Baltijas valstis bijušas Tautu savienības locekles. Atzīmējot ar īpašu pastmarku Baltijas

(Nobeigums 5. lpp.)

Tuvojas lielā diena

TĒVZEMES NOMETNES SAGATAVOŠANAI GAŖEZERĀ PLAUJ ZĀLI UN KOK GRAVJUS

Gaŗezerā organizējamās Tēvzemes nometnes priekšnieks Fr. Sīpols no Detroitas ar spraigajiem sagatavošanās darbiem ir apmierināts ,bet sagaida atbalstu no visas latviešu sabiedrības, lai šajā latviešu skautu organizācijas 50 gadu un gaidu 45 gadu jubilejas nometnē varētu piedalīties pēc iespējas lielāks mūsu jauniešu skaits.

„Šo tomēr nevarētu saukt par siena pļauju, kā to vārda tiešajā nozīmē šai pašā laikā, jūlija vidū, darījām savā istajā tēvzemē, izkaltušo nopļauto zāli savācot ziemas lopbarībai. Še, gatavojoties Tēvzemes nometnei, sienu pļaujam un krūmus izcērtam nevis lopbarībai, bet lai tās vietas, kur laikā no 26. augusta līdz 3. septembrim būs lielā visu gaidītā skautu un gaidu jubilejas nometne, padarītu ne tikai par patīkamām, bet arī praktiski ērtāk lietojamām," pastāsta Tēvzemes nometnes priekšnieks Fr. Sīpols, kas pēdējā laikā bieži ierodas Gaŗezerā, lai ne tikai apspriestos ar šī centra vadību un administrātoru V. Klētnieku, bet arī strādātu, kā jau to prasa pašreizējais laiks, kad sabiedriskās dzīves amatpersonām, jo sevišķi organizāciju priekšniekiem, ar vadības uzdevumiem vien nepietiek, bet gandrīz viss jāpaveic pašam, raujoties „melnās miesās".

Jau divas dienas, kopš Gaŗezers pļauts un līdzināts ar Detroitas Kristus draudzes lielo traktoru - buldozeri, kam pievienota vēl lielāka zāles un krūmu pļaujamā ierīce, ar kuŗu gāž kokus rokas resnumā, bet kalnu kraujas un nogāzes padara par skaistu un patīkami apkoptu vietu. Darbu veikt uzņēmies bij. Korejas kaŗa tankists, Klīvlendas mazskauta tēvs Laimonis Pētersons, kuŗu nometnes priekšnieks Fr. Sīpols cildina kā labāko speciālistu traktora vadīšanas mākā: viņš veicot darbu ar apbrīnojamu veiklību, kalnu kraujas izbraucot kā ar īstu tanku.

Viss Gaŗezers pārplūdis ar svaigi pļautā un kalstošā siena un krūmu lapu smaržu, kā dažādien tēvzemē, bet darbs vēl nepabeigts, tādēļ L. Pētersons gatavs palikt vēl dažas dienas, lai paveiktu visus F. Sīpola norādītos darbus. Par to jo sevišķi priecājas lielais Gaŗezera pašreizējais iemītnieku pulks, jo patīkamā siena smarža priecinās vēl ilgāku laiku.

Jubilejas nometnes platības territorija ir liela, jo apņem ne tikai pašu Gaŗezeru, bet arī tam piegulošo Detroitas Kristus draudzes projektētā ciemata Latvija platību. Tas nozīmē, ka nometnes „galiem" (vienā būs roverudižskautu nometne, otrā — lielgaidas) būs pāris jūdžu attālums. Nometnes pārvalde ar informācijas centru un pulcēšanās vietu, kuŗā pēc arch. I. Liepiņa projekta pacelsies deviņi karogu masti, atradīsies plašās territorijas vidū uz pakalna, no kuŗa atklājas skats uz ezeru un skautu gaidu nometnēm. Tas būs parocīgi kā skautiem, tā gaidām. Uz jautājumu, vai, nometņojot tik izkliedēti, sazināšanās starp atsevišķajām nometnēm nebūs apgrūtināta, Fr. Sīpols atbild: „Par to rūpēties uzņēmusies Gaŗezera pārvalde, iekārtojot plašu telefona tīklu. Tā no katras nometnes vai pārvaldes daļas būs iespējama telefoniska sazināšanās ar vairākiem aparātiem reizē. Ziņnešu nepieciešamība pilnīgi atkritīs, visu paveiks technika."

Visā sagatavojamā nometnes platībā dažādos virzienos stiepjas traktora izrakti grāvji, kuŗos paši skauti guldījuši ūdensvadus. Fr. Sīpols bez lieka jautājuma jau stāsta: „Šie vadi visas atsevišķās nometnes apgādās ar ūdeni. Pie tiem pievienosim arī visu 7 nometņu mazgātavas. Bez jau esošajiem esam šajās dienās ielikuši ap 3500 pēdu jaunu vadu, kuŗu pildīšanai ar ūdeni ierikoti 5 pumpji.

Vērojot lielo veikumu un pūles, kas leliktas Tēvzemes nometnes sagatavošanā, rodas jau-

(Nobeigums 5. lpp.)

Inta Paegle

Vai Apvienoto nāciju loma pieaug?

Apvienoto nāciju un to „miera uzturētāju" karavīru nespēja aizkavēt kaŗu Vidējos austrumos izraisīja ieskatu, ka AN loma pasaules politikā un spējas atrisināt konfliktus pavisam sarukušas. Taču vēlākie notikumi šai pašā krizē apliecināja, ka valstis, ieskaitot Pad. savienību, Apvienotajām nācijām piešķir arvien lielāku lomu. Šāda ievirze baltiešu interesēm var izrādīties ārkārtīgi svarīga.

Arabu un Austrumeiropas satelītvalstu delegātu paštaisno sašutumu izraisīja Izraēlas nepiekāpība Jerzalemes jautājumā par spiti atkārtoti pieņemtajām rezolūcijām tikko notikušajā Apvienoto nāciju ārkārtas sesijā. Viens svarigs apstāklis, kas šajās nosodījuma deklarācijās nebija minēts, ir, ka nevienai valstij nav obligāti jāpaklausa AN ģenerālasamblejā pieņemtām rezolūcijām. Šādas rezolūcijas var tikai ieteikt vēlamo darbību, turpretim drošības padomes lēmumi sakarā ar AN chartas VII nodaļu ir saistoši.

Vēl viens apstāklis, kuŗu minētie delegāti maz piemin̄ēja, ir Izraēlas piekāpība, ļaujot AN novērotājiem darboties arī tās kontrolētajā pamiera robežas pusē. Lai pilnam izprastu Izraēlas piekāpību, jāatceras, ka Izraēla ilgi un neatlaidīgi vilcinājās un prasīja tiešas sarunas jau pašā sākumā. Šādas tiešas sarunas pamāktu arabu atzīšanu Izraēlas pastāvēšanas tiesībām, ko arabi līdz šim lieguši. Nav šaubu, ka Izraēla atkārtos un mēģinās uzturēt šo prasību, pamatojoties uz to, ka tās militārā uzvara šādas tiesības dod. Taču pat Izraēlai ir skaidrs, ka arabi nav izrādījuši ne mazākās pazīmes, ka būtu ar mieru ielaisties tiešās sarunās. Ievērojot abpusējo nepiekāpību, Izraēlas mainīto nostāju AN pamiera novērotāju jautājumā var uzskatīt par pirmo soli eventuāla izlīguma virzienā ar Apvienoto nāciju vidūtājību. Šai perspektīvā Izraēla Apvienotās nācijas izmantojusi konstruktīvi.

Pad. savienības lomu un vēlāko rīcību šai arabu un Izraēlas sadursmē vērts uzmanīgāk izvērtēt. Nav šaubu, ka AN novērotāju novietošanai Apvienotās arabu republikas territorijā bija arī Maskavas piekrišana. Taču nav noliedzams arī tas, ka jau kopš paša krizes sākuma krievi darbojās Apvienoto nāciju ietvaros. Viņu nostājas izklāstīšana un mēģinājumi vervēt atbalstu par labu arabiem notika tieši Apvienotajās nācijās. Nevar iedomāties izteiktāku piedalīšanās apliecinājumu, kā valdības ministru prezidenta nosūtīšanu uz Apvienotajām nācijām pārņemt delegācijas vadību. Šis manevrs sakrīt ar padomju jauno pieeju Apvienoto nāciju darbam.

Minējumi par Pad. savienības politikas jūtamo maiņu var būt ļoti dažādi. Nav noslēpums, ka Maskava jau daudzus gadus mēģinājusi panākt dažādu zemju piesliešanos tās aukstā kaŗa orbitam. Taču pašreiz, šķiet, Kremlim kļuvis vēl svarīgāk panākt kopīgu nostāju pret sarkano Ķīnu, jo šai ideoloģiskajā konfliktā var zaudēt komūnistu pasaules daļas vadītāju lomu. Seit Apvienotajās nācijās krieviem ir jūtama taktiska priekšrocība, jo sarkanai Ķīnai trūkst pat līdzrunāšanas tiesību, Tā kā Ķina veltījusi visvairāk uzmanības Afrikas blokam, no kuŗa tā arī guvusi galvenokārt starptautisko atbalstu, arī Pad. savienība tagad pievērš šim kontinentam vēl lielāku uzmanību nekā līdz šim. Mēģinot iegūt politisko labvēlību Afrikas zemēs, Maskava lieto senseno paņēmienu — glaimot nacionālajam pašlepnumam. Kas gan pašreizējā atombumbu laikmetā, kad ir tikai ļoti stipras un ļoti vājas valstis, var būt efektīvāks par vienlīdzības uzsvēršanu ne tikai atsevišķu indivīdu, bet arī valstu nozīmības starpā? Padomju neatlaidību šai virzienā vislabāk var novērtēt, atceroties, cik sīkstī viņi šiem centieniem nododas, par spīti smagām diplomātiskām sakāvēm. Uzsverot tautu vienlīdzību, Pad. savienība var sasniegt savus īslaicīgos mērķus, taču līdztekus stiprina mazajās Apvienoto nāciju loceklēs pārliecību, ka šo principu vispārinās, t.i. attiecinās arī uz nākotnes konfliktiem. Ļaujot šai domai, ka Apvienotajām nācijām piekritīs galvenā loma internacionālo konfliktu kārtošanā, iesaknoties arvien vairāk mazāko nāciju valdnieku galvās, Pad. savienība zināmā mērā pati sev saista rokas. Ja Maskava vēlēsies paturēt līdz šim iegūto mazāko valstu labvēlību, tai sava loma jāturpina pat tad, ja pacelsies kāds jautājums, kas skar Pad. savienību pašu. Tādēļ, ja pašreizējā ievirze turpinās, nav nemaz tik neiespējami, ka Baltijas tautu jautājumu varētu pacelt Apvienotajās nācijās un arī panākt labvēlīgu iznākumu.

Latviešu draudžu un organizāciju lauku īpašumos ir tikai dabiska parādība, ka pieaugušajiem ir savas, bet jaunajiem citas intreses un gaitas. Uzņēmumā bērni, kas devušies ar tikliņu mazās zivtiņas tvarstīt, ar pārsteigumu konstatē, ka zem akmeņiem slēpjas arī vēži. Foto: J. Līģers

BINOKULĀRS SKATIENS PASAULĒ

SĪKAS PIEZĪMES PAR NOVĒROTO, SAKLAUSĪTO UN RAKSTOS LASĪTO

Virpulis ap Baltijas valstu zelta un citu vērtību atsavināšanu Anglijā atmiņā nevilus vieš mūsu trimdas pirmos gadus, kad it bieži radās „karstas" debates par mūsu diplomātu atsaukšanos uz Latvijas valdības sūtnim K. Zariņam izdotajām ārkārtējām pilnvarām. Pamazām šie strīdi aprima, pašas pilnvaras šobrīd aizmirstas, neviens par tām vairs nerunā. Tomēr joprojām vēl nav īsti noskaidrots, kādi apsvērumi savā laikā mudināja toreizējos Latvijas likumdevējus izdarīt šādu zināmā mērā nekonstitucionālu aktu. Jādomā, tā pamatā bija nākotnes notikumu neizpratne, nezināšana. Maldīties ir cilvēcīgi, tādēļ arī maldīšanos mūsu toreizējai valdībai nedrīkstētu pārmest, jo sevišķi tagad, kad varam apskatīt tā laika un vēlākos notikumus pasaules mērogā. To darot, jāatzīst, ka rūgti maldījušies pat daudz lielāki un nozīmīgāki politiķi nekā mūsējie. Praktiskās lietderības labad varētu neievērot šo pilnvaru „nekonstitucionālo pamatu", ko trimdas sākuma gadu ķīviņos tik ļoti izcēla daudzi ārkārtējo pilnvaru pretinieki un neatzinēji. Tagad atliek tikai jautāt, vai Latvijas valdības izdotās ārkārtējās pilnvaras arī devušas iecerēto, vai tās attaisnojušās?

Liekas, ka ne. Vairākas lielvalstis turpina atzīt Latvijas brīvvalsts pastāvēšanu de jure, citas Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā jau atzinušas de facto, bet vairākas valstis jau sen pilnīgi svītrojušas Latvijas brīvvalsti, atzīstot to de jure par Pad. savienības sastāvdaļu. Vai attieksmē uz Latvijas inkorporācijas neatzīšanu attiecīgās valstis rīkotos citādi, ja nebūtu bijis šo ārkārtējo pilnvaru? Tagad, diemžēl, mostas atziņa, ka Latvijas valsts neatkarības atzīšanā vai inkorporācijas akceptēšanā visas valstis rīkojas tā, kā vislabāk atbilst to politikai, neievērojot izdotās ārkārtējās pilnvaras. Dažas valstis, kuras sākumā šīm pilnvarām tomēr pievērsa zināmu uzmanību, tagad, kad pasaulē daudz kas mainījies, tās pilnīgi ignorē. To liecina arī Anglijas valdības nesenais paziņojums, ka „nav tādas personas un iestādījuma, kas varētu runāt Latvijas brīvvalsts vārdā attieksmē uz tās zelta izlietošanu". Kur šai faktā saskatāms ārkārtējo pilnvaru spēks un nozīme? Mūsu kaimiņvalstis savā laikā šādas pilnvaras neizdeva. Vai to stāvoklis tādēļ pašreiz ir citāds — labāks vai sliktāks? Ja mūsu diplomāti dažreiz aizrāda t. laikam ierasties kādā pieņemšanā, laipni smaidīt, sasveicinoties ar draudzīgās valsts galvu un valdības pārstāvjiem, ja mūsu diplomāti saņem reizēm apgalvojumus, ka attiecīgā valsts nav atzinusi (un neatzīs!) mūsu valsts patvarīgo iekļaušanu Pad. savienībā, tad varam par to sirsnīgi priecāties, tomēr praktiski tas mūsu centieniem atgūt brīvību nekā reāla nedod. Ja mūsu diplomāti dažreiz aizrāda uz t. s. draudzīgo valstu ārlietu kārtotājiem kaut ko par brīvības atgūšanai nepieciešamu, tos uzklausa par tik, cik tas izdevīgi, bet ja kāds mūsu diplomāts iestātos „ar visu krūti" par mūsu lietu, viņam aizrādītu, ka tā ir nediplomātiska rīcība, varbūt palūgtu pat likvidēt savu pārstāvību.

Ir dzirdēti un lasīti norādījumi trimdiniekiem neiejaukties šai jautājumā, jo par to runājot, mēs zāģējot nost zaru, uz kuŗa vēl turas mūsu brīvvalsts atzīšana! Jaunākie notikumi tomēr rāda, ka arī mums draudzīga valsts, ja savās interesēs vairs negribēs ar mums noņemties, mierīgi pateiks, ka Latviju vairs neatzīst, un tad nekā neglābs arī ārkārtējās pilnvaras

☆

Mazliet jāpakavējas arī pie „mistikas", kas visus trimdas gadus pastāv attieksmē uz mūsu diplomātiskajiem pārstāvjiem, izņemot sūtniecību vadītājus Vašingtonā un Londonā. Dažos kalendāros joprojām lasāmas mūsu diplomātisko pārstāvju adreses. Sarakstā nav minētas tikai tās valstis vien, kuŗas nav atzinušas Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, bet arī tās, kuŗas jau sen atzinušas Latvijas pievienošanu Pad. savienībai ne tikai de facto, bet arī de jure. Nekas nav publicēts, ka attiecīgās valstis būtu mainījušas savu nostāju. Kā tad šādās valstīs var darboties mūsu diplomātiskie pārstāvji, piemēram, Zviedrijā? Nevienam jau ļaunums nenotiek, ja uz jauku atmiņu un vecu tradiciju pamata runājam par mūsu diplomātiskajiem pārstāvjiem valstīs, kuŗas sen atzinušas Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā, bet — reālitāte tā nav. Šajās valstīs gan dzīvo mūsu kādreizējie diplomātiskie pārstāvji, bet darbošanās iespēju tiem nav. Tas ļoti sāpīgi, tomēr šo reālitāti esam spiesti saskatīt un atzīt. Ar pašapmānīšanos mēs nepalīdzam ne sev, ne tautai dzimtenē, nedz arī pakalpojam mūsu centieniem Latvijas brīvības atgūšanas labā.

☆

Jau ilgāku laiku manāma „rīvēšanās" mūsu trimdas centrālo organizāciju aizstāvju un to kritizētāju starpā. Mūsu laikrakstos parādās pa rakstam no vienas un otras puses. Nupat izlasīju Fr. Grīnberga (Čikagā) vēstuli LA 53. numurā ar ļoti nopietnu virsrakstu „Vai esam uz pareizā ceļa?" Autors jautā, vai atrodamies uz pareizā ceļa centienos par latviešu tautas tiesību atjaunošanu? Jautājums ir ļoti svarīgs. Apskatīsim, kā autors to atrisina.

Raksta sākuma apgalvo? jums daudzkārt dzirdēts, tas arī pietiekami nepārliecina. „Neredzēdami bez izteiktajiem pārmetumiem ticamu un jaunu programmu... sajūtam tikai organizātorisku chaosu un melancholiju, ka esam bez organizācijām, kas pārstāv mūsu tautas intereses." Šis apgalvojums savā pirmajā pusē ir jau sen dzirdētais: nekritizējiet, ja nevarat tūlīt kaut ko labāku likt vietā! Citiem vārdiem — muti ciet! Apgalvojuma otrā pusē izteiktā melancholija par to, ka mums nav enerģiskas trimdas centrālās organizācijas, paliek tomēr spēkā arī tad, ja tūlīt neliek kaut ko vietā. Ka daži pārmetumi mūsu organizācijām (piemēram, darbības gausums, konkrētu plānu trūkums, norēķinu nesniegšana u. c.) ir pamatoti, tas sen jau pierādījies. Ja arī vēl tagad nekas nav mainījies, tad nu nav jāuzsauc: „Muti ciet!" Ka ne visas jaunās akcijas, kuŗas uzsākušas autora minētās „opozicijas organizācijas", ir gluži pareizas un pieņemamas, tam arī jāpiekrīt, bet — nedarīt nekā arī nevar.

Zīmīgs ir autora norādījums, ka „jautājums par Latvijas zeltu" ir jau vairākus gadus vecs. Bet tieši tādā gadījumā nākas jautāt arī mūsu centrālajām organizācijām, kādēļ nekas nav darīts šajos gados? Tādēļ nebūtu jāvelti pārmetumus „opozicijai" par „straujo, nepārbaudīto, nepiemēroto, netaktisko" rīcību. Autora mēģinājums izanalizēt un atrast „kontūras mūsu centrālo organizāciju opozicijai" nav izdevies. Vēsturiskie fakti — Kenedija 1963. gada runa, Degolla nostāja, Džonsona runa 1966. gadā un Branta šāgada 12. maija runa, tāpat pāvesta nostāja — nav pagājuši secen t. s. opozicijai, bet drīzāk mūsu trimdas vadībai. Kādēļ nav pievērsta vajadzīgā vērība šiem faktiem? Kādēļ nekas nav darīts? Autors gan pats it kā dod atbildi: „Noliegdami jaunos un mums svešos apstākļus... mēs sevi tikai maldināsim un ieslīdēsim pavirši organizētās varonīgās avantūrās un polonēzēs. — Mēs neatšķiŗam histeriskās patiesības no vēsturiskajām, brīvību samainām ar patvaļu, likteņa cīņu ar īslaicīgām emocijām..." Tā apgalvo vēstules autors. Tad seko viņa uzrādītie „vēsturiskie piemēri". Atliek tikai turēties mierīgi malinā un gaidīt, gaidīt, gaidīt...— kā dara un ieteic darīt viena otra centrālā organizācija.

Tajā pašā LA numurā, kuŗā ievietota šī Fr. Grīnberga vēstule, atrodams kāds P. Aigara raksts no Anglijas. Tajā lasāmi gudri sirma angļu zinātnieka vārdi: „...Gļēvos un mazdūšīgos neviens neglābj. Tādēļ es jums ...dodu padomu: neklusējiet par savas tautas postu un nelaimi." Fr. Grīnbergs domā citādi! Savas vēstules nobeigumā viņš gan arī pieskaras krievu tautas īstenai dabai un izsaka bailes, „ka mēs varētu pazaudēt visu, ko bijām reiz kā nācija sasnieguši," jo krievu tautas mesiānisms varētu visu to sagraut. Pareizi! Vai tieši tādēļ mums nav jākliedz? Visiem, visur, vienmēr — vai kāds klausās, vai arī ne!

Mums gan ir diezgan daudz (pat Fr. Grīnberga minētajā „opozicijā") ļaužu, kas aizstāv krievu tautu. Bet — mums ir arī iecienīta eseju rakstniece, kas krievu mesiānisma un imperiālisma pravieti Dostojevski ceļ debesīs!

Tā Fr. Grīnberga jautājums „Vai esam uz pareizā ceļa?" nav vēršams pret t. s. opoziciju, bet gan tieši pret poziciju. Tai arī būtu labi jāapsveŗ Fr. Grīnberga vēstules pēdējais teikums: „Katra jauna un lietderīga atziņa jaunās īstenības izpratnei ir vairāk nekā zelta vērta." Ja nu „jaunā un lietderīgā atziņa" rāda, ka citu darīt mums nav iespējams, kā tikai kliegt, tad mums arī jākliedz, ne jāsēž ar rokām klēpī un mēli aiz zobiem!

☆

Un nu atkal par mūsu „nabaga latviešu valodu", kuŗu meistarīgi māca un mācījuši dažādi

(Nobeigums 5. lpp.)

LATVIJA

61. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 2. AUGUSTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vināis, 506 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4593;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 366—3289;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 309, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet us vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

1940. GADĀ 20. JŪLIJĀ IZŠĶĪRĀS LATVIJAS LIKTENIS

Latvijas valsts un tautas liktenis — pēc daudzām tumšām dienām — izšķīrās 1940. gadā 20. jūlijā, kad bez tautas iepriekšējas nobalsošanas Žanis Spure paziņoja padomju varas nodibināšanos Latvijā un Latviju par Pad. savienības 14. republiku. Kļuva absolūti skaidrs, ka nedziedāsim vairs „Lai līgo lepna dziesma", ka neskanēs „Tev mūžam dzīvot Latvija", ka nedzirdēsim arī „Svēts mantojums" un ka piepildījies Ed. Virzas pareģojums par kumeļu, ko nejūgs tāliem ciemiem. Bijām absolūti droši, ka Uzvaras laukuma akmeņos vairs neiecirtīsim lepno brīvības dziesmu un mūžības domas nācijai. Dižie suverēnitātes laiki sāka izdzist visas pasaules priekšā. Daudzi jautāja toreizējās drāmatiskajās dienās — kādēļ, bet atbilde bija tikai mēms un baigs klusums. Kādas sāpīgas nojautas nolaidās pāri tēvu celtajām pilsētām un labi koptajām druvām.

Šodien liekas, ka šī straujā attīstība kopš 1939. gada rēnā rudens līdz 1940. gada jūlijam, kad vasara iegāja dziļos ziedos, ir tikai Hitlera un Staļina nolīguma sekas. Bez šī nolīguma nav vairs citu politisku un militāru noslēpumu. Un tomēr mūsu valsts bojā ejai ir vēl daudzi citi nezināmie, kuŗos vēl arvien neesam objektīvi iedziļinājušies, pat nemēģinām to darīt un paliekam stūrgalvīgi pie visiem jau zināmas klišejas.

Pirmais par šo klišeju šaubas modināja Daladjē ar saviem izteicieniem par Francijas un Lielbritanijas sarunām ar Maskavu 1939. gadā, par cenšanos pēc Pad. savienības labvēlības un pēc tās 100 divīzijām, pret kuŗām bija ar mieru iemainīt Baltijas valstis. No šī iztirgošanas grēka franču un angļus pasargāja Staļins, kurš bija izvēlējies Hitleru. Bet vai ar to jau būtu visas intrigu spēles uzskaitītas mūsu valsts rekviēmā? Nē! Mēs tikai nevēlējāmies atzīt, ka arī politika ir raiba kā dzīve ar savām niansēm, varbūtībām un iespējām, tādēļ palikām tikai pie Staļina un Hitlera nolīguma. Ar to sašaurinājām savu politisko skatienu un domāšanu, atteicāmies no praktiskās politikas, kuŗā nebija lielu mērķu, bet iespējamības, kādēļ likās nepopulāra. Mums vēl arvien ir bailes atbrīvoties no šī līguma kā no vienīgā cēloņa Latvijas pazušanai, lai stātos pie visu noslēpumu izzināšanas, iegūtu jaunu, brīvu domāšanu, nesaistītu ar viltojumiem un pieņēmumiem. Pašreiz pasaule interesējas par intrigām Polijas liktenī un sevišķi par ģenerāļa Sikorska nāvi. Jāpieņem, ka pasaule interesētos arī par tām intrigām, kas apjozās ap mūsu valsts liktenīgajām dienām, ja vien mēs palīdzētu mūsu problēmas skatīt citādi, nekā to darām šodien. No šī viedokļa raugoties, mūsu politika vēl arvien ir tikai rotaļa.

Esam taču maza nācija un tomēr sapņodami rīkojam kaŗus un revolūcijas, kuŗas nekad mums nebūs iespējamas. Šāda veida domāšana ir aiziešana no dzīves īstenības. Vācijas piemērs lai brīdina ar abiem pasaules kaŗiem, kuŗi norisinājās ar milzīgiem upuŗiem, jo Vācija bija aizgājusi no dzīves īstenības, kas iezīmējās tās vēsturē ap 17. gadsimtu. Kas šodien ir Vācija? Lielbritanija, ierakusies līdzsvarā politikas fantomā, iztirgoja visu iespējamo un uzvarēja kaŗu kopīgi ar saviem sabiedrotajiem, ieskaitot tajos arī Pad. savienību, bet zuda kā imperija. Kas šodien ir Lielbritanija? Arī mūsu aiziešanai no īstenības būs liktenīgas sekas, mēs maksāsim vēl vairāk par atteikšanos no politisko un militāro noslēpumu izzināšanas, kas saistījās ar Latvijas suverēnitātes iznīcināšanu. Kur ir šodien Latvija?

Laiks vienīgi palicis mūsu rīcībā un mūsu smadzenēs. Justīcija bija skaista tikai uz papīra. Solījums atzīt Latvijas pastāvēšanu uz mūžīgiem laikiem ilga tikai no 1920. gada līdz 1939. gada 5. oktobrim. Piepildījās arī 1918. gada 25. decembra „Izvestijas" vārdi: „Latvija, Lietuva un Igaunija stāv ceļā starp Pad. savienību un Rietumeiropu... Šis šķērējmūris jānojauc." Tas arī notika 1940. gada 20. jūlijā, kaut arī ar Ļeņina definīcijām runājot (22. sējuma 13. lpp.), norise bija apzīmējama par aneksiju. Mūsu tālākais liktenis atrodas tikai mūsu pašu ziņā, — kā sapratīsim un izmantosim iespējas savas tautas un valsts struktūras aizsardzībai. Te ir mūsu tautas dzīvība un nāve.

Cik ilgi mums būtu jāiztur savā latviskajā pārliecībā un sīkstumā? Atbildes ir dažādas, bet neviena nav absolūti droša. Daži domā, ka Pad. savienība sava režīma krizi smagi pārdzīvos jau 1970. gadā, jo pazīmes par to vērojamas: ar katru jaunu personālmaiņu valdītāju izlase kļūst neiespaidīgāka un nepopulārāka, lai režīms līdzšinējā formā varētu pastāvēt vēl ilgāku laiku. Citi domā, ka 2000. gadā Pad. savienība jau būs parasta valsts, bet atkal citi pareģo vēl dažus gadsimtus. Lūk, šis laiks un un ne justīcija ir mūsu rīcībā, un mūsu liktenis būs tāds, kā mēs to šai laikā pārdzīvosim un izdomāsim.

Fricis Grīnbergs, Čikagā

latviešu veikalos.

LAIKRAKSTA

„LATVIJA AMERIKĀ"

atsevišķi numuri

dabūjami Toronto

BENITA SILGALE

TĀ VISS SĀKĀS

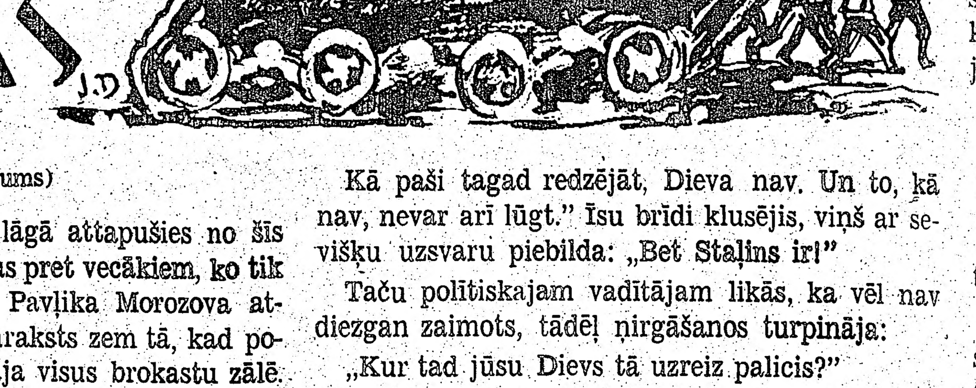

(12. turpinājums)

Taču skolēni vēl nebija lāgā attapušies no šīs drausmīgās bērnu kūdīšanas pret vecākiem, ko tik ciniski un atklāti izteica Pavlika Morozova attēls pie skolas sienas un paraksts zem tā, kad politiskais vadītājs jau aicināja visus brokastu zālē. Tur viņš nostādīja skolēnus pie tukšiem galdiem un aicināja visus vienā balsī lūgt:

„Mīļais Dieviņ, dod mums šodien mūsu dienišķo maizīti!"

Kad pēc trīsreiz atkārtotas lūgšanas uz galdiem nekas no dienišķās maizes neparādījās, politiskais audzinātājs mainīja lūgšanu. Viņš nu aicināja:

„Nu, tad lūgsim Staļinu!"

Lūgšanai tagad būtu vajadzējis skanēt: „Mīļais Staļin, dod mums šodien mūsu dienišķo maizīti!"

Skolēni tomēr saprata, ka politiskais vadītājs viņus provocē zaimot Dievu, tā aicinājumam piebiedrojās tikai pavisam retas ziņkārīgas un nedrošas balsis.

Kaut lūgšana Staļinam iznāca pavisam šķidra un kautra, tā tomēr izrādījās ļoti efektīva: tikko tā bija izskanējusi, virtuves durvis atsprāga līdz galam vaļā, un kalpotājas nesa iekšā un lika uz galdiem traukus ar brokastīm.

Skolēni klusēja un nogaidīdami raudzījās politiskajā vadītājā, it kā sevī domājot: ko šis teiks un darīs tālāk? Un viņš arī teica:

Kā paši tagad redzējāt, Dieva nav. Un to, kā nav, nevar arī lūgt." Īsu brīdi klusējis, viņš ar sevišķu uzsvaru piebilda: „Bet Staļins ir!"

Taču politiskajam vadītājam likās, ka vēl nav diezgan zaimots, tādēļ ņirgāšanos turpināja:

„Kur tad jūsu Dievs tā uzreiz palicis?"

„Komūnisti aizdzina," atskanēja dažas drošākas balsis.

„Kas to saka?" politiskais vadītājs pēkšņi kļuva uzmanīgs.

„Visi ļaudis."

„Miniet kādu vārdā!"

Mazākie skolēni savā vientiesībā minēja savu tēvu, cits māti, vecāko māsu vai lielo brāli, atkal cits kādu paziņu vai draugu, bet dažs arī pilnīgi svešu cilvēku, kuŗa vārds tam tāpat vien bija iešāvies prātā.

Kad skolēni otrā rītā atkal sanāca skolā, tie uztraukti cits citam kaut ko slepeni čukstēja ausī. Izrādījās, ka visi tie, kuŗus skolēni iepriekšējā dienā politiskajam vadītājam bija vārdā nosaukuši, naktī apcietināti un aizvesti uz čeku.

Ieraudzījis kādai meitenei važiņā ap kaklu pakārtu zelta krustiņu, politiskais vadītājs to norāva, nometa uz grīdas un samīdīja kājām.

Lai es tādus pesteļus skolā vairs neredzētu!" viņš niknī nošņācās.

Citā reizē politiskais vadītājs uzstāja kādam puisēnam, kuŗa tēvs, agrāk liela uzņēmuma īpašnieks un ievērojams saimniecisks darbinieks, bija pirms dažām dienām apcietināts, lai viņš visas skolas priekšā apliecina, ka viņa tēvs ir nelietis. Kad zēns liedzās to darīt, viņu no skolas izraidīja.

Tāds bija gars, kas tagad valdīja visās Latvijas skolās, augstās un zemās. Un tādi bija tie ideāli, kuŗus komūnisti cenšas iepotēt ikvienas tautas jaunatnei, kas noklūst to audzināšanā.

14.

CIETAS PIERES

Kā pret cietas klints sienu atsitās visi komūnistu mēģinājumi dabūt latviešu jaunatni savā pusē.

Jau kopš pirmās dienas jaunatne bija nostājusies pret okupantiem, juta pret tiem naidu. Protams, atklāti uzstāties bija pārāk riskanti. Drošāk bija izlikties par naivieм vientiesīšiem, apzināti pārprast politisko vadītāju rīkojumus. Ja politiskais audzinātājs aizliedza meitenēm skolā atklāti nesāt krustiņus, tad puikas „saprata", ka aizliegums neattiecas uz viņiem, tādēļ ieradās skolā ar krustiņiem, kas piediegti pie svārku apkakles vai krūšu kabatas. Politiskā vadītāja rājienā klausīdamies, viņi svētā vientiesībā blisināja acis, noņēma savus krustiņus un kopā ar citiem aizgāja uz skolas aulu.

Pēkšņi gandrīz vai notrīcēja visa skola, bet politiskais audzinātājs šausmās sastinga. Izaicinoši un spītīgi aulā atskanēja Mārtiņa Lutera cīņas dziesma:

„Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils, kur bēdās varam tverties..."

Skolēni atkal savilka tādas kā pamuļķu sejas un naivi taisnojās:

„Bet tā taču ir revolūcionāra dziesma, kuŗu drīkst dziedāt!"

„Lai ir revolūcionāra, lai ir ... Dziedāt tomēr nedrīkst! Nekādā ziņā nedrīkst. Vai jūs traki?"

Labi, ja nedrīkst, tad nedrīkst. Skolēni apņēmās to ievērot. Un tiešām arī ievēroja. Kad aicināja dziedāt Internacionāli, viņi klusēja, jo tā esot revolūcionāra dziesma, bet pats politiskais vadītājs aizliedzis tādas dziesmas dziedāt ...

Politiskās audzināšanas stundā iznāca runa par to, kas tad īsti ir tik bieži daudzinātā tautas demokratija. Kas ir demokratija, to zināja visi, bet kas ir tautas demokratija, to nezināja neviens.

Pārrunās vispirms noskaidrojās, ka Pad. savienībā ir 200 miljonu iedzīvotāji, no tiem 5 miljoni komūnistu, bet komūnisti Pad. savienībā ir valdošā šķira. Latvijā savukārt ir 2 miljoni iedzīvotāju, no kuŗiem 200 skaitījušies komūnistu partijas biedri, bet arī Latvijā tagad valdīja komūnisti.

„Saprotam, saprotam!" sauca visi skolēni un plaukšķināja rokām. „Kā nu tagad vairs nesaprast! Tautas demokratija ir tāda valsts iekārta, kuŗā mazākums valda pār vairākumu. Viss skaidrs kā diena!"

„Bet tā nav vairs demokratija," ierūcās kāds pēdējā solā.

„Tā ir autokratija ar Staļinu vadībā."

„Diktātūra ..."

Skolēni čaloja, smējās, sāka pat dziedāt.

Politiskais vadītājs attapās. Jūtot, ka atkal pamatīgi izmuļķots, viņš uzmeta naidīgu skatienu trim skolēniem pēdējā solā, kas ar saviem jautājumiem viņu bieži, kā mēdz teikt, uzveduši uz slidena ledus un vēl pašāvuši kāju priekšā, lai klupiens iznāktu drošāks.

Un politiskais vadītājs klupa bieži, kā nupat notikušajās pārrunās. Bet puikas tikai smējās.

Politiskais vadītājs īdzīgi paskatījās vēlreiz uz tiem trim pēdējā solā un sevī nodomāja:

„Apķērīgas galvas, bet cietas pieres ..."

(Turpinājums sekos)

Dr. Jānis Karols

Dīvainība

VALODAS MĪĻOTĀJA SUB

II

Ar pārspīlēto uzvārdu galotņu „sievišķošanu" mēs ģimeni it kā sadalām divos dažādos uzvārdos, bieži vien tie kļūst visai savdabīgi, kā redzams no jau minētajiem piemēriem. Angļu valodā, piemēram, ir tikai Fisherman, vienalga, sieviete vai vīrietis; arī pirmā kursa students vai studente ir tikai freshman, neviens necenšas veidot freshwoman.

Latvijā mēs krievus un vāciešus spiedām rakstīt savus uzvārdus ar latvisku galotni un bez „umlautiem", jo latviešiem tādu burtu nav. Tai pašā laikā bija latvieši ar vāciskiem uzvārdiem, kas neļāva tos latviski rakstīt, piemēram, tagad mirušais archibīskaps savu uzvārdu vienmēr parakstīja ar „umlautu", bet liekot „s" vārda beigās — Grünbergs. Ārsts Fricis Milenbachs vēl tagad rakstās Fricis Mülenbachs, kādēļ gandrīz vai jāpabrīnās, kādēļ priekšvārdu neraksta Fritz. Amerikas kontinentā burtu ar „umlautiem" nav, tādēļ visa centība uzturēt „vācisko" izcelšanos aiziet bojā angliskajā rakstībā.

Runājot par uzvārdiem, nonākam arī pie kristībvārdiem, kuŗi, tos automatiski lokot pēc gramatikas likumiem, kļūst ausij pretīgi un rakstībā neglīti, piemēram, Atis — Aša, Uldis — Ulža, Valdis — Valža, Ardis — Arža, Ludis — Luža, Guntis — Gunša, Turaidis — Turaiža. Vai latviešu valodā nevarētu būt arī izņēmumi? Gudra tauta veido savu valodu, to kopjot un padarot skaistāku, nevis mākslīgi ieviešot neglītos špāceņus un mīkstinājumus (Arnis — Arņa). Kristībvārdu Pauls bieži raksta Paulis, tad jau analoģiski būtu jāraksta arī Zaulis, Raulis un Kaulis. Bērnu gados mēs pazinām skaisto stāstu grāmatu — Valda „Staburaga bērni". Tagad rakstnieks pats to nevarētu vairs atrast, jo Staburags nogremdēts zem ūdens, bet grāmata saucas — Valža „Staburaga bērni".

Latvijas sākuma gados mums bija finansu ministrija, to varēja izrunāt latvieši un svešinieki. Valodnieki to pārvērta par finanču ministriju; pareizi vai nepareizi, bet skan pretīgi, neglīti. Latviešu valodā daudzus vārdus, lai tos attiecinātu uz personu, veido ar galotni „is", kuŗa prasa mīkstināto ģenetīvu, piemēram, Vienacis — Vienača, Kazbārdis — Kazbārža. Tāpat latviešu valodā ir daudz nepareizu izteicienu; pie vienas daļas ir jau pierasts, bet otra ir nesaprotama. Ja mācītājs dievnamā lūdz Dievu par archibīskapu un saka: „Aizlūgsim par mūsu sirmā archibīskapa tēva veselību!" tad

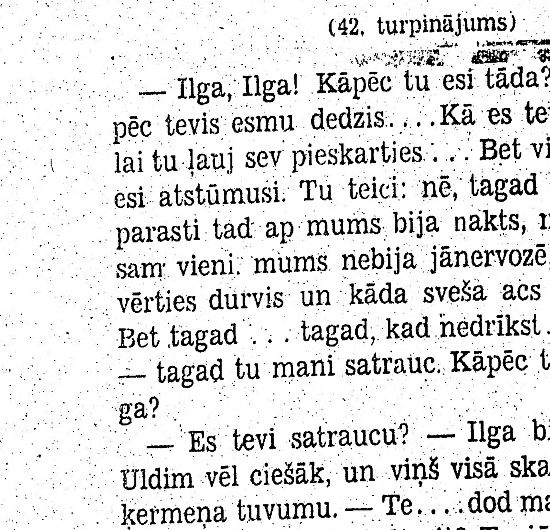

(42. turpinājums)

— Ilga, Ilga! Kāpēc tu esi tāda?

TVIJA

A, 1967. GADA 2. AUGUSTS

DAKCIJA TORONTO.

Atbrīvots Vinšela, 503 Palmerston
tālr. 531—4533;

Silvija Ancāne, sasniedzama re-

tādolfs Noritis, 1749 Victoria Park
gh, Ont.; tālr. 769—8076;
Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
4226.

A EIROPĀ:

Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

riptus pēc vajadzības īsināt. Ne-
iglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
rka (Kanadā) vai starptautiskais
. Ar autora vārdu vai iniciāļiem
ās domas ir rakstītāja personīgs
ā atbilst arī redakcijas viedoklim.

un Kanadā — par mēnesi $1.50;
. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu
Atsevišķa numura cena 20 centu.

dinājumu daļā $1.60, bet tekstā
— $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LES

savienību un Rietumeiropu... Šis šķērējmūris jānojauc." Tas arī notika 1940. gada 20. jūlijā, kaut arī ar Ļeņina definīcijām runājot (22. sējuma 13. lpp.), norise bija apzīmējama par anekšiju. Mūsu tālākais liktenis atrodas tikai mūsu pašu ziņā, — kā sapratīsim un izmantosim iespējas savas tautas un valsts struktūras aizsardzībai. Te ir mūsu tautas dzīvība un nāve.

Cik ilgi mums būtu jāiztur savā latviskajā pārliecībā un sikstumā? Atbildes ir dažādas, bet neviena nav absolūti droša. Daži domā, ka Pad. savienība sava režīma krizi smagi pārdzīvos jau 1970. gadā, jo pazīmes par to vērojamas: ar katru jaunu personālmaiņu valdītāju izlase kļūst neiespaidīgāka un nepopulārāka, lai režīms līdzšinējā forumā varētu pastāvēt vēl ilgāku laiku. Citi domā, ka 2000. gadā Pad. savienība jau būs pārsta valsts, bet atkal citi parego vēl dažus gadsimtus. Lūk, šis laiks un un ne justīcija ir mūsu rīcībā, un mūsu liktenis būs tāds, kā mēs to šai laikā pārdzīvosim un izdomāsim.

Fricis Grīnbergs, Čikagā

latviešu veikalos.
LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto

ōnāra, lai ir.... Dziedāt tomēr
ziņā nedrīkst. Vai jūs traki?"
. tad nedrīkst. Skolēni apņēmās
šām arī ievēroja. Kad aicināja
nāli, viņi klusēja, jo tā esot re-
na, bet pats politiskais vadītājs
iesmas dziedāt . . .
nāšanas stundā iznāca runa par
tik bieži daudzinātā tautas de-
demokratija, to zināja visi, bet
okratija, to nezināja neviens.
ms noskaidrojās, ka Pad. savie-
u iedzīvotāji, no tiem 5 miljoni
mūnisti Pad. savienībā ir valdo-
avukārt ir 2 miljoni iedzīvotāju,
kaitījušies komūnistu partijas
vijā tagad valdīja komūnisti.
rotam!" sauca visi skolēni un
ām. „Kā nu tagad vairs ne-
mokratija ir tāda valsts iekārta,
āda pār vairākumu. Viss skaidrs

irs demokratija," ierūcās kāds

tija ar Staļinu vadībā."
"
smējās, sāka pat dziedāt.
ājs attapās. Jūtot, ka atkal pa-
viņš uzmeta naidīgu skatienu
ēdējā solā, kas ar saviem jautā-
, kā mēdz teikt, uzveduši uz sli-
pašāvuši kāju priekšā, lai klu-
šāks.
nditājs klupa bieži, kā nupat no-
s. Bet puikas tikai smējās.
tājs īdzīgi paskatījās vēlreiz uz
solā un sevī nodomāja:
as, bet cietas pieres . . ."

(Turpinājums sekos)

Dr. Jānis Karols

Divainības latviešu valodas rakstībā

VALODAS MĪLOTĀJA SUBJEKTĪVAS PĀRDOMAS PAR PERSONU UN VIETU VĀRDU RAKSTĪBU

II

Ar pārspīlēto uzvārdu galotņu „sievišķošanu" mēs ģimeni it kā sadalām divos dažādos uzvārdos, bieži vien tle kļūst visai savdabīgi, kā redzams no jau minētajiem piemēriem. Angļu valodā, piemēram, ir tikai Fisherman, vienalga, sieviete vai vīrietis; arī pirmā kursa students vai studente ir tikai freshman, neviens necenšas veidot freshwoman.

Latvijā mēs krievus un vāciešus spiedām rakstīt savus uzvārdus ar latvisku galotni un bez „umlautiem", jo latviešiem tādu burtu nav. Tai pašā laikā bija latvieši ar vāciskiem uzvārdiem, kas nelāva tos latviski rakstīt, piemēram, tagad mirušais archibīskaps savu uzvārdu vienmēr parakstīja ar „umlautu", bet liekot „s" vārda beigās — Grünbergs. Ārsts Fricis Milenbachs vēl tagad rakstās Fricis Mülenbachs, kādēļ gandrīz vai jāpabrīnās, kādēļ priekšvārdu neraksta Fritz. Amerikas kontinentā burtu ar „umlautiem" nav, tādēļ visa centība uzturēt „vācisko" izcelšanos aiziet bojā angliskajā rakstībā.

Runājot par uzvārdiem, nonākam arī pie kristībvārdiem, kuŗi, tos automatiski lokot pēc gramatikas likumiem, kļūst ausij pretīgi un rakstībā neglīti, piemēram, Atis — Āša, Uldis — Ulža, Valdis — Valža, Ardis — Arža, Ludis — Luža, Guntis — Gunša, Turaidis — Turaiža. Vai latviešu valodā nevarētu būt arī izņēmumi? Gudra tauta veido savu valodu, to kopjot un padarot skaistāku, nevis mākslīgi ievieŗot neglītos šņāceņus un mīkstinājumus (Arnis — Arņa). Kristībvārdu Pauls bieži raksta Paulis, tad jau analoģiski būtu jāraksta arī Zaulis, Raulis un Kaulis. Bērnu gados mēs pazinām skaisto stāstu grāmatu — Valda „Staburaga bērni". Tagad rakstnieks pats to nevarētu vairs atrast, jo Staburags nogremdēts zem ūdens, bet grāmata saucas — Valža „Staburaga bērni".

Latvijas sākuma gados mums *bija finansu ministrija*, to varēja izrunāt latvieši un svešinieki. Valodnieki to pārvērta par finanču ministriju; pareizi vai nepareizi, bet skan pretīgi, negliti. Latviešu valodā daudzus vārdus, lai tos attiecinātu uz personu, veido ar galotni „is", kuŗa prasa mīkstināto ģenetīvu, piemēram, Vienacis — Vienača, Kazbārdis — Kazbārža. Tāpat latviešu valodā ir daudz nepareizu izteicienu; pie vienas daļas ir jau pierasts, bet otra ir nesaprotama. Ja mācītājs dievnamā lūdz Dievu par archibīskapu un saka: „Aizlūgsim par mūsu sirmā archibīskapa tēva veselību!" tad jāsautā, kādēļ gan nelūdz par pašu archibīskapu, bet viņa, t.i. archibīskapa tēvu? Teiciens „tēvs archibīskaps" turpretim būtu skaidrs un nepārprotams. Otrs piemērs: „Gudrie devās apsveikt Kristus bērniņu." Tā vietā būtu jāsaka „Gudrie devās apsveikt bērniņu Kristu", jo Jēzum taču nebija bērnu.

Ir pieņemts latviešu valodā pārņemtos vārdus rakstīt tā, kā tos izrunā-raksta oriģinālvalodā, bet mēs sakām „oriģināls", kaut ir „originals"; ķirurgs ir chirurgs, aptieka — Apotheke, ārsts — Arzt. Bez tam latviskais ārsta apzīmējums ir dziednieks, tāpat kā lietuviešiem gīditojas.

Dažus vārdus mēs daudzskaitļa ģenitīvā izvairāmies rakstīt, piemēram, jēdzienu kūts. Analoģiski vajadzētu rikoties ar vārdu „valsts", arī to nevajadzētu rakstīt daudzskaitļa ģenetīvā, jo tas skan neglīti — valšķu. Tagad, runājot par Ziemeļamerikas sastvienoto valšķu prezidentu, mēs, ļauna nedomādami, pasakām tīru patiesību „tīrā" latviešu valodā, bet nav diplomātiski labi nosaukt lielas zemes prezidentu par valšķu prezidentu, jo „valšķis" latviski ir liekulīgs un melīgs cilvēks...

Dabīgi, ka pēc īsas diskusijas par kristībvārdiem nonākam pie uzrunas un pagodinājuma formas „kungs" un „kundze" lietošanas un rakstības. Somu-ugru-libiešu un igauņu valodā uzrunu „kungs" liek vārda beigās, piemēram, Berzius isand. „Isand" ir vecais lībiešu-igauņu „kungs". Igauņi un somi tagad sava „isand" vietā lieto no vāciešiem vai zviedriem patapināto „herra" un ērtības labā liek to uzvārda priekšā. Ungāri vēl šodien „kungu" liek aiz uzvārda, piemēram, „kungu Dr. Kutaši" ungāri apzīmē par „Kutaši Dr. Ur" (ur — kungs), arī komūnistu Ungārijā apzīmējumu „biedrs" raksta aiz uzvārda.

Cik sintaktiski nepareizi latviešu valodā skan loģiski aplami lietotā forma, liekot uzrunu „kungs" aiz uzvārda vai amata apzīmējuma; labi redzam no maza piemēra. Latvietis Pēteris strādā par dārznieku pie kanadieša Mr. John'a. Pēteŗa sieva ir slima, Pēteris zvana latviešu ārstam un saka: „Vai daktera kungs? Mana kundze ir slima, lūdzu atbrauciet!" Ar ko Pēteris runāja — ar pašu ārstu vai ar kādu citu personu, kuŗa ir boss jeb kungs šim latviešu ārstam? Kuŗa sieva ir slima — Pēteŗa vai viņa „bosa" sieva, kas dabīgi ir kundze Pēterim? Angļis to būtu pateicis īsi un skaidri: „Mrs. John ir slima." Bet arī latvietis, lietojot loģiski pareizu latviešu valodu, var skaidri un nepārprotami ārstam pateikt: „Vai kungs dakteris? Mana sieva ir slima." Tas būtu īsi, skaidri un loģiski.

Pēdējā laikā Latvijā mēs runājam par kungu prezidentu Tas bija labi un pareizi, jo mēs visi bijām kungi, un mūsu prezidentam arī nebija neviena kaklakungu. Tādēļ nebija jārunā ar prezidenta kungu, bet gan ar pašu prezidentu.

Lietuvieši laulībās un brālīgā sadzīvē ar poļiem zaudēja savus kungus-kunigus, kuŗu vietā no poļiem pārņēma „pan", pielāgojot to lietuviski „panas" un rakstot uzvārda priekšā, kā tam loģiski pareizi arī jābūt. Tā viņi arī teica „Panas prezidentas".

Okupētajā Latvijā kungi ir vienīgi komisāri, kuŗus gan arī sauc par biedriem. Nevienam nenāk ne prātā teikt „Lapiņa biedra lietā", bet gan „Biedra Lapiņa lietā". Analoģiski, atbilstot latviešu valodas garam, būtu „Kunga Lapiņa lietā".

Mēs dzīvojam svešās nelatviešu valodas zemēs. Tādēļ jau elementārā pieklājība vien prasa rakstīt vietu un personu vārdus attiecīgās zemes rakstībā. Latviešu laikraksti nevar mācīt pārējiem latviešiem pareizo anglisko izrunu, jo rakstītāji paši bieži vien to nezina un nevar arī uzrakstīt tā iemesla dēļ vien, ka to pašu vārdu dažādos novados un pavalstīs izrunā citādi, kaut vai pilsētu nosaukumus Chicago un Toronto. Dzīvojot savās patvēruma zemēs, mums ir svarīgi zināt, kur aprakstītie notikumi norisinājušies, un kas bijušas tas personas, kuŗas kaut kur uzstājušās. Nevienā kartē tomēr neatradīsim vietu vārdus Ridžaina un Dimoina. Tādēļ pareizi būtu visus vietu un personu vārdus rakstīt tā, kā tos raksta oriģinālvalodā, iekavās pievienojot aptuveno izrunu. Šai ziņā mūsu laikrakstos, sakarā ar nepareizo izrunu, ir tik daudz kļūdu, ka par tām vien varētu sarakstīt veselu grāmatu. Piemēram, amerikāņu pilsētu Milwaukee latviešu laikraksti raksta daudzskaitlī Milvoki un arī loka (akuzatīvā — Milvokos); amerikāņu oriģinālruna ir Milvoki — ar gaŗo „i" galotnē, tādēļ šis vārds nemaz nav lokāms, bet vienmēr paliek Milvoki. Līdzīgi ar pilsētu Grand Rajids, kuŗu tad mūsu laik raksti nepamatoti raksta daudzskaitlī Grand Rapidi: tā taču tikai viena pilsēta, tātad — Grand Rapida, ja jau nepieciešams nosaukumu fonetizēt un tam dot latvisku galotni. Daudzskaitlī nav lietojams arī pilsētas Colorado Springs nosaukums.

Pilsētu nosaukumos, kas beidzas ar „o", mēdzam locīt dažādi. Uz jautājumu „Kurp brauksi", atbildam „Uz Toronto", bet arī „Uz Čikagu"! Kādēļ ne tā, kā čikagieši izrunā — Čikogo, katrā ziņā vismaz ar galotni „o', jo latvieši arī nesaka „uz San Paulu", bet gan „uz San Paulo, uz Sanfrancisko".

Jāparunā tikai ar Amerikas latviešu jauno paaudzi, un tūlīt nākses dzirdēt, ka tai nepatīk lasīt fonetizētos un latviski nepareizā izrunā rakstītos pilsētu, vietu un ģimeņu vārdos. Un tieši jaunā paaudze var būt tā, kas turpinās runāt latviski, tādēļ tās ieskati jārespektē.

(Nobeigums nāk. numurā)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Treji Vārti" Nr. 3; žurnāls literatūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei; šāgada maija numurs; izdevējs Auburn Hall Corporation Detroitā; redaktors A. Birnbaums; 64 lpp.

Ar laikrakstu rokā pie loga

PĀRDOMAS PĒC ASV RIETUMKRASTA 3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM SANFRANCISKO (1)

Kad aizskanējuši latviešu dziesmu svētki dažādo kultūras sarīkojumu atreferējumi, tad ļaužu pārdomas par tiem atbalsojas presē vēl labu laiku. Šķirstot laikrakstus, paklausāmies, kādas balsis skan mūsu domās. Uzmanību saista kāds 19. jūlija raksts Latvija Amerikā 54. numurā: „Rakstniekam nevar diktēt!" Sanfrancisko rakstnieku cēliena atreferējumā minēts, ka parasti lielos sarīkojumos kā dziesmu svētkos rakstnieku cēlieni atstāti pabērna lomā gan ASV rietumkrastā, gan citos latviešu centros. Daudzo sarīkojumu pārblīvējumā apstākļi apmeklētājus kavē ierasties. Laiks un steiga. Tie ir divi ievērojami vārdi šai kontinentā arī latviešu gara leksikonā. Latviešu rakstnieks daudz savu spēju, varēšanu, pat redzama talanta daļu upurējis laikam un steigai... Bieži šos divus vārdus lieto arī spēju, varēšanu un talanta trūkuma slēpšanai. Bet ja latviešu rakstītā vārda draugs grib steigties ne tikai uz dziesmu svētku laika rakstnieku cēlienu, bet gandrīz vairāk uz citiem rakstnieku rītiem unpēcpusdienām katrā latviešu centrā, rakstnieks nav pabērns.

Kas par to, ka šo dziesmu svētku rakstnieku cēlienā dzejnieks Ivars Lindbergs gandrīz atstāts „pabērnos"? Tikai tāpēc, ka bijis domāts reprezentēt autorus ar publicētu grāmatu vismaz pēdējos divi gados. I. Lindbergam rokrakstā papīra lapas kabatā. Cik tēva dēlu un mātes meitu ir ar publicētām grāmatām vispār mūsu rakstnieku vidū šai kontinentā? Uz to var atbildēt dzeltžainie vārdi „laiks", „steiga" ar daudziem papildinātājiem. Tomēr latvietis dodas uz „bezgrāmataino" rakstnieku cēlieniem. Viņš ir ar mieru klausities rakstnieku priekšnesumos arī tad, ja to vidū nav tāda Ivara Lindberga, kas savus darbus var klausītājiem sniegt tā, kā tos jūt formā, vārda spēkā un priekšnesumā.

Kaut nav personīgi dzirdēts, kā I. Lindbergs lasa savus darbus, bet atsauksmes par to iet pāri kontinentam. Vai rakstnieku varētu saukt par pabērnu, vai viņam modernās dzejas laukā kāds mūsu laikmetā var diktēt? Dzejnieks un prozists dzīvo laimīgās dienās un ar vārda mākslu dara ko grib un kā grib. Lasītāji un klausītāji ir pacietīgi. Viņu pacietības spēks atrodams mīlestībā pret savu valodu. Viņi pacieš un piecieš, kaut bieži nesaprazdami,kur sākās vārda māksla, kur vārda nelietīga valkāšana. Arī tāda ir. Un to lieto ne viens vien „pabērns", kas nemanot izaug un pārvēršas mīlētāja lasītāja un klausītāja acu priekšā par izlutinātu būtni, kas eksperimentēdama nejautā vairs pēc savām spējām un talanta. Bet tas ir katra individuāla ziņa.

Vēl kāda atziņa jāatstāj ikviena autora paša pārdomām vai nezinai: Vai katrs var stāties ar saviem darbiem, kaut labiem, auditorijas priekšā? Ja katru aktieri nevar laist skatuvē ikvienā lomā, tāpat katrs autors varētu vērtēt sevi, kā un ko viņš sniedz klausītājam sava darba interpretācijā. Domājams, ka Sanfrancisko dziesmu svētku rakstnieku cēlienā bija vairāki autori bez I. Lindberga un Olava Stumbra, kas zināja, ka autora priekšnesums svētku estrādē nav reportāža. Pat reportieriem jābūt ar taktu un paškontroli.

Rakstnieces Elvīras Kociņas vārdi „Rakstniekam nevar diktēt!" ved domas tālāk pa citām takām. Tās noved pie mūsdienu latviešu drāmas rakstnieka, pie aktiera, pie teātŗa. Drāmatiķis nevar drakoniski pateikt: „Rakstniekam nevar diktēt!" Aktierim jābūt pavisam klusam, ja negadās paretam kādreiz runāt skatuvē. Teātris? Tam nekas nav jāsaka. Tam tikai jābūt. Tas ir kā viduslaiku klaidonis, kas izsludināts ārpus likuma un ar ko katrs var darīt ko grib, ja sadzen tam pēdas. Tikai tik ātri tas nedodas rokā. Tāpēc arī to tā mīl. Bet par latviešu teātŗa klaidoņa gaitām ir cits stāsts.

A. Z.

Aivars Vinters beidzis Toronto universitātes architektūras fakultāti ar B. Arch, gradu un saistījies darbā Page & Steele architektu firmā Toronto. Viņš pieder pie studentu korporācijas Lettonia saimes.

Aiva Vintere, B.A., beigusi Torontо universitātes paidagoģijas fakultāti ar B. Ed. gradu, bet turpinās studijas mākstera grada iegūšanai. Viņa pieder pie studenšu korporācijas Daugaviete saimes.

KULTŪRAS CHRONIKA

Kā jau ziņots, Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkiem Hanoverā nākamā gada augustā sākts iestudēt Mārtiņa Ziverta jauno lugu „Rīga dimd", autora apzīmētu par makabru komēdiju 2 cēlienos. Lugas sižetam izmantoti t. s. kalendāru nemieri 1586. gadā un attēloti notikumi tā gada 2. jūlijā, kad latviešu Mazās gildes zeļļi vācu alvaslējēja Zenkeizena vadībā cīnījušies pret Rīgas rāti. Lugā darbojas tikai četras personas: viens no 4 toreizējās Rīgas birģermeistariem — Bergens, viņa sieva, kalpone un Rīgas bende. Notikumi norisinās Bergenu gada kambarī un Kaļķu kazemata nāves kambarī, ar skaņu lentē uzņemtu pūļa aktivitāti fonā. Komponists Andris Vītoliņš sarakstījis lugai „Rīga dimd" mūziku un arī dziesmu, kuŗu iedziedājis Stokholmas latviešu koris, kas arī ieskaņojis sargu klaigas, kareivju saucienus un citus trokšņus. M. Ziverts lugu pats iestudē, bet kostīmu metus zīmē J. Soikans. Lugu pirms dziesmu svētkiem autors nedos uzvedumam nedz Austrālijā, nedz Amerikā; to pagaidām arī neiespiedīs.

(42. turpinājums)

— Ilga, Ilga! Kāpēc tu esi tāda? Tu zini, kā es pēc tevis esmu dedzis....Kā es tevi esmu lūdzis, lai tu ļauj sev pieskarties . . . Bet vienmēr tu mani esi atstūmusi. Tu teici: nē, tagad ne. Citreiz. Un parasti tad ap mums bija nakts, mēs bijām pavisam vieni, mums nebija jānervozē, ka varētu atvērties durvis un kāda sveša acs mūs ieraudzīt. Bet tagad . . . tagad, kad nedrīkst....tagad tu — — tagad tu mani satrauc. Kāpēc tu esi tik nežēlīga?

— Es tevi satraucu? — Ilga bija piekļāvusies Uldim vēl ciešāk, un viņš visā skarbumā juta tās kermeņa tuvumu. — Te....dod man savu roku... vai jūti, kā mana sirds sit? Tu jūti? Nē, šeit . . . drošāk . . . Kāpēc tu esi tik bailīgs, Uldi? Jūti? Un tad tu saki, ka es satraucot tevi! Mēs abi degam, Uldi. Abi. Un zini — kad tu būsi no slimnīcas laukā, mēs vairs negaidīsim. Nevienu dienu, nevienu stundu.

Uldis rūgti iesmējās.

— Jā? Kāpēc tu saki to, kas nekad nebūs?

— Kāpēc nebūs?

— Tāpēc, ka tu mani atkal atstumsi. Tāpat kā daudzas citas reizes. Tu, Ilga, esi kā avota ūdens, kas izlīst cauri pirkstiem un aiztek ņirbēdams pa ceļiem....Tu esi kā krītoša zvaigzne augusta nakts debesīs — te tu esi, un te tevis vairs nav.

—Nē, Uldi. Šoreiz tā vairs nebūs. Šoreiz būs citādi. Es pie tevis esmu un būšu. Vienmēr.

— Kāpēc šoreiz? Kāpēc šoreiz būs citādi nekā parasti?

— Tāpēc, ka tu....

Viņa atkal aizkāra tā ievainojuma apsēju.

— Tāpēc, ka tagad zinu, ka tu mani patiešām mīli. Tāpēc.

***

Ilgas Rūsiņas kāzas ar Aivaru Avotu notika maija pirmajās dienās. Pēc trīs dienu ilgā „plosta" ar Bruni Leidi Aivars bija atmodies ar šausmīgām paģirām un ciešu apņemšanos meklēt turīgu sievu. Ātrumā pārsverot visas iespējamās kandidātes, domas bija apstājušās pie Ilgas.

Ilga!

Studente, tēvam Jelgavā divi nami un zemes gabals, iekrāta nauda, pieklājīga vieta. Nebija jau nekas īpašs, bet tomēr varēja teikt: tiesas ierēdnis. Pati izskatīga un, galvenais, iemīlējusies. Mazliet niķīga un spītīga, bet tas bija tieši labi.

Sakopies un, cik labi iespējams, salāpījies, Aivars sameklēja kabatas grāmatiņā Ilgas tālruņa numuru.

— Rūsiņas jaunkundzes nav mājās, — kāda sievietes balss paskaidroja. — Rūsiņas jaunkundze teicās iet uz slimnīcu.

— Slimnīcu? Kas ir slims?

— Nezinu. Bet viņa tagad katru dienu iet uz slimnīcu.

Aivars domīgi iekāra klausuli dakšiņā.

Slimnīca.

Katru dienu.

Hmm....

Ilgas tēvs vai māte tas nevarēja būt; tie ārstēto Jelgavā.

Kāds no Ekertiem? Rudolfs?!

Aivars pavīpsnāja.

Rudolfs . . . Tas arī bija tāds Dieva dots vecāzis. Kādām tela acīm viņš toreiz blenza Ilgā un — galu galā tomēr aizbrauca pie jaunkundzēm! Tā vismaz bija stāstījis Alhambras durvju sargs, kam visi Rīgas ormaņi bija draugi.

Nē, pie Rudolfa Ilga uz slimnīcu neietu. Krustmāte? Varēja būt vecā Ekertiene, lai gan arī tas neizklausītos pēc Ilgas, ka viņa ik dienu skrietu tādai nūdelei turēt roku.

Pēkšņi Aivars iesita sev ar plaukstu pa ceļgalu. Idiots! Slimnīcā taču bija varonis Uldis.

Varonis! Jāsmejas.

Bet — nenoliedzami — tajā rītā Meža parkā Uldis bija izturējies kā nākas. Pat viņš — Aivars, kas pats bija piedalījies vairākās divkaujās gan kā duelants, gan kā sekundants, sākumā nekā nebija pamanījis. Pēc abiem pretinieku šāvieniem, kas izskanēja gandrīz reizē, un pēc bezpartējiskā paziņojuma, ka divkauja beigusies, Uldis bija mierīgu soli atstājis savu vietu. Tikai sarkanā sliede baltajā sniegā bija nodevusi, ka lode tomēr sasniegusi mērķi. Šis zēns bija lietas koks.

Ilga.

Meitene, tātad, apciemoja Uldi. Vai varēja būt, ka viņš — Aivars Avots, kā mēdza teikt, nokavējis vilcienu? Nieki. Zaudējis viņš Ilgu varēja būt tikai tad, ja viņa jau būtu apprecējusies. Kamēr viņa vēl bija Ilga Rūsiņa, no tās varēja tapt Ilga Avota.

Aivars piezvanīja vēlreiz un pateica Ilgas saimniecei savu vārdu un tālruņa numuru; kad jaunkundze pārnāk, lai piezvana.

Jau krēsloja, kad Aivaru beidzot sauca pie tālruņa.

— Šeit Ilga. Tu mani esot meklējis?

— Vai tad tu bijis pazudusi? Meklē tikai to, kas zudis.

— Neniekojies, — Ilga centās runāt strupi. — Ko tu gribēji?

— Kad mēs rīkosim kāzas?

— Kad mēs — ko darīsim?

— Rīkosim kāzas, — Aivars lietiški atkārtoja.

— Vai aprīlī būtu par agru?

— Tu esi sadzēries?

— Tev liekas, ka tikai dzērumā kāds tevi bildinātu?

— Vai tas bija bildinājums?

— Īstenībā — nē. Tai stadijai esam jau gaŗām. Es runāju par kāzām.

Tālrunis pēkšņi sāka dīkt — Ilga bija pārtraukusi savienojumu. Aivars pasmīnēja: tā tik bija meitene!

Viņš pieklauvēja pie dzīvokļa saimnieka durvīm.

— Iekšā!

Bet aicinājums vēl nebija izskanējis, kad Aivars jau atradās Liepas istabā. Liepa bija pāri sešdesmitiem. Pa māju viņš vienmēr staigāja bez zābakiem, biezās, pelēkās, pašadītās zeķēs. Pašreiz Liepa sēdēja šūpuļkrēslā pie loga un lasīja Jaunākās Ziņas.

Aivars apsēdās brīvajā krēslā zem lielā gumijas koka.

— Liepas kungs, man vajaga naudas.

— Man arī, — Liepa paskatījās pāri aceņu malai un nolaida laikrakstu klēpī. — Neesat īri maksājis jau veselu mēnesi.

— Vai es jums kādreiz esmu palicis parādā? — Aivars izlikās apvainots, bet Liepu tas neietekmēja.

— Vienmēr. Nekad neesat laikā samaksājis.

— Liepas kungs! Kāpēc jūs pieminat tādus sīkumus?

(Turpinājums sekos)

Kārlis Dzelzītis

RAINIM

Kā kalns tu pacelies pret bezgalību
Pār ļaužu krūmāju — cēls, varens, nepārspēts.
Šai laikā, viss kad bezcerīgs un lēts,
Tavs gara sārts met jaunas ēras zību.

Tu mazā cilti dedzi lielu gribu
Un varoņgaru, mīlu, cildenību.
Par to tavs vārds lai mūžu mūžos svēts!

Sirds zemu noliecas un cerēt drīkst:
Lai tava sēkla visās zemēs dīgst!

SIDRABENES BĒRNU SVĒTKOS

Augšējā uzņēmumā: „Sijā auzas, tautu meita" dzied Sidrabenes nometnes bērndārznieki (priekšā no kreisās) Astride Kalna un Rita Bandere, bet Ērikam Grigoram dziesmas laikā kaut kas „aizmeties" — vai nu nav kumeliņa, kam dot auzas, vai par citu ko sāp sirsniņa, un tā asaras birst gaužī...

Apakšējā uzņēmumā: Bērnu svētku laikā darbojās 16 dažādas novietnes nodarbībām un veiklības pārbaudei, bet 5 gadus vecā Gundega Ozoliņa pati atradusi nodarbošanos — paslēpties dekorācijas lielā pūķa mutē pasaku stendā. Foto: J. Liģers

Princis Filips atklāj Panamerikas spēles

Kad pēdējā nedēļā pirms Panamerikas spēlēm Vinipegā dzīvsudraba stabiņš termometrā ik dienu kāpa pāri 90 Fārenheita grādiem, vietējo iedzīvotāju bažīgās lūgšanas bija, lai notiktu brīnums un uzlītu lietus, kas dotu veldzi izdegušajai zemei un atvēsinātu arī sakarsušo gaisu. Liekas, tas bija vairāk vajadzīgs kviešu audzētājiem nekā Panamerikas sporta spēļu rīkotājiem. Tā farmeri arī izrādījās labāki lūdzēji, katrā ziņā viņu lūgšanas tika piepildītas, pie tam tādā veidā, ka radās iespaids — kāds nav labi aizgriezis dušu, jo ūdens tecēja nepārtraukti vairākas stundas.

Tas notika tieši Panamerikas spēju atklāšanas dienā. Tālo ceļu no Anglijas bija mērojis karalienes Elizabetes II vīrs princis Filips, lai spēļu atklāšanas brīdī kaut kā mēģinātu vērst par labu pirms vairākiem gadiem teiktos vārdus, ka kanadieši — kā pieaugušie, tā jaunatne — fiziskā ziņā ir ļoti atpalikuši.

Par spīti nemitigajām lietusgāzēm, ap 20.000 skatītāju, „apbuņojušies" visiem iespējamajiem aizsarglīdzekļiem, izturīgā nepacietībā gaidīja princa Filipa ierašanos. Beidzot parādījās ilgi gaidītā automašīna, un nepārtrauktās ovācijas liecināja, ka kādreiz teiktos vārdus kanadieši princim vairs ļaunā neņem. Vēl vairāk skatītāju sirdis princis Filips iekaroja ar to, ka visu laiku stāvēja ar kailu galvu spēcīgajā lietū un atraidīja piedāvātos lietussargus, tā apliecinot, ka vēlas solidarizēties ar sportistiem, kuŗi atklāšanas parādē cauri dubļu peļķēm, kuŗās ūdens smēlās pat kurpēs, sekoja saviem karognešiem.

Atklāšanas parādē valstis, kuŗas piedalās šais spēlēs, sekoja alfabētiskā kārtībā. Tā vispirms laukumā iesoļoja Argentīnas sportisti. Kā parasti, arī sporta sarīkojumus komūnistiskās valstīs prot labi izmantot propagandas nolūkiem. Tādēļ nebija jābrīnās, ka lielisku iespaidu atstāja skaitliski ļoti lielā Kubas delegācija, tērpusies viscaur baltos tērpos un sarkanās cepurēs, par kuŗu tīrīšanu, droši vien, Kastro tagad būs spiests maksāt ar cigāriem vai cukuru. Vēl jūsmīgākus aplausus kubieši izpelnījās, kad, soļojot gaŗam karaliskajai ložai, izvilka no kabatām mazus Kanadas karodziņus un ar tiem vicināja augstajam viesim. Jo kuplus aplausus guva arī mazās Kostarikas vienīgā dalībniece, kuŗa ne tikai pati nesa savas zemes karogu, bet meta arī gaisa skūpstus skatītājiem. Kaut viņai labi veiktos, — domās vēlēja šo skūpstu saņēmēji.

Reti kādā modes skatē iespējams redzēt tik lielu tērpu dažādību un krāsu bagātību, ar kādu priecināja šī parāde, kuŗas nobeigumā, kā tradicija prasa, soļoja spēļu rīkotājvalsts Kanadas impozantā vienība, karogu nesot tās kapteinim — latviešu vieglatlētu lepnumam Jurim Pūcem. Par spīti mākoņainajām un lietus pilnajām debesīm, šis nenoliedzami bija gaišākais brīdis Juŗa Pūces sporta gaitās. Varam tikai vēlēt, lai tikpat gaišu brīžu būtu vēl daudz!

Kā vēlāk izrādījās, rīkotājiem bijušas lielas grūtības pierunāt vairāku valstu sportistus parādē piedalīties. Tas arī labi saprotams pēc tam, kad nākošajā dienā vietējie laikraksti aicināja Vinipegas iedzīvotājus nodot sportistu rīcībā drēbju gludekļus, zāvētājus, šujammašīnas, jo tūkstoši sporta tērpu pēc lietainās parādes bija nelietojamā stāvoklī. Nav šaubu, ka Vinipegas ķīmiskās tīrītavas nekad nav saņēmušas tik daudz bikšu, kā pēc šīs parādes, kuŗai līdzīgu vēl neesmu piedzīvojis. Lietus gāzēm sekoja auksts vējš, kas brāzās ar 20 jūdžu stundas ātrumu, darot visu iespējamo, lai arī sportistu apmetināšanas ciemata medicīniskajam personālam būtu darba pilnas rokas.

Atklāšanas ceremoniālā spēlēja orķestris, bija vairākas runas, kuŗu nobeigumā princis Filips tikai 3 minūšu gaŗā, ļoti kodolīgā uzrunā norādīja uz sporta lielo nozīmi pasaules miera saglabāšanā un, nodevis Lielbritanijas karalienes Elizabetes II sveicienus, pasludināja 5. Panamerikas spēles par atklātām. Kad militārais orķestris spēlēja valsts himnu, šoreiz „God save the Queen", un lielais skatītāju pulks, neievērodams noteikumus, pilnu krūti dziedājā līdz, apmierināts smaids atplaiksnījās princa sejā.

Tad stadionā pēc 450 jūdžu veikšanas ieskrēja Ziemeļmanitobas indiāņu zēni, kas stafetes skrējienā atnesa olimpisko un Panamerikas spēļu karogus, kuŗi 1963. gadā bija plīvojuši Brazilijas miljonu pilsētā Sanpaulā. Pēc četrām haubīču zalvēm karaliskās ložas priekšā esošajos mastos uzvijās karogi, kur tie plīvos līdz spēļu nobeigumam. Mazliet vēlāk laukumā ienesa otras indiāņu zēnu stafetes nesto Panamerikas spēļu lāpu. Šoreiz bija veikts vairāk nekā 500 jūdžu tāls ceļš. Indiāņu vispārējā stāvoklī tomēr nekas nemainījās arī še: paveikuši „melno darbu", t.i. noskrējuši lielo gabalu, viņi nodeva lāpu „bālģīmim", kam nācās noskriet tikai 150 metru un paveikt 10 pakāpienu tornī, lai tur iedegtu Panamerikas spēļu uguni.

Sekoja spēļu zvērests, kuŗu visu dalībnieku vārdā teica Kanadas rekordists peldēšanā Gilkvists, kamēr goda sardzē stāvēja visu nāciju karogneši, to vidū arī mūsu Juris Pūce.

Palaisti brīvībā, 2500 baložu — miera un saticības simboli — brīdi kopīgi riņķoja virs stadiona, lai it kā parādītu, ka arī tiem nav svešs jēdziens „biedriskums". tad viņi šķīrās, lai dotos atpakaļ uz zemi, no kuŗas bija atvesti.

Ar to 5. Panamerikas sporta spēles bija atklātas, par faktu bija kļuvis tas, kas vēl pirms nedaudziem gadiem būtu šķitis neiespējams. Panamerikas spēles Vinipegā nu kļuvušas īstenība. Redzot lielās pūles, kuŗas Vinipegas iedzīvotāji un pilsētas pārvalde ieguldījusi šo spēju izkārtošanā, jāatzīst, ka tās izvērtīsies par lielisku šis skaistās un šai kontinentā neredzēti tīrās pilsētas un visas Kanadas triumfu.

Gribētos raksturot šo spēju vietu, kas ietērpta krāšņā svētku rotā, šādi: Vinipega izskatās kā līgava, kas gatavojas iziet pie vīra, tik tīra un skaista tā ir! Vai tā tikpat skaista būs arī pēc spēju beigšanās, to nezinu, jo arī līgavas pēc vainaga noņemšanas kādreiz pārmainās.

Valdis Teteris

TORONTO ZIŅAS

◎ DV Toronto nodaļas meistarsacīkstes šaušanā ar mazkalibra šauteni notiks 26. augustā plkst. 1 dienā TLMM kluba lauku īpašumā Bērzainē. Sacensības notiks vīriešu, sieviešu un jaunatnes klasē, dalības maksa 2 dol. pieaugušiem, bet jaunatnei brīva. Rodoties pietiekamam interesentu skaitam, notiks sacensība arī māla baložu šaušanā. Dalībnieku pieteikšanās uz vietas. Šāvēji attieksmē uz treniņiem aicināti sazināties ar sacīkšu vadītāju K. Deklavu (tālr. 461—9911). Iecerēta arī sacensība virves vilkšanā, DV Toronto vienībai sacenšoties ar TLMM kluba spēka vīriem. Pēc sacīkstēm plkst. 7 vakarā uzvarētāju apbalvošana un ugunskurs, pēc tam zaļumballe, kuŗā spēlēs A. Virbuļa deju kapella.

◎ Kanadas simtgadē valsts radio un televizijas raidītājs CBC paredzējis savus klausītājus iepazistināt arī ar dažādu etnisko izcelsmju dzejnieku darbiem. Raidījumi notiks 14., 21. un 28. septembrī no plkst. 10—10.30 vakarā (CBL — 740. vilnis). Šai raidījumu ciklā angļu valodā deklamēti arī Ingridas Viksnas dzejoļi „Zelta putekļi," „Ir laiks" un „Nerru dziesma", kā arī Veltas Tomas „Noktirne" un „Sunīskā pašsaruna". Angļu atdzejojumus izvēlējies raidījumu producents Džons Rivs; latviešu valodā skandējumu veiks Inta Purva.

◎ Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, DV teātris Kanadā jaunajam iestudējumam izvēlējies lietuvieša Alģirda Landsberģa lugu „Pieci stabi tirgus laukumā", kuŗu pēdējā iestudējumā angļu valodā sniedza Jaunkanadiešu teātris Toronto. Drāmu latviešu valodā tulkojis Zariņu Jānis. DV teātris Kanadā lugu iestudē Dz. Pūpēža režijā, dekorācijas gatavos Vilis Vare. Lomas, kuŗas tēloja jau Jaunkanadiešu teātrī, arī šai iestudējumā uzņēmušies Elza Ziverte un Rūdolfs Purvs, bez viņiem vēl spēlēs Vija Vare, Ziedonis Upīte, Vija Zuntaka u.c.

◎ Arī latviešu slimnieki būs jutuši, cik nepatīkami ir, ja slimības laikā nav iespējas tikt uzņemtiem slimnīcā gultu trūkuma dēļ. Tādēļ jaunas slimnīcas celšana pilsētā arī latviešus skar tikpat, cik visus pārējos Toronto iedzīvotājus. Veselības departaments ziņo, ka Ontario valdība piešķīrusi 2.695.104 dol. Centrālās slimnīcas jaunbūves celšanai. Slimnīca, kas atrodas Šerburna ielā, izmaksās pāri par 4 milj. dolaru, to paredzēts pabeigt 1969. gadā ar 175 gultām. Lai segtu visus celšanas izdevumus, slimnīcas vadība pieņem ikvienu ziedojumu naudā.

Pieticīgais makšķernieks

„Jau piecpadsmit vasaru esmu pavadījis še, tagad pazīstu katru upes līkumu, atvaru un vietas, kur straume pāriet lēnā virpuļī, kur tā pat zinu, kuŗā vietā un kuŗā laikā gaidāms labs ķēriens," par savām atvaļinājuma dienām Saulainē pastāsta Jānis Jansons. Viņš tā iecienījis Notavasagas upes līčus un apkārtnes mežus un kalnus, ka katru vasaru savas atvaļinājuma dienas pavada še. Tas jau nebūtu nekas sevišķs, jo daudzi tautieši savas brīvās dienas pavada Saulainē, baudot atpūtu un mieru, vai staigājot ar makšķerēm pa iemītajām krastmalas tekām, lai katrā upes līcī pamēģinātu pa metienam, vai nav gaidāms kāds negaidīts ķēriens.

Taču J. Jansons ir pavisam cita tipa makšķernieks, ne tāds, kādus mēs tagad vienmēr sastopam ezeru un upju krastos. Viņa metodes, paņēmieni un makšķeres ir tādas pašas, ar kādām makšķerēja mūsu tēvi. Ierodoties nometnē, viņš vispirms iet mežā, lai nogrieztu slaidu, ēnainā vietā noaugušu skabardes šķeistu, tad atritina attiecīga garuma auklu, piesien āķi ar pludiņu un — viņa „darba rīki" atvaļinājuma laikam ir gatavi. Viņš ir izteikts pretinieks visām modernajām un dārgajām spiningu spolēm, teleskopiskajiem kātiem un zīda auklām, kuŗu cilpas un loki plīkšķina upes virsmu, foreles makšķerējot. Pēc J. Jansona domām „kronis" visam ir simtiem dažādo vizuļu un zivtiņu atveidi, kas rotā veikalu plauktus un skatlogus, cenu un izdomas ziņā vienai firmai cenšoties pārspēt otru. Tie galvenokārt esot ražoti makšķernieku „ķeršanai", jo viss jaunais, kas parādas tirgū, tūlīt „iekrīt" makšķerēšanas sporta cienītāju acīs, liekot ciest kabatai. Katra makšķernieka lādītē varot redzēt, cik tur daudz nevajadzīgu lietu un āķu, kuŗus vienmēr vadā līdz.

J. Jansona lomi šogad pārsniedz visu iepriekšējo gadu rekordus. Ja gadās tautieši Saulaines upmalā vai pie saimniecības ēkām pagalmā, kas vēlas pa zivi, viņš visus labprāt apdāvina. Lielu prieku makšķerniekam sagādājot cīņiņš ar zivi, piemēram, ar lielu karpu, kādas upē esot „sivēna lielumā" un vēl krietni lielākas, jo, kamēr tās nokausētas un izvilktas malā, bieži aizņemot 10 minūšu. J. Jansons nav izvēlējies vienīgi foreļu vai līdaku zveju, bet labprāt ķer visas zivis, kas tuvojas viņa izmestajai ēsmai — visbiežāk sliekai. Un Notavasagas upē zivju ir liela dažādība.

Sarunu upmalā pabeidzot, Jānis Jansons vēl pastāsta, ka aizvaditās 3 nedēļas Saulaines saulē un vējā dodot atkal jaunu sparu ikdienas maizes darbam, kuŗu viņš veic Jarvis ielas Sarkaņā krusta ēkā Toronto, zīmogojot un šķirojot vēstules un saiņus, kas aizceļo uz dažādām pasaules malām. J. Vairdotis

PAAUGSTINĀS BEZDARBA PABALSTU

Kanadas federālā valdība gatava paaugstināt bezdarba pabalstus par 26 vai 27 dol. nedēļā. Paredzams, ka jauno likumu pieņems šai rudenī. Pēc tā, precēts pāris ar vairākiem ģimenes locekļiem varēs saņemt apm. 63 dol. nedēļā līdzšinējās maksimālās 36 dol. izmaksas vietā. Citu kategoriju pabalsta saņēmējiem izmaksu paaugstinās proporcionāli. Darba devēji un pēmēji pagaidām maksās pašreizējo maksimālo bezdarba apdrošinājuma summu — 94 centus nedēļā.

Vinipega gaida latviešus

Kanadas Daugavas Vanagu dienas Vinipegā, kas vietējās DV Manitobas nodaļas izkārtojumā notiks laikā no 4.—6. augustam, faktiski nebūs tikai DV, bet reizē vispār latviešu dienas, jo arī pārējās organizācijas izrāda lielu interesi un apsoļījušas piedalīties dažādajos sarīkojumos. Tā, piemēram, mākslas un daiļamatniecības skatē ar saviem darbiem piedalīsies arī Lilija Kēlere un Olga Stauvere, tāpat būs redzami nelaika Bruno Žakēna darbi.

Pašreiz Vinipegā jau pilnā sparā risinās Panamerikas sporta spēles, par kuŗām sniegti ziņojumi šī numura citās vietās. Tādēļ Vinipegā jau redzami citu pilsētu latvieši. Lielāko uzmanību vietējie tautieši, protams, ir veltī tiem, kas spēlēs tieši piedalās, aizstāvot Kanadas krāsas, vispirms jau mūsu pasaules klases diska metējam un lodes grūdējam Jurim Pūcem, kas spēļu atklāšanas parādē nesa Kanadas karogu. Kanadas reprezentācijā iedalīti arī volejbolisti Andrejs Richters un Jānis Vilmanis, bet Modris Zulps, diemžēl, treniņā savainojis muguru un spiests palikt skatītāju rindās.

Bet ne tikai spēļu dalībnieki jau ir Vinipegā, sabraukuši arī citi latvieši, kas vēlas noskatīties sacensības un būt klāt arī DV dienās, tādēļ ieradušies jau ātrāk. Vinipegas ielās jau redzētas Hamiltonas volejbolistes Mārīte Zulpa un Helēna Richtere, arī Vindzoras futbolists Edgars Richters. No Brazilijas ieradušies Ilga Lezdkalne, kuŗa spēļu laikā saderinājusies ar inženieri Gunāru Richteru. No tālās Austrālijas pilsētas Pertas iebraukuši un par Vinipegas skaistumu jau priecājās kādreizējā Latvijas valsts prezidenta dēls Ēriks Kviesis un Dr. V. Ulmanis, kuŗi patstāvīja, ka viņiem ļoti patīkot Kanadas daba, kas esot daudz dzīvāka nekā viņu mājvietā. Vinipegā jau labu laiku uzturas arī „Latvija Amerikā" sporta redaktors Valdis Teteris no Toronto, kas pieskaitāms pie visaizņemtākajiem latviešiem šai pilsētā, jo cenšas izsekot visiem spēju notikumiem, bet, lai to paveiktu, viņam jāskrien vēl nadzīgāk nekā toreiz, kad pats riņķoja ap zālo vieglatlētikas laukumu, medīdams rekordus un vākdams uzvaras laurus.

Kaut spēju atklāšanas diena bija smagi aizlijusi, pašreiz laiks Vinipegā atkal jauks. Par prieku visiem, kas dosies uz DV dienām, meteorologi vēstī, ka jauks un saulains laiks tagad pieturēsies divas vai trīs nedēļas.

Tautiešiem, kas grib izmantot iespēju noskatīties arī sacensības Panamerikas spēlēs, patīkama būs vēsts, ka tagad atkal dabūjamas ieejas kartes visu sporta veidu sacīkstēs, arī jau izpārdotajās, jo daudzas kartes saņemtas atpakaļ: Vinipegas radio un televizijas raidītājs bija aicinājis visus, kas iegādājušies kartes, bet dodas atvaļinājumā vai cita iemesla dēļ nevar ierasties, atsūtīt tās atpakaļ. Šim aicinājumam bija panākumi, un tā pašreiz kartes var iegādāties visi, kas vien to vēlas. Tās pārdod Hudson Bay Co., Portage un Memorial bulvāru stūrī.

Pašreiz Vinipegā īsti sākusies arī peldēšanās sezona, tādēļ dažādas iespējas dotas visiem ūdenssporta cienītājiem, kas ieradīsies DV dienās. Panamerikas spēlēm sākoties, viesnīcās, restorānos un dažādās apmešanās vietās strauji cēlās cenas, kuŗas tagad, spēlēm pamazām tuvojoties nobeigumam, atkal krītas un DV dienu laikā noteikti būs normālas.

Lai vēlreiz atgādināts, ka visiem, kas gatavojas braukt uz DV dienām, ieteicams ierašanos paziņot E. Vulfam — 906 Jessie Ave., Winnipeg 9. Manitoba, Canada (tālr. GL2—2813), bet pēc iebraukšanas zvanīt CH7—7766 vai ierasties 596 St. Mary's Rd., kur visus iebraucējus sagaidīs DV Manitobas nodaļas pārstāvji un izvietos. J.Z.

Aglonas dievmātes svētki Londonā

Dzīvojot svešumā, mēs nevaram doties uz stalto Aglonas baznīcu. Tomēr Kanadā un ASV dzīvojošie latviešu katoļi jau deviņpadsmito gadu pulcēsies Londonā, kuŗa tiem kļuvusi par otru Aglonu, lai atzīmētu Aglonas Dievmātes godam rīkotos svētkus, kas šogad notiks 12. un 13. augustā.

Svētkus plkst. 7.15 ievadīs svinīgs vakara dievkalpojums Čenstochovas Dievmātes baznīcā, 419 Hill ielā. Pēc dievkalpojuma turpat baznīcas zālē notiks pārējā programmas daļa un dejas ar labas kapellas mūziku.

Svētdien, 13. augustā, plkst. 9 rītā svinīgā mesa turpat poļu baznīcā. Dievkalpojumu ar dziesmām kuplinās draudze L. Lukstas vadībā. Pie ērģelēm ērģelmāksliniece M. Luksta. Pie grēksūdzes būs iespēja pieiet jau no plkst. 8 rītā.

Londonas latviešu katoļu draudze un tās prāvests laipni aicina tautiešus piedalīties šajos Aglonas Dievmātes godam rīkotajos svētkos. S. M.

Būvinženiera Kārļa Cēbera piemiņai

Nesaudzīgā nāve īsā laikā aizsaules dārzos aizvedusi divus pazīstamus Latvijas celtniekus: 21. jūlijā Portlandē miris Tēvzemes balvas laureāts prof. Dr. arch. Elžens Laube, kuŗam piemiņas rakstu sniegsim nākošajā numurā, bet 10. jūlijā, kā mūsu laikrakstā īsumā jau ziņots, Toronto miris būvinženieris Kārlis Cēbers.

Kārlis Cēbers bija dzimis 1897. gada 9. jūnijā Sārienas pagasta muižiņā, kuŗu tēvs nomāja, bet bērna dienas pavadīja Somijā, kur tēvs bija kņaza Menšikova muižas pārvaldnieks. Sākoties zēna skolas gadiem, vecāki atgriezās Latvijā un nopirka Valteru mājas Skrīveros. Tā Kārlis Cēbers pabeidza Skrīveru draudzes skolu, turpināja mācības Rīgas 1. reālskolā, bet pirmā pasaules kaŗa izraisīto bēgļu gaitu norisē ar uzslavu pabeidza Maskavas 1. reālskolu un drīz pēc revolūcijas Krievijā atgriezās ar vecākiem dzimtenē, apmetoties Rīgā. Kā jaunās Latvijas kaŗaskolas pirmā izlaiduma kadets viņš piedalījās dzimtenes atbrīvošanas cīņās.

K. Cēbers iestājās jaundibinātajā Latvijas universitātē, kuŗu pabeidza 1928. gada 30. martā ar būvinženiera grādu tiltu un ceļu būvniecībā, tūlīt saistoties darbā par galveno inženieri ceļu un tiltu būvēm Latvijas ceļu departamentā. Paliekot šai amatā līdz 1940. gadam, viņa vadībā projektēti un izbūvēti galvenie Latvijas ceļi. Līdztekus viņš 5 gadus bija Ogres pilsētas būvinspektors. Laikā no 1936. — 1938. gadam valdība Cēberu trīs vasaras komandēja uz Vāciju, lai viņš tur iepazītos ar modernajiem autoceļiem un to konstrukciju. Saskaņā ar satiksmes ministra lēmumu, viņu 1938. gadā iecēla par ministrijas inspektoru - konsultantu, bet 1942. gadā par saimniecības daļas vadītāju. 1943. un 1944. gadā K. Cēbers bija Latvijas ceļu departamenta vicedirektors. Viņš publicējis arī rakstus par moderno ceļu būvi Latvijas periodikas tehniskajos izdevumos.

Bēgļa gaitās pēc otra pasaules kaŗa K. Cēbers bija Mežotnes bēgļu nometnes komandants un skolotājs latviešu tehnikumā Oldenburgā, pasniedzot matēmatikas priekšmetus, bet 1949. gadā izceļoja uz Kanadu, kur līdz 1956. gadam bija nodarbināts Senator Rouger Ltd. zelta rakšuvju inženieŗu birojā Kvebekas provincē, tad pārcēlās uz dzīvi Toronto, kur savā profesijā strādāja Ontario ātrceļu departamentā līdz šāgada 3. martam, kad slimība spieda pārtraukt darbu, lai 10. jūlijā pieveiktu pavisam.

Būvinženieris Kārlis Cēbers bija studentu korporācijas Fīlyronia filistrs. A. V.

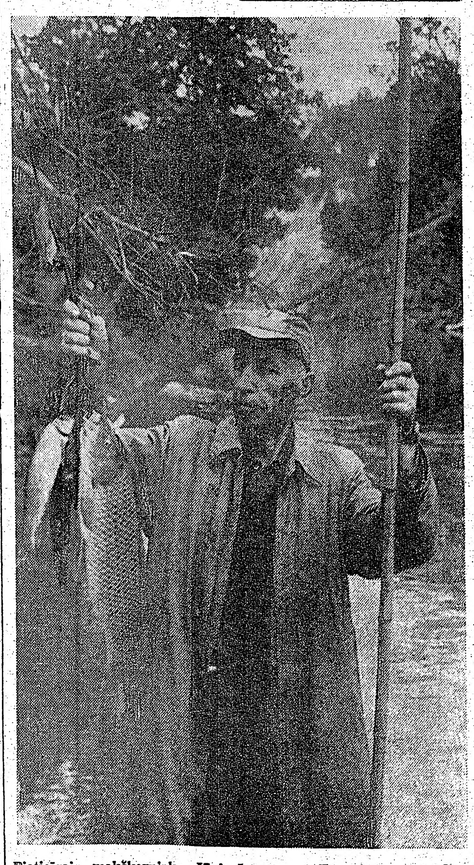

Pieticīgais makšķernieks Jānis Jansons no Toronto ar savu rīta lomu Saulaines upmalā, kas atzīst, ka ar tēvu paņēmieniem joprojām var vilkt bagātīgus lomus. Foto: J. Liģers

Atskatoties jāpas

BATUN DARBVEDES DAGMARAS VALLE
RAKSTS PAR T. S. „GOLDFINGERA

III

Jā ievēro plakātu izsūtīšanas (atlikušā īsā laika dēļ bija jāsūta pa gaisa pastu) un samērā dārgos iespiešanas izdevumus, varbūt kādam atkal radīsies iegansts pelt: „Vai es neteicu, ka tā tikai tāda naudas izgrūšana vien būs, demonstrācijas nemaz nevajadzēja..." (tā viņš, droši vien, teiktu, pat nezinot par ievērojamiem papildzaudējumiem, kas radās, prāv. Trepšam aizdodot savu automašīnu izdarīgam izpalīgam plakātu pārvešanai, bet tas pārāk strauji bija griezis pret sauli ap stūri...). Taču pēc 15. maija, savelkot galus, ļoti skaidri pierādījās fakts, ka vietās, kur demonstrācijas rīkotas, akcija ieguvusi dažāda veida publicitāti patvēruma zemju presē, piemēram, Toronto lielā avīze „The Globe and Mail" bija ievietojusi 5 attēlus! Turpretim vietās, kur baltiešu komitejas tikai izdarījušas iesniegumus britu konsulam, tāda ievērība nekur nav gūta. Lielajā presē turklāt gandrīz visur citēti daži plakātu teksti, kas liecina, ka tieši atjautīgie saukļi saistījuši žurnālistu uzmanību.

Tai pašā laikā, kad rāvāmies ap plakātiem un skrejlapas teksta sastādīšanu, sākām arī rakstīt aploksnes 2 vai 3 lielākajiem laikrakstiem katrā pasaules valstī (izņemot komūnistu zemes), visu valstu valdībām to galvaspilsētās, visiem Apvienoto nāciju sūtņiem Ņujorkā, kā arī samērā plašai ASV un Kanadas lielāko laikrakstu, radio un televīzijas staciju ziņu aģentūru izlasei un ārzemnieku presei Amerikā. Dažas dienas pirms demonstrācijas vietējai presei nosūtījām paziņojumus par mūsu plāniem, kopā ar samērā plašu papildmateriālu klāstu, kuŗā ietilpa 2 lappuses ar attēliem no pašu britu preses par baltiešu zelta jautājumu, tāpat 7 lappuses ar citātiem no piesūtītajām baltiešu organizāciju protesta rakstu kopijām, 2 lappuses ar citātiem no individuālo rakstu kopijām, 13. februāŗa britu padomju komunikē teksts, prāv. Trepšas 17. marta protesta raksts britu sūtnim Apvienotajās nācijās lordam Karadonam, britu sūtniecības 14. aprīļa atbilde un lapa ar Baltijas valstu karti un galvenajiem datiem par šo zemju ģeogrāfiju un vēsturi, tāpat izvilkums no Eiropas padomes ziņojuma par Baltijas valstu okupēšanas norisi un apstākļiem. 16. maijā, dienu pēc demonstrācijas, izsūtījām visas pārējās vēstules, kuŗās bez jau uzskaitītajiem materiāliem bija pievienots arī Committee for International Justice sagatavotā protesta teksts britu ministru prezidentam H. Vilsonam. Nevienam vēl nav bijis laika aplēst, cik daudz vēstuļu pavisam šīs akcijas ietvaros izsūtīts, taču skaitām jābūt ievērojamam, jo bijām izpelnījušies ne tikai vietējās „Throgs Neck" pasta nodaļas, bet pat galvenā Ņujorkas pasta ievērību...

Cik līdz šim zināms, demonstrācijas notikušas Ņujorkā, Losandželosā, Klīvlendā, Detroitā, Miami, Toronto, Edmontonā, Bonnā, Diseldorfā, Frankfurtē, Hamburgā, Brēmenē, Stokholmā, Sidnejā, Kanberā, bet šim speciālajam gadījumam sastādītu baltiešu komiteju protesta rakstu iesniegumi vietējam britu konsulam izdariti Čikagā, Sanfrancisko, Minesotā, Indianā, Aijovā, Dienvidafrikā, Brazilijā, Kolumbijā, Venecuēlā, Jaunzēlandē, Beļģijā, Dānijā un Itālijā. Bez tam, protams, daudzus protesta rakstus iesūtījušas dažādu pilsētu atsevišķu tautību biedrības. Jāatzīstas, ka mazliet sarežģītā saņemto kopiju skatīšanas sistēma ir iemesls, kāpēc šis darbs vēl nav pabeigts. Bez tam katru dienu saņemam vēl pa kopijai klāt. Taču arī nepabeigts šis pārskats var sniegt dažas ziņas.

Vēstuļu rakstīšanas kampaņā piedalījušies baltieši no 81 vietas piecos kontinentos, pavisam kopā nosūtot pāri par 1000 vēstuļu ar vairāk nekā 3000 parakstiem. 15. jūlija dati rāda, ka 541 vēstuli (1814 parakstu) no tām saņēmis 227 vēstules (5 Vilsons, 105 v raksts) britu sū bet pārējās bri zemēs, visvair vēstules, 64 pa (20 vēstuļu, 4 trūkst arī vēst Irākā, Somijā, grūti iedomāja tuļu rakstītāju rāk nekā 350 i nekā 150 organ ālās vēstules vieši (1293 pa ņi (483 paraks (306 paraksti) žādu tautību, ņu, organizāci (534 paraksti), rakstu), 17 liet stu), 11 vokīgā raksti), pārējās tību, vairumā Statistika arī pa pilsētām, i nosūtīšanas zi jušies Toronto sūtījuši kopā parakstiem: 5 nam (97 paraks nam (52 paraks valdības pārst paraksti). So pirksti atzīmēt dota tieša atbi vēstulei šai lai sīts, kādēļ esa musināt tautie ju Kanadas , jorkas latvieši tules ar 162 p dam Karadon 28 H. Vilsonam britu sūtnim A un 10 (10) cit citīgāk strādā savākti 207 pa — Floridā, Al Edmontonā, ķu personu r mi arī Losar viešu paraks (292 latviešu tādu mazu c kas (Viskons ar 79 paraksti poles — 32 rakstiem! — spēcīgi bez T Londonā, Har tonā. No Eir tuļu kopijas jas (88, 181 p rijas (72, 81 mazās Dānija ju ar 33 pars čaklākie raks rī (130 para pā ASV ienāc parakstu), n tules (466 pa un Dienvidaf (465 paraksti vēstule (166 no citām pas

(Turpin

Divreizdivi jā sēdē pirm nas pulcējās litikas un vēs Ulža Kariņa, nodarbojās a ordinēšanu, dienām un kus. Nedēļu 26. augusta darbosies pa aizpildīs pr nometnotāju slas, literātū juma un vē tikas nozarē kāpēm, tāpa kas visu no sies tikai l daudzajiem apciemos a Birzgaļa ans ar programm Čaku. Iesp Piecīšu vies Nometnes venajos dar pratēju lek piedalīsies problēmu iz šanā, kuŗas risēs". Šo veidu Divre da pirmais Rubess pirm

TO ZIŅAS

Džons Rivs; latviešu valodē skandējumu veiks Inta Purva.

● Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, DV teātris Kanadā jaunajam iestudējumam izvēlējies lietuviešu Algirda Landsberģa lugu „Pieci stabi tirgus laukumā", kuru pēdējā iestudējumā angļu valodā sniedza Jaunkanadiešu teātris Toronto. Drāmu latviešu valodā tulkojis Zariņu Jānis. DV teātris Kanadā lugu iestudē Dz. Pūpēža režijā, dekorācijas gatavos Vilis Vare. Lomas, kuras tēloja jau Jaunkanadiešu teātrī, arī šai iestudējumā uzņēmušies Elza Ziverte un Rūdolfs Purvs, bez viņiem vēl spēlēs Vija Vare, Ziedonis Upīte, Vija Zuntaka u.c.

● Arī latviešu slimnieki būs jutuši, cik nepatikami ir, ja slimības laikā nav iespējas tikt uzņemtiem slimnīcā gultu trūkuma dēļ. Tādēļ jaunas slimnīcas celšana pilsētā arī latviešus skar tikpat, cik visus pārējos Toronto iedzīvotājus. Veselības departaments ziņo, ka Ontario valdība piešķirusi 2.695.104 dol. Centrālās slimnīcas jaunbūves celšanai. Slimnīca, kas atrodas Šerburna ielā, izmaksās pāri par 4 milj. dolaru, to paredzēts pabeigt 1969. gadā ar 175 gultām. Lai segtu visus celšanas izdevumus, slimnīcas vadība pieņem ikvienu ziedojumu naudā.

kernieks

jai ēsmai — visbiežāk sliekai. Un Notavasagas upē zivju ir liela dažādība.

Sarunu upmalā pabeidzot, Jānis Jansons vēl pastāsta, ka aizvadītās 3 nedēļas Saulaines saulē un vējā dodot atkal jaunu sparu ikdienas maizes darbam, kuŗu viņš veic Jarvis ielas Sarkaņā krusta ēkā Toronto, zīmogojot un šķirojot vēstules un saiņus, kas aizceļo uz dažādām pasaules malām. J. Vairdotis

PAAUGSTINĀS BEZDARBA PABALSTU

Kanadas federālā valdība gatava paaugstināt bezdarba pabalstus par 26 vai 27 dol. nedēļā. Paredzams, ka jauno likumu pieņems šai rudenī. Pēc tā, precēts pāris ar vairākiem ģimenes locekļiem varēs saņemt apm. 63 dol. nedēļā līdzšinējās maksimālās 36 dol. izmaksas vietā. Citu kategoriju pabalsta saņēmējiem izmaksu paaugstinās proporcionāli. Darba devēji un ņēmēji pagaidām maksās pašreizējo maksimālo bezdarba apdrošinājuma summu — 94 centus nedēļā.

Jānis Jansons no Toronto ar savu rīta s atzīst, ka ar tēvu paņēmieniem s lomus. Foto: J. Līgera

Atskatoties jāpasmaida

BATUN DARBVEDES DAGMĀRAS VALLENAS ATSKATA RAKSTS PAR T. S. „GOLDFINGERA AKCIJU"

III

Ja ievēro plakātu izsūtīšanas (atlikušā īsā laika dēļ bija jāsūta pa gaisa pastu) un samērā dārgos iespiešanas izdevumus, varbūt kādam atkal radīsies iegansts pelt: „Vai es neteicu, ka tā tikai tāda naudas izgrūšana vien būs, demonstrācijas nemaz nevajadzēja..." (tā viņš, droši vien, teiktu, pat nezinot par ievērojamiem papildzaudējumiem, kas radās, prāv. Trepšam aizdodot savu automašīnu izdarīgam izpalīgam plakātu pārvešanai, bet tas pārāk strauji bija griezis pret sauli ap stūri...). Taču pēc 15. maija, savelkot galus, ļoti skaidri pierādījās fakts, ka vietās, kur demonstrācijas rīkotas, akcija ieguvusi dažāda veida publicitāti patvēruma zemju presē, piemēram, Toronto lielā avīze „The Globe and Mail" bija ievietojusi 5 attēlus! Turpretim vietās, kur baltiešu komitejas tikai izdarījušas iesniegumus britu konsulam, tāda ievērība nekur nav gūta. Lielajā presē turklāt gandrīz visur citēti daži plakātu teksti, kas liecina, ka tieši atjautīgie saukļi saistījuši žurnālistu uzmanību.

Tai pašā laikā, kad rāvāmies ap plakātiem un skrejlapas teksta sastādīšanu, sākām arī rakstīt aploksnes 2 vai 3 lielākajiem laikrakstiem katrā pasaules valsti (izņemot komūnistu zemes), visu valstu valdībām to galvaspilsētās, visiem Apvienoto nāciju sūtņiem Ņujorkā, kā arī samērā plašai ASV un Kanādas lielāko laikrakstu, radio un televīzijas staciju ziņu aģentūru izlasei un ārzemnieku presei Amerikā. Dažas dienas pirms demonstrācijas vietējai presei nosūtījām paziņojumus par mūsu plāniem, kopā ar samērā plašu papildmateriālu klāstu, kuŗā ietilpa 2 lappuses ar attēliem no pašu britu preses par baltiešu zelta jautājumu, tāpat 7 lappuses ar citātiem no piesūtītajām baltiešu organizāciju protesta rakstu kopijām, 2 lappuses ar citātiem no individuālo rakstu kopijām, 13. februāŗa britu padomju komunikē teksts, prāv. Trepšas 17. marta protesta raksts britu sūtnim Apvienotajās nācijās lordam Karadonam, britu sūtniecības 14. aprīļa atbilde un lapa ar Baltijas valstu karti un galvenajiem datiem par šo zemju ģeografiju un vēsturi, tāpat izvilkums no Eiropas padomes ziņojuma par Baltijas valstu okupēšanas norisi un apstākļiem. 16. maijā, dienu pēc demonstrācijas, izsūtījām visas pārējās vēstules, kuŗās bez jau uzskaitītajiem materiāliem bija pievienots arī Committee for International Justice sagatavotā protesta teksts britu ministru prezidentam H. Vilsonam. Nevienam vēl nav bijis laika aplēst, cik daudz vēstuļu pavisam šīs akcijas ietvaros izsūtīts, taču skaitam jābūt ievērojamam, jo bijām izpelnījušies ne tikai vietējās „Throgs Neck" pasta nodaļas, bet pat galvenā Ņujorkas pasta ievērību...

Cik līdz šim ziņāms, demonstrācijas notikušas Ņujorkā, Losandželosā, Klīvlendā, Detroitā, Miami, Toronto,, Edmontonā, Bonnā, Diseldorfā, Frankfurtē, Hamburgā, Brēmenē, Stokholmā, Sidnejā, Kanberā, bet šim speciālajam gadījumam sastādītu baltiešu komiteju protesta rakstu iesniegumi vietējam britu konsulam izdarīti Čikagā, Sanfrancisko, Minesotā, Indianā, Aijovā, Dienvidafrikā, Brazilijā, Kolumbijā, Venecuēlā, Jaunzēlandē, Beļģijā, Dānijā un Itālijā. Bez tam, protams, daudzus protesta rakstus iesūtījušas dažādu pilsētu atsevišķu tautību biedrības. Jāatzīstas, ka mazliet sarežģītā saņemto kopiju skaitīšanas sistēma ir iemesls, kāpēc šis darbs vēl nav pabeigts. Bez tam katru dienu saņemam vēl pa kopijai klāt. Taču arī nepabeigts šis pārskats var sniegt dažas ziņas.

Vēstuļu rakstīšanas kampaņā piedalījušies baltieši no 81 vietas piecos kontinentos, pavisam kopā nosūtot pāri par 1000 vēstuļu ar vairāk nekā 3000 parakstiem. 15. jūlija dati rāda, ka 541 vēstuli (1814 parakstu) no tām saņēmis lords Karadons, 227 vēstules (562 paraksti), H. Vilsons, 105 vēstules (351 paraksts) britu sūtnis ASV P. Ōins, bet pārējās britu sūtņi dažādās zemēs, visvairāk Kanadā (40 vēstules, 64 paraksti) un Vācijā (20 vēstuļu, 46 paraksti); Netrūkst arī vēstuļu britu sūtnim Irakā, Somijā, Tasmānijā u. c. grūti iedomājamās vietās. Vēstuļu rakstītāju vidū bijuši vairāk nekā 850 individu un vairāk nekā 150 organizāciju. Individuālās vēstules rakstījuši 665 latvieši (1293 paraksti), 122 igauņi (483 paraksti), 46 lietuvieši (306 paraksti) pārējie bijuši dažādu tautību, vairums amerikāņu, organizācijas — 63 latviešu (534 paraksti), 29 igauņu (30 parakstu), 17 lietuviešu (19 parakstu), 41 kopīgā baltiešu (179 paraksti), pārējās dažādu citu tautību, vairumā apspiestās tautas. Statistika arī rāda, ka, sadaliti pa pilsētām, individuālo vēstuļu nosūtīšanas ziņā 1. vietā ierindojušies Toronto latvieši, kas nosūtījuši kopā 121 vēstuli ar 203 parakstiem: 58 lordam Karadonam (97 paraksti), 28 H. Vilsonam (52 paraksti), bet 35 britu valdības pārstāvim Kanadā (54 paraksti). Šo faktu ļoti miezēja pirksti atzīmēt, jo ar to netiešī dota tieša atbilde kādai īsaitāja vēstulei šai laikrakstā, kuŗā prasīts, kādēļ esam jutušies tiesīgi musināt tautiešus uz šādu akciju Kanadas „territorijā"... Ņujorkas latvieši nosūtījuši 105 vēstules ar 162 parakstiem: 50 lordam Karadonam (99 paraksti), 28 H. Vilsonam (34 paraksti), 17 britu sūtnim ASV (19 parakstu) un 10 (10) citiem. Lietuvieši visticīgāk strādājuši Bostonā, kur savākti 207 paraksti, bet igauņi — Floridā, Albānijā (N. Y.) un Edmontonā (Kanadā). Atsevišķu personu rosības augļi redzami arī Losandželosas (357 latviešu paraksti), Sanfrancisko (292 latviešu paraksti), tāpat arī tādu masu centrumu kā Fondu Lakas (Viskonsinā) — 23 vēstules ar 79 parakstiem! — un Indianapoles — 32 vēstules ar 44 parakstiem! — darbībā. Kanadā spēcīgi bez Toronto strādāts arī Londonā, Hamiltonā un Edmontonā. No Eiropas visvairāk vēstuļu kopijas ienākušas no Vācijas (88, 181 paraksts) un Zviedrijas (72, 81 paraksts). Arī no mazās Dānijas ienācis 13 vēstuļu ar 33 parakstiem. Austrālijas čaklākie rakstītāji bijuši Kanberā (130 paraksti). Pavisam kopā ASV ienācis 544 vēstuļu (1914 parakstu), no Kanadas 208 vēstules (466 paraksti), no Eiropas un Dienvidamerikas 217 vēstuļu (465 paraksti), no Austrālijas 31 vēstule (166 paraksti), pārējās no citām pasaules malām.

(Turpinājums sekos)

VAI ČIKAGAS PIECĪŠI DOSIES TURNEJĀ UZ AUSTRĀLIJU?

Tādas runas bija dzirdamas jaunatnes un draudzības dienu noslēgumā Niagarā. Vai augšējais uzņēmums būtu šo valodu pierādījums? Austrāliete Ruta Priedkalne pēc vairāku gadu ilgā „pasaules apceļojuma ar pārtraukumiem" šāgada beigās dosies atpakaļ uz ķenguru zemi. Ja Niagarā viņa it bieži bija kopā ar Čikagas Piecīšiem, kā šai uzņēmumā, tad jādomā, ka notikušas sarunas par turnejas sagatavošanu... No kreisās: Uldis Streips, Janīna Ankipāne, Ruta Priedkalne, Alberts Legzdiņš, Uldis Ievāns un Ilmārs Dzenis. Foto: J. Līgers

Gaŗezerā driz skanēs dziesmas

Pirmā dziesmu diena latviešu centrā Gaŗezerā notiks 12. augustā, plkst. 6 vakarā brīvdabas amfiteātrī, ko Ziemeļmežā veido ieleja trīs pakalnu vidū. Koncertā piedalīsies jauktie un vīru koŗi no Klīvlendas, Milvokiem, Indianapoles, Kalamazū, Detroitas, Grand Rapidiem un Čikagas. Kopkori diriģēs Alvīne Sinepe, Ernests Brusubārdis, jun., Arnolds Kalnājs, Valdemārs Melķis, Jēkabs Ūdris un Roberts Zuika.

Šis ir lielākais sarīkojums, kāds līdz šim Gaŗezerā plānots, un tā sagatavošanā rosīgi piedalās ne vien padomes locekļi un administrācijas darbinieki, bet arī daudzi brīvprātīgi talcinieki, kuŗus koordinē dziesmu dienas mūzikālās daļas vadītājs komponists Arnolds Kalnājs, diriģents Roberts Zuika un sarīkojumu komisijas priekšsēdis Pēteris Lielzuika.

Dziesmu dienas estrāde ir Detroitas architekta Gunāra Birkerta pirmais projekts, kuŗu viņam nācies veikt, uzņemoties Gaŗezera izbūves komisijas vadību. Pēc viņa meta, Pēteŗa Lielzuikas rosināti, estrādi ceļ talcinieki namdaŗu meistara Kārļa Sedliņa vadībā. No pakalnu nogāzēm nozudušas sīkās krūmu atzalas, izkaptīm šņācot salimušas smilgas, lauku puķes un meža zemeņu ceri. Estrādes vietai apkārt krustu šķērsu vēl gul priedīšu stumbri un ķeburainas mežābeles atliekas. Estrāde tomēr jau paguvusi iegūt savu apveidu, aug aizmugures siena un nogāzes slīpumā nostiprināti pakāpieni. Talcinieki strādā nedēļu nogālēs un pieķavarēs, un tā ēsrāde kļūst pilnīgāka dienu pēc dienas.

Diriģenti Arnolds Kalnājs un Roberts Zuika pārliecināti, ka šādam koŗu koŗkoncertam nepieciešami vairāki mēģinājumi. Abu rosināti, jauktie un vīru koŗi 23. jūlijā tricināja vasaras vidusskolas jaunceltnes sienas savā otrā kopmēģinājumā. Pirmais notika jūlija sākumā Kalamazū latviešu biedrībā. No jauktajiem koŗiem pilnā sastāvā gan bija tikai divi tuvējie — Dziesmu Vaiŗoga un Grand Rapidu dziedātāji. Viŗi turpretim bija sabraukuši no Čikagas, Klīvlendas u. c. vietām. Pēdējo mēģinājumu diriģenti paredzējuši sarīkojuma dienas gaŗā pēcpusdienā.

Gaŗezera administrācija lauza galvu par automašīnu papildvietu iekārtošanu un visu iespējamo telpu izlietošanu viesu naktsmītnēm. Pašreiz gandrīz visas kabīnes 12. augusta nedēļas nogalei rezervētas. Pēc koŗu mēģinājuma divi čikagieši dziras celt teltis uz saviem nule iepirktajiem būvgabaliem ciemā Latvija, Gaŗezera kaimiņos, lai viesiem dotu iespēju jau laikus atrast naktsmājas, sastādīts apkārtējo viesnīcu un motoļu saraksts. Tie atrodas tuvajās pilsētiņās (Three Rivers, Constantine un White Pigeon 6 — 20 jūdžu attālumā no Gaŗezera), kuŗas ir pa ceļam čikagiešiem, klīvlendiešiem un indianapoliešiem. Motoļu sarakstu ar cenrādi var saņemt bez maksas Gaŗezera birojā, vai rakstot: Mrs Austra Priednieks, Latvian Center Gaŗezers, Rt. 3, Box 369, Three Rivers, Mich. 49093, U. S. A. Motoļu saraksts ievietots arī dziesmu dienas vadoni, kas saņemams Gaŗezera birojā par 1 dol. Tajā ievietots arī Gaŗezera plāns, kas rāda vasaras vidusskolas, kabīņu grupu un brīvdabas amfiteātŗa izvietojumu), kartes skici ar ceļiem uz Gaŗezeru, īsa informācija par vasaras vidusskolas un centra veidošanos, kā arī sīka dziesmu dienas norise, koristu un diriģentu saraksts u. c. Valdim Krāslavietim, Ainai Zemdegai un Olģertam Cakaram šovasar uzturoties Gaŗezerā šis tas uzrakstījies. Arī tas lasāms dziesmu dienas vadonī. Tāpat dažu citu autoru cildinātāji vārdi latviešu dziesmai. Vadonim vāku zīmējis mākslinieks Viesturs Aistars, interesantus fotoattēlus devis Andrejs Purmalis, bet grafisko iekārtojumu veicis Richards Rollis. A. Zaļinskis

Divreizdivi sāksies 26. augustā

Divreizdivi vadības lokas pēdējā sēdē pirms nometnes atklāšanas pulcējās Vilmingtonā pie politikas un vēstures loka vadītāja Ulža Kariņa. Sēdes dalībnieki nodarbojās ar programmu koordinēšanu, sadalot lekcijas pa dienām un iedalot lekciju laikus. Nedēļu ilgajā nometnē no 26. augusta līdz 3. septembrim darbosies pavisam 53 lektori, kas aizpildīs programmu deviņām nometnotāju grupām — mākslas, literātūras, tautiskā mantojuma un vēstures, kā arī politikas nozarē, katrā pa divām pakāpēm, tāpat devītajai grupai, kas visu nometnes laiku mācīsies tikai latviešu valodu. Bez daudzajiem lektoriem nometni apciemos arī režisora Reiņa Birzgaļa ansamblis no Bostonas ar programmu par dzejnieku A. Čaku. Iespējama arī Čikagas Piecīšu viesošanās.

Nometnes ikdienas četros galvenajos darba posmos bez lietpratēju lekcijām nometnotāji piedalīsies dažādu sabiedrisko problēmu iztirzāšanā un risināšanā, kuŗas aprakstītas t.s. „aprisēs". Šo moderno mācīšanās veidu Divreizdivi nometnē ieveda pirmais tās vadītājs Brunis Rubess pirms trim gadiem. Aprisēm repertuārs ar katru gadu pieaudzis, un pēdējā Divreizdivi sēdē izmēģināja un nometnes programmai apstiprināja Maŗutas Kārklas aprisi „Šķibais vainadziņš" un Torilda Barbīna aprisi par paaudžu attieksmēm.

No kasieres Māras Mīlgrāves ziņojuma izrietēja, ka, par spīti šāgada nometnes novietojumam ASV austrumu krastā — Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes laukā īpašumā, līdz sēdei Vilmingtonā nometnei proporcionāli visvairāk bija pieteikušies jaunieši no rietumu krasta. Patīkami bija arī dzirdēt, ka vairākums pieteikto dalībnieku šoreiz zēni, jo iepriekšējos gados bija liels meiteņu pārsvars.

Divreizdivi vadītājs Uldis Grava ziņoja, ka interese par šo pasākumu radusies arī cittautiešos. Tā lietuviešu pārstāvji jau lūguši atļauju apmeklēt nometni un iepazīties ar Divreizdivi programmu un pieeju darbam. Lai nometnes kamīna vakarus varētu aizvadīt pie īsta kamīna, labvēļi saziedojuši tuvu pie 1000 dol. šāda kamīna izbūvei draudzes nometnes sabiedriskajā telpā.

Sēdes gaitu protokolēja Ieva Bērziņa, no kuŗas vēl var pieprasīt Divreizdivi informācijas brošūru un pieteikšanās anketu (417 E. 81 St., New York, N.Y. 10028, U.S.A.). Par sēdes dalībnieku (no Čikagas, Toledo, Bostonas, Ņujorkas, Vilmingtonas un Vašingtonas) labklājību gādāja namamāte Māra Kariņa ar saviem mazajiem palīgiem — 5 gadus veco Annu un 2 gadus veco Krišjāni. X

Binokulārs skatiens . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

gudri cilvēki. Kādā agrākā rakstā biju pieskāries vārdam „dzimumdiena" Manuprāt tas nav pareizs apzīmējums, bet var būt, ka maldos, jo nesen kādas latviešu skolas audzēkne man parādīja latviešu gramatiku, kuŗā autors ievietojis jautājumu: „Ko novēl dzimumdienā?" Noskaidroju, ka gramatikas autors savā laikā beidzis Rīgas skolotāju institūtu un bijis kādas provinces pamatskolas pārzinis. Vai autoram skolotāju institūtā tiešām tā mācīts? (Noteikti, jo tā rakstīts arī pareizrakstības vārdnīcā un citos valodniecības izdevumos! — Red.).

Tagad jautājums dažiem publicistiem, rakstniekiem un citiem: kādēļ jau kopš laba laika mūsu preses (un pat literāros) rakstos neievēro „kādēļ" un „tādēļ" un „tamdēļ", „kur" un „tur" atšķirību? Paņēmu dažas gadījumalaikraksta lapas un lasu: „Ņujorkieši tai laikā... vēl gulēja, kamdēļ pastaiga noritēja bez starpgadījumiem. — Svētdiena Ņujorkā bija karsta un tveicīga, kamdēļ gājēju ielās nebija daudz... — Žīdi bija domājuši rīkot demonstrācijas.., bet... demonstranti tālāk par Leksingtona aveniju un 68. ielu netika, kamdēļ Kosīgins tos nemaz nedabūja redzēt. — Ziņas par šāgada budžetiem... nav iesūtījušas, kādēļ nav pārskata par to..."

Šādus piemērus var atrast bez lielas meklēšanas katra laikraksta katrā numurā. Nezinu, ko domā valodnieki, bet, manuprāt, minētajos piemēros „kādēļ" vietā būtu jāraksta „tādēļ", „kamdēļ" aizstājams ar „tamdēļ".

Bet — mūsu valodnieki klusē.

Harijs Melibārdis

Ierosināts likumprojekts

(Pārnesums no 1. lpp.)

valstu neatkarības pasludināšanas 50. gadadienas, ASV reizē pieminētu savas starptautiskās politikas pozitīvos rezultātus. Pastmarkai būtu ne tikai vēsturiska nozīme, bet tā spilgti parādītu, ka joprojām notiek tautu apspiešana, ko tagad apzīmē par koloniālismu. Pastmarka arī rādītu, ka pašnoteikšanās, brīvības un neatkarības jautājumi pašreiz ir tikpat nozīmīgi kā pēc pirmā pasaules kaŗa. To saprot visas valstis, kas savu brīvību ieguvušas tikai nesen un tagad ir Apvienoto nāciju locekles. Izdodot Baltijas valstīm veltītu marku, ASV uzsvērtu pašnoteikšanās principus un pievērstu pasaules uzmanību vēl nenokārtotajam Baltijas valstu jautājumam. Iesniegumā arī norādīts, ka amerikāņu pasta ministrija jau izdevusi īpašas Polijai un Somijai veltītas pastmarkas.

Ir zināms, ka lietuvieši iecerējuši līdzīgu projektu, bet trīs Baltijas valstu vietā prasīta atceres marka vienīgi Lietuvai. Igauņi, cik zināms, īpašas pastmarkas virzienā pagaidām nav uzsākuši nekā. Ir tomēr skaidrs: ja izdosies panākt īpašas markas izdošanu, tad vienīgi visām trim Baltijas valstīm kopīgu, nekādā ziņā katrai valstij atsevišķu.

Prof. P. Lejiņš norādījis, ka Amerikas latviešu apvienība pastmarkas lietā nu darījusi visu tai iespējamo un nekā vairāk darīt nevar, tādēļ nodoma īstenošanas panākšana nu atrodas vienīgi latviešu sabiedrības ziņā. Tās atsaucība un aktīvitāte vēstuļu rakstīšanā ASV kongresa locekļiem būs izšķiŗīga šīs iecerētās pastmarkas izdošanai.

ASV pasta ministrs Obraiens, atbildot uz ALAs valdes priekšsēža prof. P. Lejiņa 17. jūlija iesniegumu, jau paziņojis, ka jautājums par Baltijas valstīm veltītas pastmarkas izdošanu uzņemts ministrijas darba kārtē. Tās izšķirsies attiecīgās komisijas sanāksmē, kas apspriedīs un izlems nākošajā gadā izdodamās pastmarkas.

Kaut šai rakstā minētās organizācijas darījušas iespējamo, lai panāktu Baltijas valstu marku izdošanu, paveicot visus nepieciešamos priekšdarbus, pašreiz izredzes mazas, ka ASV pasta ministrija marku izdos. Nav noslēpums, ka ASV valdība, ceļot „saprašanās tiltus" ar Pad. savienību, nav ieinteresēta šādas markas izdošanā, ir pat pret to, tādēļ marka varētu iznākt vienīgi tad, ja par to iestātos ASV kongress, kas būtu panākams ar vēstuļu plūdiem ASV tautas vietniekiem nama un senāta locekļiem. Cik mūsu redakcijai izdevies noskaidrot, kongresā pagaidām ienācis ļoti maz vēstuļu, bet laika vairs nav daudz mūsu ieceres īstenošanai. Lūdzot attiecīgu informāciju, no kongresa saņemts skaidrs un nepārprotams norādījums: ja vēlākais mēneša laikā nebūs ienācis vismaz 50.000—60.000 vēstuļu, nebūs nekādu izredžu panākt kongresa iestāšanos par iecerētās Baltijas markas izdošanu. Tā kā pagaidām kongresā saņemto vēstuļu skaits ir mazs, jāsecina, ka trimdas latvieši un to organizācijas nav izpratušas šādas markas ārkārtīgi lielo nozīmi mūsu brīvības centienos un nav uzsākušas tūlītēju rosību. Tā tomēr nepieciešama, jo — drīz būs jau par vēlu.

Organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa (2932 W. Eastwood Ave., Chicago, Ill. 60625) jau pirms vairākām nedēļām izsūtījusi vairāk nekā 1000 aicinājumu ar paraugvēstulēm (tādas bijušas publicētas arī mūsu laikrakstā) un norādījumiem, kā atbalstīt šo mūsu kopīgajai lietai tik nozīmīgo akciju. Pagaidām izpratne un atsaucība bijusi maza, sagatavošanās darbi atsevišķās latviešu kolonijās notiek pārāk gausi, tādēļ atkārtoti jālūdz latviešu organizācijas un atsevišķos tautiešus nevilcināties, izpildīt savu pienākumu un tūlīt rakstīt vēstules savu pavalstu tautas vietnieku nama un senāta locekļiem, prasot Baltijas valstu markas izdošanu. Še jāuzsver, ka pastmarkas lieta nav kādas atsevišķas organizācijas projekts, jo pamatdoma tai izteikta ALAs kongresā, to atbalsta ar. ASV Daugavas Vanagi. Tas vien nozīmē, ka pastmarkas izdošanas panākšana ir mūsu visu kopīga lieta. Laika ir maz, pavisam maz, bet par vēlu tomēr vēl nav. Organizācijām un atsevišķajiem tautiešiem tikai jāpazinās, ka laika vairs nav daudz, un bez kavēšanās jāstājas pie darba, rakstot ASV kongresa locekļiem. Rd.

Tuvojas lielā . . .

(Turpinājums no 1. lpp.)

tājums, kas to veic, jo nometnes priekšniekam vienam tomēr viss nebūtu pa spēkam. Atsaucība visa sagatavošanā ir liela. Darbos piedalījušās jau vairākas skautu vienības. Pašreiz strādā Klīvlendas un Čikagas skauti. Rezervei un neparedzētiem steidzamiem darbiem gatavībā ir tuvākās vienības Detroitā un Kalamazū. Arī no Gaŗezera pārvaldes esam saņēmuši visu iespējamo atsaucību un palīdzību, stāsta Fr. Sīpols.

Nemanot esam pietuvojušies paredzētās roveru - dižskautu nometnes vietai, kuŗa atrodas lielu lapu koku apņemtā Kristus draudzes īpašumā. Kaut ir svētdienas pēcpusdiena, Čikagas lielie skauti mežā citīgi zāģē un skalda, sagatavojot nometnei un ugunskuriem malku. Skautu un mazskautu nometnēm vieta izmeklēta Gaŗezera Ziemeļmežā, to apņem galvenokārt akācijas. Tāpat uzkalniņā jau uzceltas dažas teltis. Tās Klīvlendas skautu, kas kopā ar savas vienības priekšnieku H. Klinbergu un tā ģimeni atbraukuši piedalīties Tēvzemes iekārtošanā. Galdām apmešanās vieta izraudzīta tuvāk Gaŗezera centram, pavisam tuvu jaunajai vasaras vidusskolas ēkai, Vēja kalnā. Arī še apkārtne apkopta daudz labāk nekā iepriekšējos gados.

Runājot par latviešu sabiedrības atbalstu, Fr. Sīpols izsaka pateicīgu atzinību. Vairākas organizācijas jau atcerējušās skautu un gaidu jubilejas nometni ar ziedojumiem, bet pagaidām pavisam maz pieteikumu tradicionālajām nometnes balvām. Būtu vēlams organizācijām un visiem labvēļiem nevilcināties ar balvu pieteikšanu līdz pēdējam brīdim, bet jau tagad tās pieteikt savām vietējām skautu un gaidu vienībām, tā novēršot pēdējo dienu darba sastrēgumu. Bez tam viens no sabiedrības svarīgākajiem pienākumiem būtu rūpēties, lai pēc iespējas lielāks skaits jauniešu varētu nometnē piedalīties. Tādēļ visās latviešu kolonijās būtu noskaidrojams, vai visi jaunieši spējīgi samaksāt 20 dol. dalības naudu. Šis jautājums kārtojams arī skautu un gaidu vecāku padomēm un pašām vienībām.

„Kā jau tagad skaidri redzams, skautu un gaidu vienības gatavojas ar rūpību un sirsnību savai lielajai jubilejas nometnei. Tādēļ ceru, ka arī pati nometne, uz kuŗu esam aicinājuši arī lietuviešu, igauņu, ungāru, ciļu apspiesto tautu un amerikāņu skautus, izdosies labi," sarunu pabeidzot un vēlā svētdienas vakarā uz mājām apm. 150 jūdžu attālajā Detroitā steidzoties, un lielas ticības apziņas spārnots, atzīst Tēvzemes jubilejas nometnes priekšnieks Fr. Sīpols.

V. Bokis

GRAND RAPIDI

◐ DV apvienības rīkotajos zaļumsvētkos 15. jūlijā V. Pogas saimniecībā pie Loveles bija radies nepilns 100 apmeklētāju, par kuŗu izklaidēšanos bija teicami gādāts. Spēlēja divas kapellas, bija laipna uzņemšana un bagātīgi apgādāta bufete. Siena plaujas balles karalienes gods piekrita S. Rudzātei no Indianapoles.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un ciropieču meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

Augustā dievkalpojumi notiks katru svētdienu pl. 11 rītā Saulainē un pl. 6. pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9—3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

6. augustā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

13. augustā Sporta svētki Sidrabenē, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

19. augustā Bērnu nometnes slēgšana. Vakara dievkalpojums Sidrabenē.

27. augustā pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

3. septembrī pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

10. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Augustā mācītājs runājams piektdienās no pl. 5—7, Andreja baznīcā. Steidzamos gadījumos sazināties pa tālruni 699-3331.

Māc A. Brieģis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 331 Danforth Ave.

6. augustā, plkst. 11 dievkalpojums un brīvdabas baznīcas iesvētīšana Tālavā. Viesis prāvests A. Skrodelis.

20. augustā, plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

27. augustā, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

6. augustā, plkst. 11 dievkalpojums.

Laulāti Jānis Gulēns un Ligita Krūmiņa.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 63 Mardindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685—3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze, Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

27. augustā, pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

20. augustā, pl. 3 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road

6. augustā, pl. 2 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 2438 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9—3224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

6. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

13. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos (Varoņu piemiņas diena)

Prāv. Viesturs Seņers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. Tel. 484—8394. Sv. Pāvila ev.lut. latviešu draudze Montrealā.

13. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē.

27. augustā, plkst. 11 no rīta Tērvetē Pateicības dievkalpojums, jo 10 gadi pagājuši, kopš Tērvete iegūta. Pēc dievkalpojuma visai draudzei kopīgs azaids.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p.p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270. Adrese: P.O. Box 285, Station „K" Toronto 12, Ont

ASV BAZNĪCĀS

NJUJORKA

6. augustā dievkalpojumi: pl. 10.30 Šalas baznīcā māc. O. Gulbis; pl. 11.30 Betlemes baznīcā māc. A. Ozols; pl. 11 nometnē māc. R. Zariņš.

13. augustā dievkalpojumi: pl. 10 Jonkeru baznīcā māc. D. Grauds no Hempstedes; pl. 11 nometnē māc. R. Zariņš; Betlemes baznīcā dievkalpojuma nebūs.

20. augustā dievkalpojumi: pl. 11.30 Betlemes baznīcā māc. D. Grauds no Hempstedes; pl. 11 nometnē māc. O. Gulbis.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1643 So. 11 th Ave., Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Cīņas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1368 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA 2—2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE 3—9326.

6. augustā dievkalpojums ar jauniešu iesvētī un dievgaldu. Mācītāji J. Sīpols un V. Līventāls.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St., Apt. 201, West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327—5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2032 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA. (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church lingame Ave.

Santa Rosā, Bethemen baznīcā, Tupper ielā 723.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze—2450 Griffin Ave., L.A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO - 98679.

6. augustā, plkst. 10 no rīta (vienu stundu agrāk nekā parasts) jaunatnes iesvēte ar dievgaldu. Mācītājs Elmārs Caune, solists Andrejs Kurmiņš. Ērģeles Velta Barvika.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo, Mich, 49007.

Vai Jūsu
„Latvija Amerikā"
abonements jau
pagarināts?

KAS UN KĀ NOTIKA JALTĀ

AMERIKAŅU DELEGĀCIJA SASTAVĒJA GANDRĪZ VIENĪGI NO SLIMNIEKIEM, NĀVES KANDIDĀTIEM UN NODEVĒJIEM...

III

Nākošās dienas plenārapspriedē vispirms risinājās debates par Apvienotajām nācijām. Pad. savienība pieprasīja Apvienotajās nācijās vēl 3 papildvietas — Ukrainai, Baltkrievijai un Lietuvai. Rūzveltu tas nepatīkami pārsteidza, jo viņa princips bija — tikai vienu balsi katrai nācijai. Tomēr viņš bija nobažījies par pašu ideju un gatavs piekāpties.

Pēc tam turpinājušās pārrunas Polijas jautājumā. Apsvēra kā Polijas rietumu robežu Oderas - Neisas līniju, tomēr vēl neprecizēja. Pretišķības bija lielas, un Hopkina ietekmē Rūzvelts atstāja šī jautājuma pētīšanu ārlietu ministriem.

Sevišķi nozīmīgs konferences gaitā bija 8. februāris, kad vienojās Apvienoto nāciju pirmo konferenci sasaukt 25. aprīlī. ASV panāca, ka Pad. savienība 3 mēnešu laikā pēc Vācijas sakāves pieteiks karu Japānai. Par to Maskava kompensācijai saņems Sachalīnas pussalas dienvidu daļu un Kurilu salas. Stalins gribēja iegūt arī Mandžūrijas galveno dzelzceļu savā īpašumā, pie tam to nokārtotu Rūzvelta apspriedēs ar Čangkaišeku.

Krievi iegūtu arī Dairēnas ostu Kvantungas pussalā. Tātad, Stalins par solījumu piedalīties karā pret Japānu guva lielus pretsolījumus, kuŗus apstiprināja rakstveidā.

Polijas jautājumā ASV izvirzīja šādu priekšlikumu: Polijā dibināma 3 locekļu komiteja, kuŗa ietilptu Ļubļinas pilsētas galva Bieruts, Londonas komitejas pārstāvis Grabskis un archibīskaps Sapreha. Šī komiteja uzņemtos valdības radīšanu, kas veidotos no poļu pašreizējās provizoriskās valdības un no agrākajiem poļudemokratiem ārzemēs. Valdība, tikko apstākļi to atļaus, rīkos brīvas vēlēšanas Nacionālai sapulcei, kas izstrādās satversmi. Poļu eksilvaldība Londonā izbeigs pastāvēt, tās līdzekļus nodos jaunās Nacionālās vienības valdības rīcībā. Molotova priekšlikums bija daudz vienkāršāks: paplašināt Varšavas - Ļubļinas valdību. Čērčils bija pret Ļubļinas valdības atzīšanu. Itālijā un rietumfrontē atrodoties ap 15.000 vīru liela poļu armija, kas drošsirdīgi cīnījusies par sabiedroto kopīgo lietu, un tā uzskatīšu Ļubļinas valdības atzīšanu par nodevību. Šo jautājumu vēlreiz nodeva ārlietu ministru apspriešanai.

9. februārī vispirms pārrunāja Polijas nākotni. Molotova priekšlikums skanēja: „Pašreizējā Polijas republikas provizoriskā valdība jāpārorganizē uz plašākas demokratiskas bāzes, iekļaujot demokratiskos elementus pašā Polijā un tos, kas atrodas ārzemēs. Pēc šī paplašinājuma valdība sauksies par provizorisko Polijas nacionālās vienības valdību" Bez tam Molotovs prasīja, lai „demokratiskās" partijās sauktos par nefašistiskām jeb antifašistiskām demokratiskām partijām. Tātad, formula ļoti izdevīga. Molotovs bija arī pret to, ka brīvas vēlēšanas Polijā notiktu „trīs lielo" pārstāvju kontrolē, jo tas varētu „apvainot" poļus.

Reparāciju jautājumā vienojās par sarunu bāzi uzskatīt krievu ierosināto kopsummu 20 biljardu dolaru apmērā, no kuŗiem 50% nāktu par labu Pad. savienībai.

10. februārī konferenci sāka steidzināt, jo ASV prezidents vēlējās atstāt Jaltu vēlākais nākošās dienas vakarā. Tādēļ ASV delegācija atsacījās no formulējuma par poļu vēlēšanu pārraudzību.

11. februārī izstrādāja konferences komūnikē nodošanai presei. Visumā Rūzvelts un Hopkins jutās ļoti apmierināti ar konferences rezultātiem. Viņus bija pārņēmusi ticība, ka gūta vislielākā uzvara bez ieročiem. Viņu galvenais mērķis bija pavirzīt uz priekšu Apvienoto nāciju dibināšanas plānu un iesaistīt Pad. savienību karā pret Japānu. Viss pārējais viņiem izlikās sīkums. Jau 9. februāra rītā Rūzvelts bija teicies: „Esmu sasniedzis visu, kā dēļ devos šurp, un neesmu par to maksājis pārāk augstu cenu." Turpretim Čērčils konferences beigās ironiski noteicis: „Rūzvelts savu pasauli grib uzcelt piecās vai sešās dienās, bet pat pasaules Radītājam bija vajadzīgas septiņas dienas." (Nobeigums seko)

JAUNATNEI UN BĒRNIEM

ABECE, lasāmgrāmata	$ 3.00
ABC — Mēs krāsojam	$ 1.00
Aizsila Zilīte — Zilīte stāsta pasakas	$ 3.00
Andersone Ella — Sniega pārsliņa	$ 1.50
„ Pienenīte	$ 1.50
„ Vasara	$ 2.20
„ Gaŗauša eglīte	$ 1.20
Andersena pasakas	$ 2.60
Birznieku Upītis E., — Pastariņš dzīvē	$ 2.80
Brāļu Grimmu pasakas	$ 4.25
Brastiņš A. — Sliņķis, pasaka	$ 2.40
Gaŗā pupa	$ 1.00
Grunde Biminita — Saules un sala grāmata	$ 3.80
Jaunsudrabiņš Jānis — Sliņķu virsnieks	$ 4.00
Īsās latviešu tautas pasakas	$ 1.00
Kalniņš Nikolajs — Ciems uz riteņiem	$ 2.40
Kas tas tāds? Kā tam vārds?, bilžu grāmata	$ 1.50
Ķezbers Kārlis—Usmas zēnu dēkas	$ 2.80
„ Nordeķieši	$ 3.50
„ Rūķu pasaules ceļojums	$ 3.50
Krolls Otto, Bitīte Maija	$ 1.50
Kronberga Lija — — Runča vezums, dz. antol.	$ 2.20
Krūka Tonija — Silaines mežs runā	$ 2.80
„ Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Latviešu tautas pasakas par sērdieniti	$ $2.80
Latviešu tautas pasakas par velniem	$ 3.10
Latviešu tautas teikas un pasakas 1.—7. d. (gab.)	$ 7.80
Molnārs Francis — Pāvilielas zēni, rom.	$ 3.00
Netici niekiem!	$ 1.25
Pērļupe Lidija - Putns čaulā	$ 3.50
Phila Magda — Prieka drusciņa	$ 2.00
Rūķis un govs	$ 1.75
Spyri Johanna, — Heidi	$ 3.50
Sprukstiņš, Jeņiņš un Slīmests	$ 1.00
Stāraste - Barvika — Pintiņu ciems	$ 2.80
Širmanis Jānis — Brīnumu pasaule	$ 4.00
„ Ģelzis un Misiņš	$ 3.80
„ Lielās pasaules sākums	$ 3.20
„ Kriksis trimdā	$ 3.70
„ Kriksis mežmājā	$ 2.50
„ Kriksis un Tominš Amerikā	$ 3.00
Timma Mirdza — Zelta atslēdziņa	$ 3.50
„ Miglas kamoliņš	$ 3.25
Valdis — Staburaga bērni	$ 3.80
Valodiņa	$ 1.00

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

✝

Mūsu labais draugs un labvēlis

JĀNIS JANSONS

Dzimis 1914. g. 22. novembrī Latvijā,
miris 1967. g. 27. jūlijā Toronto.

Dziļās sērās SAULAINES PĀRVALDE

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

5. augustā — pl. 8. vak. Mežciemā gadskārtējā „Rudzupuķu balle" rīko Mežciema pārvalde.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu!

Hay (Melville) Island Lodge
SKAISTĀS
1000 SALAS
Pusceļā starp Toronto un Montrealu. Makšķernieku paradīze. Istabas ar pilnu pansiju. Iespējas pašiem gatavot ēdienu. ◻ VASARNICAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM ◻
Laivas, motori un ūdens slēpošana.
Rakstīt K. KALNIŅŠ, P. O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada. Zvanīt 382-4269

Ja Jums patīk jautra mūzika, tad arī zemāk minētās skaņu plates nedrīkst trūkt Jūsu skaņu plašu albumā!

MELVATON 45 RPM

3 VINTERU iedziedājumā, Alfrēda Vintera mūzika un vārdi. TRĪS VĪTUSAS ROZES — tango RUDZUPUĶU ZIEDS — valsis, VIENS BALTS — OTRS SĀRTS, GAUJMALAS LAKSTĪGALA — tango.
Nr. D — 1001

PAR VĒLU DRAUGS — lēns fokstr. MONAMI, lēns valsis. MANA GITĀRE — fokstr. LĒNA VESMIŅA — valsis.
Nr. D—1003

PASTA BALODIS — fokstrots. VECAIS ORMANS Mr. X — fokstr. Pazīstamais vijolnieks Arnolds Kornelius ar savu orķestri. SKIŖOTIES — (Santa-Ferrfi) tango. MIA BELLA SENJORITA — tango.
Nr. D—1004

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestri VECĀ KOKLE — lēns fokstrots, GAUJAS LAIVINIEKS — valsis, TAVAS MAIGĀS ROKAS, HAVAJAS MELODIJA.
Nr. D. — 1010

TEIC, MEITENE, TEIC — lēns valsis. PUSNAKTS ZIEDS — valsis. NEAIZMIRSTAMAIS SKŪPSTS. ANTON—ANTON — fokstrots.
Nr. D—1015

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar Arvida Sundina orķestri ATMIŅU PĒRLES — tango, KĀ VAR AIZMIRST — valsis Lilianas Krastiņas iedziedājumā: KAUT TU ATNĀKTU — lēns valsis, DŽONNI — samba - fokstrots
Nr. D — 1016

Sieviešu kvartets Pērse ar Arnolda Kornēliusa orķestri: BALTĀ ROZE — dziesma, TAUTIET'S MANI PAVADĪJA — VILTĪGAS ACIS — tango. DZĪVES RATIŅŠ GRIEŽAS — valsis.
Nr. D—1024

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestris: SAPNIS — tango, KUR ESI TU — slov - fox., MANA GITARE — fokstrots, LĒNĀ VĒSMIŅA — valsis, Cītara duets — bez dziedājuma.
D — 1026

DZINTRA — valsis, ZILAIS LAKATIŅŠ — valsis, VIENREIZ LAIMĒJAS — fokstrots, VAI BŪTU DAUDZ — fokstrots
Nr. D — 1028

Alfreda Vintera iedziedājumā ar Arvīda Sundina orķestri VĒL REIZ TO DZIRDĒT — A. Vintera tango, GĀJPUTNI — valsis, MAZĀ VĒSTULĪTE — A. Vintera lēns fokstr., DRAUGS NEJAUTĀ — valsis.
Pasūtinājuma Nr. 2501

Zviedrijas DAUGAVAS VANAGU Stokholmas nod. vokālā ansambļa iedziedājumā ar orķestri: NEĻAUSIM IEROČIEM RŪSĒT — marša dziesma, ES VĒLOS PĀRNĀKT — lēns valsis, KARAVĪRU ATMIŅAS — jautrs potpurijs, MEITU MĀTE BĒDĀJAS — valsis.
Nr. 2503

Edgāra Dima iedziedājumā(reir. duetā) ar A. Sundina orķestri: VĒL REIZ DRAUGS NĀKSI TU — tango, NESKUMSTI MEITENĪT — valsis, PAR VELTI GAIDĪTS — fokstr., LATVJU MEITENE — pasodoble.
Nr. 2502

Iedziedājis A. Vinters, A. Sundina ork. ZUZI - ZUZANNA — fokstr. bugi vugi, ZEM RIGAS LIEPĀM — valšu virkne, LAI MEIĶA ATSAUCAS — A. Vintera fokstr., STEDI - REDI — kupleja fokstr.
Nr. 2504

NOMIERINIES—VĒL JAU VISS NAV PAGALAM—valšu virkne. JŪLAI TAS IR NIEKS—kupleja.
Nr. O—631

O DONNA KLARA — tango potp. JAUNĀ BABELE — fokstrots. LAUKU ROMANTIKA — kāda tā bija kādreiz un kāda ir šodien?
Nr. O—632

SARGIES BAIGĀ VANADZIŅA—valsis. KO TU DZIEDI ĢAILĪTI MAN—tango potpurijs. DZINTARJŪRAS KAIJA—tango.—PELĒKAIS ZVIRBULIS—valsis.
Nr. O—634

Alfrēda Vintera mūz. un teksti: BALSIS - TĀS BALSIS — valšu potpurijs. Iedz. A. Vinters. ANNA - MINNA - MARIJA — kupleja. VAI KUR LABI — kupleja. Iedziedājis Aleksandrs Kortāns.
Nr. O—635

MŪZIGĀ JAUNĪBA — maršs. VECĪT LĒNAK BRAUC — valsis. LĪNA - LĪNA NĀC — polka. Iedziedājumi Aleksandra Kortāna. SVEŠIE SIROTĀJI — potpurijs. Iedz A. Vinters.
Nr. O—636

Alfrēda VINTERA iedziedājums ar REO orķestri
DZIESMOTĀ RIGA — fokstrots, PAR VĒLU DRAUGS — fokstrots, SMOLANDES MEITENES, Lundbergs - Vinters - dziesma fokstrots, RUDZPUĶU ZIEDS — valsis,
Pasūtinājuma Nr. 6201.

Austras Valdēnas un Miķeļa Fišera iedziedājumā ar orķestri LIGO DZIESMU VIRKNE — Latv. tautas deja ar kokļu orķestri JAUTRAIS STŪRIS — Imanta Krēsliņa iedziedājumā KUMELIŅI — KUMELIŅI latv. t. dz.
Nr. 6202

Iedziedājusi L. Andersone ar orķestri LABVAKAR — lēns valsis. V. Butānes iedziedājumā CIK DZĪVE SKAISTA — fokstrots. Iedz. L. Liniņš un māsas Vambutes CAURI PILSĒTAI — fokstrots.
Nr. 6203

Rolanda Paula SIMFONISKĀ DŽESA SVĪTA 3 daļās — iespēlējis simfoniskais džesa orķestris, diriģents E. Švarcs.
Nr. 6204

A. Jāhovļeva iedziedājumā ar ork. SNIEGA PĀRSLAS — fokstrots. I. Pērkones iedziedājumā PUĶU PĀRDEVĒJA — fokstr. DZIESMA TEVI SAUC—lēns fokstr. E. Zvejas iedziedājumā ar orķestri TU SAULES STARS — lēns fokstrots. JAUNĪBAS UGUNSKURS — fokstr.
Nr. 6205

12 populārākās melodijas no Johana Štrausa operetes ČIGĀNU BARONS. Solisti — J. Viļģerte, M. Fišers u.d.c. Koris un orķestris diriģ. T. Vējš. Melodijas ieskaņotas uz divām EP skaņu platēm.
Nr. 6206 un 6207

Jāzepa Vītola apdarē ar Mārtiņa Fišera iedziedājumu, latvju t. dz. OZOLIŠI ZEMZARIŠI, DZELTENS MANIS KUMELIŅŠ. Lauku instrumentāls ansamblis ZĀGARU POLKA latvju t. deja. Jaukta vokāla ansambļa izpild. STŪRU STŪRIEM TĒVU ZEMĒ. A. Valdēnas un I. Krastiņa iedzied. SLJĀ AUZAS TAUTU MEITA t. dz.
Nr. 6208

Alfrēda Vintera vārdi un iedz. NĀC SPĒLĒ ČIGĀN — tango. SVEICIENS DRAUGAM — valsis. ARDIEVU BERNĪBA — tango. PIE TĒVIS ARVIEN — rumba.
Nr. 6209

DZIMTAS ZEMES ZVAIGZNE — lēns fokstrots. MARJU — lēns valsis. MĒNESNĪCA — valsis. RAMONA — lēns valsis.
Nr. 6210

A. Vintera mūzika un teksti. VĒL JAUNA TU — valsis. JAUNĪBAS ZVAIGZNE—fokstrots. Iedziedājis Edgars Vilnis. VILŠANĀS — valsis. Iedziedājis Edvins Krūmiņš. GODS MĀRTIŅAM — maršs. Iedz. Aleksandrs Kortāns.
Nr. 6211

KATRA PLATE MAKSĀ $3.00
Ontario dzīvojošiem jāpieskaita 5% tirdzniecības nodoklis. Platēs pasūtināmas pa pastu bez speciālas piemaksas.
Pasūtinājumus adresējiet uz minēto adresi:

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

TAUTAS LO
BRĀĻU KAPU
Loterijas lozes pieprasāmas „ROT 12427. Lozes maksā 50¢ un ir grām
Ložu pasakņi līdz ar naudas pā līdz 25. aug. Latvian American Dis Izloze notiks „ROTĀ" 3. sept.
GALVENIE LAIMESTI IR: $500.- Bonds), pāri par 50 gleznu, skulptūras desmiti daiļamatniecības un tautiskie i tes, grāmatas un citas mantas — vai
ATBALSTISIM VISI UN VISOS KO LOTERIJU BRĀĻU KAPU IZBŪVEI, vienādi kalpos visiem trimdā dzīvojoš paliekams PIEMINEKLIS LATVIJAI!
SVARĪGA NORĀDE: Laimestu pār ASV un Kanadas pagarināta līdz 5. a tie paturami līdz izlozei, tikai to saraks

LATVIEŠU DZ
VISVALDIS GEDULIS — bass-barito pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns
Latviešu dziesmas
1. Jaunībai — E. Dārz
2. Vēl tu rozes plūc —
3. Kā zagšus — E. Dā
4. Skan zvani — Alf. K
5. Aizejot — Alf. Kaln
6. Dainu zeme — Br.
Dabūjama
DAUGAVAS VANAGU G
491 College St., Toronto 4
Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c

KAKTI
Veicam visādus transportus ar m (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdza
LE 5-6619. 941 Dovercou

KONCERTS SKAŅ
15 PATRIOTISKAS un LATVI IEDZIEDĀJUS
SKAIDRĪTE PRINC
pie klavierēm: *Anatolijs B*
Plati „ES DZIEDĀSU PAR TEVI, TE LATVIEŠU KARA INVALIDU
Skaņu plati „ES DZIEDĀSU PAR T var dabūt arī DV grāmatnīcā
Cena $5.00 plūs 5% t

Atstājiet savas krāsainās un attīstīšanai un kop
DV Grāmatnīcā, 491 College S

Steidzamos gadījumos sūtiet
MŪSU ĀT
GAISA PASTA
UZ LATVI
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA
491 College Street, Toront

MĒS IESPIE
◻ LAULĪBU un IESVĒTĪBU IEL
◻ VIZĪTKARTES
◻ DOKUMENTUS BIEDRIBU
◻ KONCERTU PROGRAM
◻ SARĪKOJUMU BIĻET
◻ PLAKĀTUS, DZIESM
◻ VESTULU VEIDLA
◻ GRĀMATAS, ŽU
Labs darbs. — Mēre
PASŪTINAJUMUS LŪDZAM N
LATVIJA - AMERI
491 College St., Toron
CANADA.
TEL.: 921—71
CODE 416

un labvēlis

NSONS

mbrī Latvijā,
ā Toronto.

SAULAINES PĀRVALDE

Melville) Island Lodge
KAISTĀS
O SALAS
ronto un Montrealu. Makšķernieku para-
pilnu pansiju. Iespējas pašiem gatavot
ARNICAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM
motori un ūdens slēpošana.
IŅŠ, P. O. Box 192, Gananoque, Ontario,
Zvanīt 382-4269

māk minētās skaņu plates
šu albumā!

45 RPM

S VANA- vokālā an- ar orķes- EROČIEM esma, ES lēns val- INAS — TU MĀTE alsis.

jumā(reiz. orķestri: S NĀKSI ISTI MEI- AR VELTI LATVJU odoble.

s, A. Sun- ZANNA — EM RIGAS rkne, LAI — A. Vin- REDI — tr.

JAU VISS šu virkne. S—kupleja.

— tango LE — foks- ANTIKA — un kāda ir

NADZIŅA— DI ĢAILĪTI is. DZIN- ango.—PE- valsis.

un teksti: S — valšu ters. ANNA — kupleja. upleja. Ie- Kortāns.

— maršs. C — valsis. polka. Ie- a Kortāna. potpurijs.

ERA O orķestri — fokstrots, S — fok- S MEITE- ters - dzies- UDZPUĶU

Nr. 6201.

Austras Valdēnas un Mikeļa Fišera iedziedājumā ar orķestri LIGO DZIESMU VIRKNE — Latv. tautas deja ar kokļu orķestri JAUTRAIS STŪRIS — Imanta Krēsliņa iedziedājumā KUMELIŅI — KUMELIŅI latv. t. dz.

Nr. 6202

Iedziedājusi L. Andersone ar orķestri LABVAKAR — lēns valsis. V. Butānes iedziedājumā CIK DZIVE SKAISTA — fokstrots. Ieda. L. Liniņš un māsas Vambutes CAURI PILSETAI — fokstrots.

Nr. 6206

Rolanda Paula SIMFONISKA DŽESA SVITA 3 daļās — iespēlējis simfoniskais džesa orķestris, diriģents E. Švarcs.

Nr. 6204

A. Jahovļeva iedziedājumā ar ork. SNIEGA PĀRSLAS — fokfokstrots. I. Pērkones iedziedājumā PUĶU PĀRDEVĒJA — fokstr. DZIESMA TEVI SAUC— lēns fokstr. E. Zvejas iedziedājumā ar orķestri TU SAULES STARS — lēns fokstrots. JAUNIBAS UGUNSKURS — fokstr.

Nr. 6205

12 populārākās melodijas no Johana Štrausa operetes ČIGĀNU BARONS. Solisti — J. Vilģerte, M. Fišers u.d.c. Koris un orķestris diriģ. T. Vējš. Melodijas ieskaņotas uz divām EP skaņu platēm.

Nr. 6206 un 6207

Jāzepa Vitola apdarē ar Mārtiņa Fišera iedziedājumu, latvju t. dz. OZOLIŠI ZEMZARITI, DZELTENS MANIS KUMELIŅŠ. Lauku instrumentāls ansamblis ZĀGARU POLKA latvju t. deja. Jaukta vokāla ansambļa izpild. STORU STŪRIEM TĒVU ZEMĒ. A. Valdēnas un I. Krastiņa iedzied. SIJĀ AUZAS TAUTU MEITA t. dz.

Nr. 6208

Alfrēda Vintera vārdi un iedz. NĀC SPĒLĒ ČIGĀN — tango. SVEICIENS DRAUGAM — valsis. ARDIEVU BERNĪBA — tango. PIE TEVIS ARVIEN — rumba.

Nr. 6209

DZIMTAS ZEMES ZVAIGZNE — lēns fokstrots. MARJU — lēns valsis. MĒNESNĪCĀ — valsis. RAMONA — lēns valsis.

Nr. 6210

A. Vintera mūzika un teksti. VĒL JAUNA TU — valsis. JAUNĪBAS ZVAIGZNE—fokstrots. Iedziedājis Edgars Vilnis. VILSANAS — valsis. Iedziedājis Edvins Krūmiņš. GODS MARTIŅAM — maršs. Iedz. Aleksandrs Kortāns.

Nr. 6211

RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

TAUTAS LOTERIJA
BRĀĻU KAPU IZBŪVEI!

Loterijas lozes pieprasāmas „ROTĀ", Elka Park, N.Y. 12427. Lozes maksā 50¢ un ir grāmatiņās pa 10 lozēm.

Ložu pasakņi līdz ar naudas pārvedumu atgriežami līdz 25. aug. Latvian American Disabled Veterans, Inc. Izloze notiks „ROTĀ" 3. sept.

GALVENIE LAIMESTI IR: $500.- un $250.- (U.S. Savings Bonds), pāri par 50 gleznu, skulptūras un keramikas. Vairāki desmiti daiļamatniecības un tautiskie izstrādājumi, skaņu plates, grāmatas un citas mantas — vairāk nekā 200 laimestu.

ATBALSTĪSIM VISI UN VISOS KONTINENTOS TAUTAS LOTERIJU BRĀĻU KAPU IZBŪVEI, jo arī BRĀĻU KAPI vienādi kalpos visiem trimdā dzīvojošiem latviešiem un būs paliekams PIEMINEKLIS LATVIJAI!

SVARIGA NORĀDE: Laimestu pārsūtīšana uz „ROTU" no ASV un Kanadas pagarināta līdz 5. aug., kamēr citās zemēs tie paturami līdz izlozei, tikai to saraksti jāpaziņo uz „ROTU".

LKIA valde ASV

LATVIEŠU DZIESMAS

VISVALDIS GEDULIS — bass-baritons
pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns

Latviešu dziesmas ..... LP 33 ⅓ ..... $ 3.00

1. Jaunībai — E. Dārziņš
2. Vēl tu rozes plūc — E. Dārziņš
3. Kā zagšus — E. Dārziņš
4. Skan zvani — Alf. Kalniņš
5. Aizejot — Alf. Kalniņš
6. Dainu zeme — Br. Skulte

Dabūjama
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada

Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c tirdzniecības nodoklis

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

KONCERTS SKAŅU PLATĒ

15 PATRIOTISKAS un LATVIEŠU DZIESMAS IEDZIEDĀJUSI

SKAIDRĪTE PRINCE, soprāns

pie klavierēm: *Anatolijs BĒRZKALNS*

Plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" izdevusi LATVIEŠU KARA INVALIDU APVIENIBA.

Skaņu plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" var dabūt arī DV grāmatnīcā TORONTO.

Cena $5.00 plūs 5% PST.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Steidzamos gadījumos sūtiet

MŪSU ĀTROS
GAISA PASTA SAIŅUS
UZ LATVIJU

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICAS SAIŅIŠU NODAĻĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVETĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VESTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINAJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKA
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

SVARĪGS PAZIŅOJUMS ŪDENSVADU LICĒJIEM, TVAIKA IERĪČU STRĀDNIEKIEM UN SKĀRDNIEKIEM

Saskaņā ar 1964. gada Mācekļu un amatnieku kvalifikācijas likumu ūdensvadu licēju, tvaika ierīču un skārdnieku palīgstrādniekiem līdz 1967. g. 1. oktobrim nepieciešamas kvalifikācijas apliecības.

Amatnieki, kas vēl nav pieprasījuši kvalifikācijas apliecības, aicināti to darīt, cik ātri iespējams.

Lūgumi iesūtāmi:

ONTARIO DEPARTMENT OF LABOUR
INDUSTRIAL TRAINING BRANCH
74 Victoria Street
Toronto 1A, Ontario

TORONTO PILSĒTAS

PAZIŅOJUMS PAR ATKRITUMU AIZVĀKŠANU

Atkritumi netiks aizvesti — pirmdien, 7. augustā.

Atkritumu novākšanu izdarīs nākošā kārtējā savākšanas reizē.

H. F. ATYEO, P. Eng.
Ielu pārvaldnieks

1967. g. vasaras koncerti Toronto

Pilsētu padomes sadarbībā ar Parku un atpūtas departamentu, Toronto mūziķu apvienību, kā arī ar Trust Fund of the Recording Industries un Toronto Daily Star piemaksu izkārtoti šādi koncerti:

SVETDIEN, 6. AUGUSTĀ

2.30 p.p. High Park — Toronto simfoniskā kapella.
2.30 p.p. Kew Gardens — The Governor General's Horse Guards kapella.
2.30 Willowvale Park — Bobby Minns un viņa ork., varietē.
5.30 vak. High Park — Ērģeļu priekšnesumi, Ronnie Padgett.
7.30 vak. Earlscourt Park — Benny Louis un viņa orķestris.
8.00 vak. Exhibition Park — Pops Symphony, diriģents Victor Feldbrill ar Mary Simmons piedalīšanos.

PIRMDIEN, 7. AUGUSTĀ

8.00 vak. Exhibition Park — Dziesmu spēle „Oklahoma" diriģ. Horace Lapp.
8.30 vak. Ramsden Park — Square dejas, Bob Scott ar orķestri.

OTRDIEN, 8. AUGUSTĀ

7.15 vak Davisville Park — Bērnu teātris „Pinochio".
8.00 Allan Gardens — Governor General's Horse Guards kapel.
8.30 Withrow Park — Square dejas, Bob Scott ar orķestri.

TRESDIEN, 9. AUGUSTĀ

12.15 p.p. Nathan Phillips Square — Jimmy McDonald, varietē.
7.15 vak. Moss Park — Bērnu teātris, „Pinocchio"
8.30 vak. Ramsden Park — Dejas zem zvaigznēm.
8.30 vak. Riverdale Park — Tubby Fats Jug orķestris, Ken un Kathy Partington, Allan J. Ryan, Klaas Van Graft.
8.30 vak. Monarch Park — Square dejas, Bob Scott ar ork.
8.30 vak. Dufferin Grove Park — Square dejas, Angus McKinnon ar orķestri.

CETURTDIEN, 10. AUGUSTĀ

7.15 vak. Greenwood Park — Bērnu teātris „Pinocchio".
7.30 vak. Eglinton Park — Brian Brown trio, Fred Stone kvint.
8.00 vak. Nathan Phillips Square—Benny Louis ar ork., varietē.
8.30 High Park — Square dejas, Bob Scott ar orķestri.
8.30 vak. Kew Gardens — Square dejas, Al. Aylward ar ork.

PIEKTDIEN, 11. AUGUSTĀ

7.15 vak. Kew Gardens — Bērnu teātris „Pinocchio".

SVETDIEN, 13. AUGUSTĀ

2.30 p.p. High Park — 411th. Squadron R.C.A.F. orķestris.
2.30 p.p. Kew Gardens — Royal Regiment kapella
2.30 p.p. Willowvale Park — Rudy Spratt un viņa varietē uzv.
5.30 vak. High Park — Ērģeļu priekšnesumi, Ronnie Padgett.
7.30 vak. Earlscourt Park — Bobby Minns ar orķestri.

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI	V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS	V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI	L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'	P. Līcīte
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA	J. Vītols
SAULĪT' TECEJ', TECĒDAMA	J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA	A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE	H. Berinō
SPĀNIEŠU ROMANCE	E. Dārziņš
LIEPU TĒJA	J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL	A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.

Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

ATKAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Jaunākās grāmatas

E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, spredīķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Runģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerleļa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Tris māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BIBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Smits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trīmdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamolīņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunie rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.

Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimtēm.

OPTIKIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

APAKŠSTĀVĀ
izīrējamas
2 istabas, virtuve
un garāža
un pēc vajadzības viena istaba otrā stāvā.
Zvanīt Toronto, 531-6076.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM

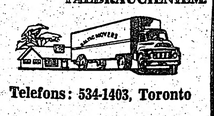

Telefons: 534-1403, Toronto

SPORTS

NO VIEGLATLĒTA PIEZĪMJU BLOKA

Valdis Teteris šai vasarā var svinēt 35 gadu sporta cilvēka jubileju. Nav viegli īsos vārdos ietvert garus gadus, it sevišķi tad, ja tie bijuši aktīvitātes, rosmes un veikumu pārbagāti. Iesākās tie ar futbolu Liepājā, turpinājās daudz un dažādos sporta veidos dzimtenē, Vācijā, Beļģijā un Kanadā — gan aktīvi sportojot, gan vadot pat trimdas sporta koporganizāciju. Pašreiz mūsu bijušais Latvijas rekordists ir sporta redaktors, gleznotājs un lielas architektu firmas atbildīgs darbinieks. Bet kad zaļais laukums jāsakārto sacīkstēm, debesskrāpju plāni un kaklasaite žigli pazūd atvilktnē, lai ar skubu tvertu „prasto" lāpstu vai grābeklīti, jo pāri visam Valdis Teteris ir bijis un ir sporta karalienes — vieglatlētikas uzticīgs kalps. Kā tāds viņš jau iegājis latviešu sporta vēsturē.

☆

Krietni laika rats pagriezies arī kopš tām dienām, kad Pauls Plīsis un Kārlis Ozoliņš sāka auklēt domas par sporta laukuma būvi Toronto draudžu īpašumos Sidrabenē un Saulainē. Šādu vai tādu iemeslu dēļ plāni iegūlušies atvilktnē ar uzrakstu „Iecerēts, nepabeigts, atstāts", un tā Kanadas latviešus atkal reiz apsteidza kaimiņi igauņi, tad arī ASV tautieši.

Ir jau tiesa — ne mazums ticis būvēts un taisīts, bet laiks arī nestāv uz vietas: vakar derīgais bieži vairs neatbilst šāsdienas vajadzībām un prasībām, un trūkst arī paša galvenā — skrejceļa apļa. Izklausās savādi, ka pat meistarsacīkstēs nav iespējams distances garākas par 100 metriem, nedz arī visskaistākās vieglatlētikas disciplīnas — stafetes skrējieni. Kas tā būtu par spraigu sacensību, ja abas nometnes katrā vecuma grupā izraudzītu vienu vai divus četriniekus! Kas tā būtu par gatavošanos, lai iekļūtu vienībā! Visi jau arī nav un nevar būt sprinteri vai lēcēji — daudzi latviešu zēni gan skrien vidējās distances savās skolās, bet latviešu meistarsacīkstēs viņiem jānoskatās, kā lentītes un kausus aizved žiglo kāju īpašnieki. Patiesībā arī Sidrabenes sprinta rezultāti nekā neizteic, jo celiņu kritums krietni pārsniedz noteikumos atļauto.

Šo un vēl citu iemeslu dēļ derētu padomāt par mūsu jaunatnes meistarsacīkšu rīkošanu nometnēm tuvajos Okvilles, Maltonas vai Bērijas skolu laukumos.

☆

Jaunu Kanadas latviešu rekordu kārtslēkšanā ar 3,81 m rezultātu 15. jūlijā Ontario jaunatnes sacīkstēs iespēja Eduards Veiss, ierindojoties 3. vietā. Nedēļu ieprieks viņa jaunākais brālis Rojs uzvarēja savā vecuma grupā ar 3,20 m rezultātu. Abi jaunieši pērnā vasarā startēja arī latviešu meistarsacīkstēs Stofvillē, kur Eduards Veiss sasniedza vienādu 3,60 augstumu ar uzvarētāju Jesiferu.

★

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes peldēšanā, tenisā un vieglatlētikā šogad rīko ASV latvieši — tieši Panamerikas spēļu laikā. Tas vairs nepārsteidz, bet izklausās dīvaini, ka rīkotāji cer Čikagā redzēt arī „izcilos Kanadas vieglatlētus", kā laikrakstā „Laiks" raksta V. Baumanis. Cerība jau ir laba lieta, bet mūsu Juris Pūce, lietuviete Petrauska un igaunis Rosts gan startēs Vinipegā, kurp kā skatītāji dosies arī daudzi citi Kanadas baltiešu sportisti un sporta draugi, jo tādi lielsarīkojumi kā Panamerikas spēles nenotiek katru dienu.

A. Z.

PANAMERIKAS SPĒĻU RAIBUMI

Liekas, ka vispārējā nervozitāte pirms Panamerikas spēļu sākšanās bija pārņēmusi arī mani daudzo pasaules avīžnieku vidū oficiāli kā rīkotāju „akreditētam" žurnālistam pārstāvot „Latviju Amerikā", tādēļ tagad, pakavējoties pie mazajiem, bet tomēr interesantajiem un katram sporta lielsarīkojumam raksturīgajiem blakus notikumiem, vispirms jālabo maza aizmāršības kļūda pirmajā ziņojumā no Vinipegas (skat. LA iepriekšējā numurā). Latviešu sportisti, pārstāvot Kanadas krāsas, pirmoreiz Panamerikas spēlēs nepiedalījās 1963. gadā Sanpaulā, Brazilijā, bet gan jau 1959. gadā Čikagā. Tā mūsu volejbolistam A. Richteram Vinipegā ir jau trešais starts, tāpat jau Čikagā volejbolu spēlēja arī M. Žulps.

☆

„Vienmēr, kad par to domāju, man mugurai pārskrien drebuļi," teica Juris Pūce dažus mirkļus pirms iziešanas parādē ar Kanadas karogu. Temperatūras starpība starp Vinipegas arēnu, kur sportisti pulcējās parādes gājienam, un stadiona auksto gaisu gan bija ap 30 Fārenheita gradu, taču Pūce nedrebinājās šī iemesla dēļ. Viņš bija izraudzīts par karoga nesēju Kanadas reprezentācijai un — apzinādamies, ka šādu goda uzdevumu vēl nekad nav veicis — bažījās par iespējamām kļūmēm parādes soļojuma laikā karaliskās ložas priekšā. Nekādas kļūmes tomēr negadījās: Juris Pūce soļoja braši, izdarīja visu, kā nācās, un viņa nestais karogs stalti plandījās lietainajā vējā.

☆

Kad Kanadas ministru prezidents L. Pīrsons apmeklēja sportistu apmešanās ciematu, viņam pastāstīja par mazu incidentu: kādam Ekvadoras cīkstonim pēkšņi pazudušas bikses. Pīrsons pasmaidīja un noteica: „Paziņojiet man, ja tā gadījumā ir problēma, kura man jāizšķir Otavā!"

☆

Ja kāds spēļu dalībnieks sacensību laikā, treniņā vai kur citur gūs savainojumu, par viņu medicīniskais personāls varēs rūpēties visdevīgākajā augstsirdībā, jo saziedoti lieli medikamentu un citu materiālu krājumi cietušo „salāpīšanai". Tā kāda medicīnisko materiālu rūpnīca dāvājusi pārsējus, kuru kopgarums būtu 50 jūdžu (!), bet rīkotāji paredz, ka no šīs veltes kādas 2 jūdzes varēs vismaz izmantot boksa sacensību laikā.

☆

Liekas, ka lielākais retums spēļu peldēšanas nedēļā būs kaut īsu brīdi sauss Kanadas rekordistes Elīnes Tanneres peldtērps: ja viņai izdosies sekmīgi paveikt visus priekšpeldējumus, par ko neviens nešaubās, tad kopsummā nāksies startēt 16 dažādos peldējumos. Šādu „rekordu" nespēj uzrādīt neviens cits peldēšanas sacensību dalībnieks.

☆

Pēdējā spēļu organizācijas sanāksmē, kas norisinājās visai saspīlētā atmosfairā, izšķīra, ka nākošās Panamerikas spēles notiks 1971. gadā Kolumbijas pilsētā Kali, kurā ir 800.000 iedzīvotāju. Nobalsošanā par nākošo spēļu vietu Kali „pretinieces" bija Čīles pilsēta Santiago un ASV piedāvātā Čampa. Pēc nobalsošanas rezultāta paziņošanas Kolumbijas 36 pārstāvju lielā delegācija prieka uzplūsmā kliedza, apkampās un pat raudāja...

☆

Vinipegas laikraksts „The Tribune" raksta, ka Kanadas sportisti ļoti apmierināti ar telpām un uzturu spēļu dalībnieku ciematā, bet nepatīkot noškirošana, jo vīrieši apmetināti dienvidu sādžā, bet daiļā dzimuma pārstāves izdalītas citur. „Vienīgais laiks, kad varam viņas redzēt, ir treniņā vai deju vakaros, „sūrojās arī mūsu diska mešanas zvaigzne Juris Pūce un piebilda: „Mēs viņas nevaram ielūgt pat pusdienās!"

☆

Spēļu rīkotājiem lielas galvassāpes rada garnadži, kas par suvenīru atmiņai pievāca gan olimpisko, gan Panamerikas spēļu karogu. Vietējie laikraksti lūdza vainīgos atsūtīt karogus atpakaļ, un — brīnums notika, jo vismaz viens no pazudušajiem karogiem atkal atradās. Policija ievēroja kādu „entuziastu" šļūcam lejup pa karoga mastu, iekāpjam mašīnā un aizbraucam, tomēr paguva pierakstīt automašīnas numuru. Viņu vēlāk apcietinot, izrādījās, ka vainīgais ir Kanadas vieglatlētu vienības palīgtreneris Pauls Poce no Toronto...

V. Teteris

Nemieru istie cēloņi

KAS IR NĒĢERU NEMIERNIEKU TAGADĒJIE VADĪTĀJI?

Aizvadītajā nedēļā preses uzmanības degpunktā bija Francijas prezidenta Degolla atgriešanās Parīzē pēc pasaules izstādes apmeklēšanas Montreālā, priekšlaicīgi pārtraucot Kanadas apmeklējumu un atsaucot oficiālo vizīti Otavā. Ja Degolla Kanadas apmeklējums un tā neparedzētais nobeigums bija vairāk vietēja rakstura notikums, kaut ar skaļām atbalsīm, tad ļoti tālejošas un pagaidām vēl neparredzamas sekas var būt nēģeru nemieriem dažādās ASV pilsētās, kuri joprojām vēl turpinās un kuriem prese pievērsa ne mazāku vērību visu pagājušo nedēļu.

Kā jau ziņojām, nēģeru nemierus ASV nav izsaucis tik daudz īpatais nēģeru stāvoklis, sevišķi dienvidu pavalstīs, kā ārpusē stāvošie spēki, kuru nolūks ir vājināt ASV kā stiprāko pasaules varu no iekšienes, izspēlējot neapmierināto un sakūdīto nēģeru masu pret savu valsti, kuras dzīves standarts ir augstākais pasaulē, un kur nēģeri dzīvo labāk nekā citās baltās zemēs.

Kā vienmēr šādos gadījumos, arī ASV nēģeriem radušies nelūgti vadoņi, kas kā pakalpīgi rokaspuiši sekmē ārpusē stāvošo spēku nolūkus. Pašreiz tādi ir „Melnās varas" līderis un nēģeru studentu koordinēšanas komitejas priekšsēdis H. R. Brauns un otrs „melnvariešu" pārstāvis Staklijs Karmaikels. Nēģeru nemierus tagad vairs nevada samērā mērenais mācītājs Mārtiņš Luters Kings, bet abi iepriekš minētie. Karmaikelu, kas pašreiz skolojas pie Fidela Kastro Kubā, tagad apzīmē par nēģeru „augsto priesteri". Pēc vairākiem mītiņiem Anglijas galvaspilsētā Londonā, „augstais priesteris" izlidojis uz Prāgu un no turienes devies tiešā ceļā uz Havanu pie Kastro. Pēc Kubas ziņu aģentūras Prensa Latina informācijas, Karmaikels savam skolotājam ziņojis, ka ASV nēģeri organizējot pilsētās partizānus, lai „cīnītos līdz nāvei". Ģērbies melnos svārkos un baltā kreklā, iepriekš noraisot amerikāņu grezno zīda kakalasaiti, Karmaikels pirms lidmašīnas nosēšanās aerodromā vispirms sasticies ar Kubas komūnistiskās partijas centrālās komitejas locekli kapteini O. Cienfuegos. Viņš lielījies, ka ASV rašu nemieros nēģeri lietojot „partizānu kara taktiku" un ka šādas cīnītāju grupas tiksot sagatavotas arī turpmākām akcijām.. „Šīs cīņas nebūs vienkārša dumpošanās ielās, bet norisināsies uz dzīvību un nāvi," teicis Karmaikels. Fidels Kastro vēlāk piezīmējis, ka ASV rašu nekārtības esot „imperiālisma traģēdija", un skubinājis Amerikas nēģerus „atbildēt varai ar varu".

Karmaikels uzturēsies Havanā visu šo nedēļu, lai piedalītos Latīņamerikas „solidāritātes konferencē". Kas viņu sagaidīs pēc atgriešanās no Kubas, nav zināms. Kāds augstāks amerikāņu preses ierēdnis izteicies, ka Karmaikelam atņems ASV pasi, tikko viņš atkal spers kāju uz ASV territorijas, kas nozīmētu pavalstniecības zaudēšanu.

Sakarā ar Karmaikela uzturēšanos Londonā, kur tas devis arī vairākas intervijas, ar viņu nodarbojusies arī angļu prese. Londonas laikraksts „Observer" viņu raksturo kā smagu kompleksu cilvēku melnās rases dēļ, ko neapstrīd arī pats Karmaikels. Viņ atzinies: „Es pieņemu, ka tas, ko es nīstu, esmu es pats. Es vēlos būt baltais. Trinidadē mēs spēlējām šādu spēli: novilkām mango koka mizu un sviedām gaisā, zīlējot, kura puse, nokrītot zemē, pavērsies uz augšu — brūnā vai baltā. Es cerēju, ka miza nokritīs zemē ar balto iekšpusi uz augšu, kas nozīmētu, ka es varētu apprecēt balto meiteni." Žurnālists jautājis: „Vai jums jebkad bijušas intimas attieksmes ar kādu balto meiteni?" Karmaikels atbildējis: „Vienreiz, kad gāju vidusskolā Ņujorkā. Mana mīlestība bija vairāk platoniska nekā erotiska. Tā man bija ļoti, ļoti nozīmīga draudzība. Es vēlējos ar šo meiteni iziet, bet baidījos, ka tas viņu samulsinās morāliski, kādēļ viņa varētu mani apvainot." Tādēļ Karmaikels ni „smagi cieš" un devies uz Kubu, lai mācītos, kā nodedzināt amerikāņu pilsētas.

Tādi ir cilvēku tipi, kuŗus komūnisti meklē visā pasaulē, jo tie spēj būt paklausīgi un pakalpīgi, lai, cīnoties ar saviem kompleksiem, nežēlīgi atriebtos, kaut pašiem aizejot bojā.

Blakus Karmaikelam, nēģeru nemieru organizēšanā izvirzījies „Studentu koordinēšanas komitejas" priekšsēdis, 23 gadu vecais jauneklis H. R. Brauns, kas nule Vašingtonā izsaucies: „Salaupiet ieročus un nodedziniet šo pilsētu, jo tā neapmierina nēģeru prasības!" No Sv. Stefana baznīcas kanceles Brauns skubināja Vašingtonas nēģerus — brīdināt baltos turēties tālāk no pilsētas nēģeru getto. No 810.000 Vašingtonas iedzīvotājiem 63% ir melno. Tālāk Brauns izteicies: „Jums jāteic baltajiem — ja tu nāksi mūsu sabiedrībā, tev jārēķinās, ka mirsi, tādēļ nenāc nemaz!"

Brauns biedināja ap 1000 personu lielo nēģeru auditoriju, ka baltie mēģina nēģerus nogalināt, sūtot pret tiem melno policiju. Viņš aicināja nēģerus vairāk šaut nekā laupīt, bet ja laupa, tad laupīt ieroču veikalus. Brauns musināja: „Baltais cilvēks ir jūsu ienaidnieks, tādēļ iznīciniet savu ienaidnieku! Ja jūs man sniegtu ieroci un liktu nošaut savu ienaidnieku, es spētu nošaut lēdiju Bērdu! Es vēlētos, lai Lindons Džonsons atteiktos un ietu uz Vietnamu karot ar visu savu ģimeni."

Braunu, kas nesen bija izlaists no cietuma pret 10.000 dol. drošības iemaksu, tagad meklē par musināšanu uz dumpi un dedzināšanām.

Maskava nebūtu Maskava, ja arī tai nebūtu kaut kas sakāms par ASV nēģeru nemieriem. Padomju laikraksti tos apzīmē par kaunu visai amerikāņu nācijai", protams, noslēpjot pirkstu, kas nemierus diriģē...

Jānis Jansons

dzimis 1914. gada 22. novembrī,
miris 1967. gada 27. jūlijā Toronto

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Kanadas indiāņi rosās „karam"

Bijušais Ziemeļrietumu territoriju pārstāvis federālā parlamentā Žīns Rōms, kura vadībā nule beigusies indāņu un eskimu apstākļu izmeklēšana Kanadas rietumos, iesniedzis parlamentam savus atzinumus un ieteikumus. Ziņojumu publicēs tikai pēc pārtulkošanas franču valodā, tomēr tā kopijas jau nonākušas indiāņu lietu speciālistu un sociāldarbinieku rokās. No ziņojuma izriet, ka indiāņu bezcerīgais stāvoklis Kanadā sasniedzis tādus apmērus, ka varētu izvērsties lielākos nemieros. Vairāk nekā 35% vīriešu, sieviešu un bērnu valsts cietumos un pārskološanas institūcijās ir indiāņu izcelsmes, sasniedzot Kenoras sieviešu cietumā pat 95%, bet visus 100% sieviešu cietumos The Pas, Manitobā un Kamlūpos, Britu Kolumbijā. Kanadas 20 milj. iedzīvotāju sadalē indiāņu, eskimu un metisu ir ap 3—4%, tādēļ apcietināto skaits ir proporcionāli gluži nesamērīgs. Par iemesliem noziedzību daudzumam ziņojumā minēta izmantošana, netaisnības, diskriminācija, nabadzība, aplami likumi u. c. Daudzās Rietumkanadas pilsētās, kuru nomalēs dzīvo ievērojams skaits indiāņu un metīsu, attieksmes ar baltajiem ir tik saspīlētas, ka varētu izcelties naida demonstrācijas. Pie tā bieži vainojamas balto izmantošanas tieksmes, policijas daudz stingrākā nostāja (piemēram, dzērumā izdarītos pārkāpumos) nekā pret baltajiem tādos pašos gadījumos, u. tml., kas veicina rašu naidu. Ziņojumā ieteikts anulēt visus alkohola lietošanas ierobežojumus, piešķirot indiāņiem tādas pašas tiesības kā baltajiem. Par dzērumā izdarītiem pārkāpumiem arī indiāņi būtu jāievieto īpašos alkoholiķu ārstniecības centros, ne cietumos. Indiāņiem sevišķi nepieciešami tādi paši sociālās palīdzības pakalpojumi, kādi likumā paredzēti un kādus arī saņem baltie. Nepieciešams arī anullēt vai grozīt Kanadas likumus, kas pretrunā ar Indiāņu mierlīgumu nosacījumiem, piem., par indiāņu medību un zvejas tiesībām.

—ns

Degolls „ārpus paškontroles"

Pasaule ar interesi gaidīja, kā Francijas prezidenta Degolla uzvešanos Kanadā uzņems Parīzē. Pēc ziņām no Francijas galvaspilsētas, Degolla rīcība brauciena laikā pa Kvebekas provinci izsaukusi smagas „kritikas viļni". Visi, izņemot pašu gollistu laikrakstus, par prezidenta viesošanos un izturēšanos izteikušies ļoti kritiski. Demokratiski kreisā federācija pat pieprasījusi Nacionālās ārzemju sapulces komiteja sanākšanu šīs lietas apspriešanai.

Autrijā plaši izplatītais laikraksts „Kurier" raksta, ka Francijas prezidents, acīm redzot, nav vairs spējīgs turpināt savu atbildību. Laikraksts, ziņojot par Degolla apmeklējumu Kanadā un Kvebekas separātistu atbalstīšanu, piezīmē: „Atkal reiz ģenerālis Degolls ietekmējies no jūtām, kā visi citi veco laiku kadeti — slava, nacionālisms, šovinisms. Bet šoreiz viņa sentiments aizgājis par tālu, franču izcelsmes kanadiešus, citas valsts pavalstniekus, netieši aicinot sacelties pret valdību." Tālāk laikraksts atzīmē, ka Degolls saskata briesmas visapkārt, bet tai pašā laikā mēģina graut Eiropas aizsardzību, ieteicot Rietumvācijai atzīt tās pašreizējās robežas un draudzēties ar Austrumiem, no kuriem draud vislielākās briesmas, nopeļot stiprās rietumvalstis par kļūdainu vadību, par spīti tam, ka pasaule atrodas lielās grūtībās.

◎ Lielbritanijas premjērs Vilsons aizstāvējis parlamentā savas valdības plānu likvidēt militārās bazes no Singapūrā un tārās bazes Singapūrā un Malēzijā, izmainoties dedzīgām runām ar konservātīvo līderi Hītu. Pēdējais norādījis, ka ar šādu rīcību Anglija zaudētu savu iespaidu Tālajos austrumos.

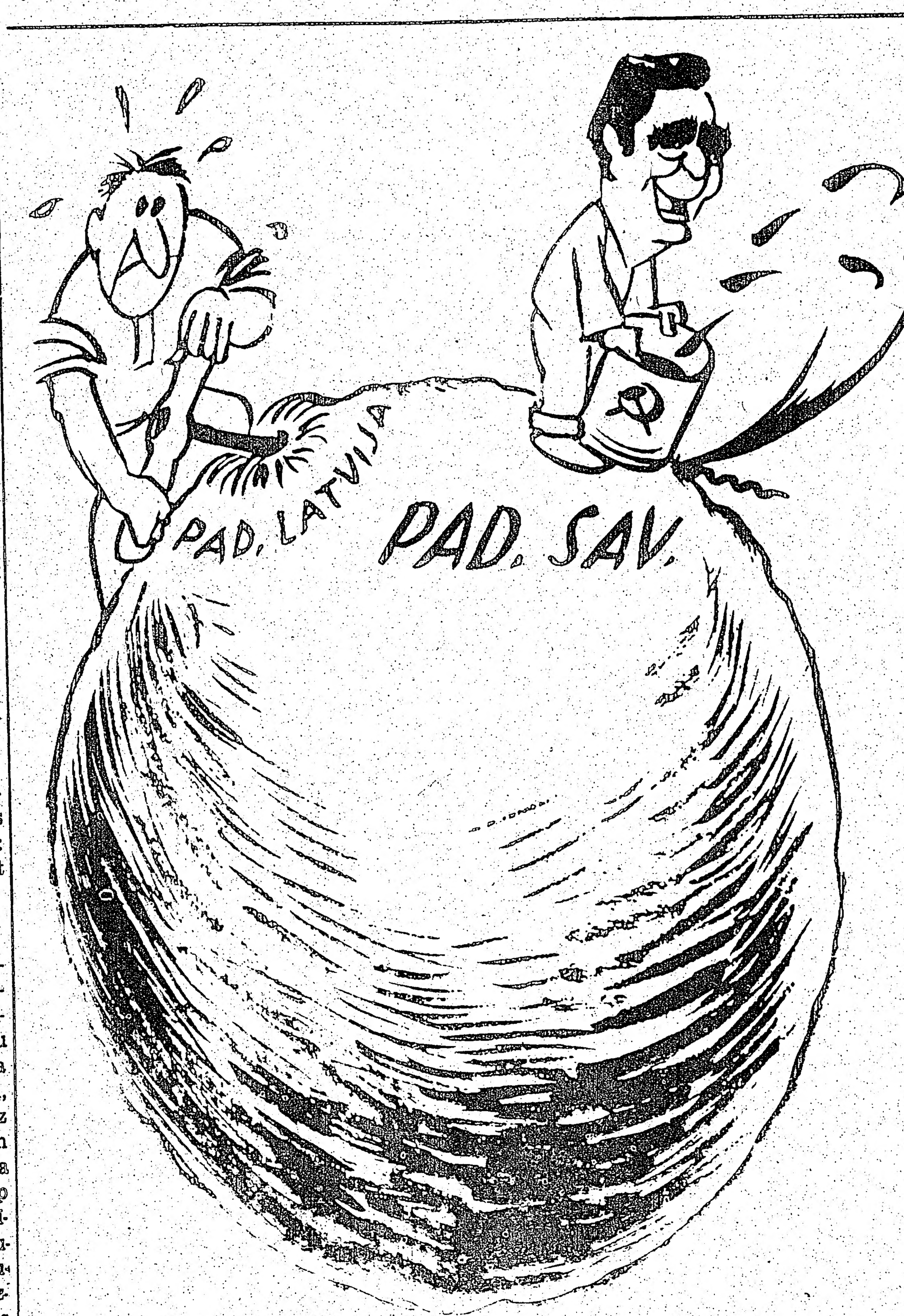

NEPIEPILDĀMĀ MUCA

Okupētajā Latvijā sācis darboties pirmais eļļas iegūšanas tornis, bet „otrā galā" visu nosmeļ.

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Amerikāņi nolēmuši atdāvināt Montrealas pilsētai 200 pēdu augsto bumbveidīgo celtni, ar kuru reprezentējas pasaules izstādē. Šī zemeslodei līdzīgā bumba ir augstākā celtne izstādē un novērtēta uz 5.600.000 dol. Kad oktobrī izstādi slēgs, amerikāņi aizvāks vienīgi sava paviljona eksponātus. Iespējams, ka visu pasaules izstādes territoriju pārvērtīs par starptautiskās saimnieciskās attīstības pētīšanas centru.

☆ Kanada nekals vairs sudraba dolarus un 50 centu gabalus. Tikko šīs sudraba monētas parādās, tās tūlīt pazūd kollekcionāru krātuvēs.

☆ Vairāk nekā 300 Kanadas zemessargu šai mēnesī dosies uz Rietumvāciju, lai sāktu divu mēnešu apmācības pie Kanadas armijas brigādes, kura NATO spēku ietvaros stacionēta Vācijā.

☆ Toronto policistu apvienības priekšnieks Sidnejs Brauns norādījis, ka vismaz 200 apvienības policistu lolojot darba pamešanas domas, ja drīzumā nesaņems ievērojami lielākas algas. Līdz šim vairāk nekā 200 policistu šī iemesla dēļ jau atstājuši savu darbu, tā ka vēl vairāku simtu policistu zaudējums ievērojamā mērā ierobežotu Toronto uzraudzības iestāžu kompetenci. Policijas komisāru padome apvienībai piedāvājusi tikai 9% algu paaugstinājumu, bet apvienība pieprasa 11,5%.

☆ Savā rakstā „Sunday Telegraph" opozicijas līderis Dž. Dīfenbēkers vaino ministru prezidentu L. Pīrsonu, ka tas netieši uzsācis nepareizo informāciju virkni, kas rezultējusies Francijas prezidenta Degolla nepārdomātajos izteicienos Kvebekas apmeklējuma laikā. 1963. gadā, neilgi pēc amata pārņemšanas, Pīrsons savā runā franču Kanadas žurnālistiem izskaidrojis savu „divu nāciju teoriju" Kanadā. Tādēļ neesot jābrīnās, ka 4 gadus dzirdot šo mānīgo teoriju plaukstam un attīstāmies, Kvebekas un Francijas politiskie vadītāji sākuši ticēt, ka tā ir fakts. Acīm redzot, Degolls tiešām noticējis, ka Kanadu veido divas atsevišķas nācijas...

☆ Pagājušā svētdienā padomju paviljonā Expo pasaules izstādē beidzās „ukraiņu nedēļa". Sakarā ar to sestdien padomju paviljona priekšā risinājušās demonstrācijas un nekārtības: ap 75 ukraiņi, vairums jaunieši, dziedājuši nacionālas dziesmas, saukuši „Kauns!" un „Brīvību Ukrainai!" angļu un ukraiņu valodā. Expo policija apcietinājusi 15 ukraiņu par nemieru celšanu. Kāds jaunietis aizturēts arī par pretkubiešu literatūras izdalīšanu Starptautiskā skautu centra priekšā.